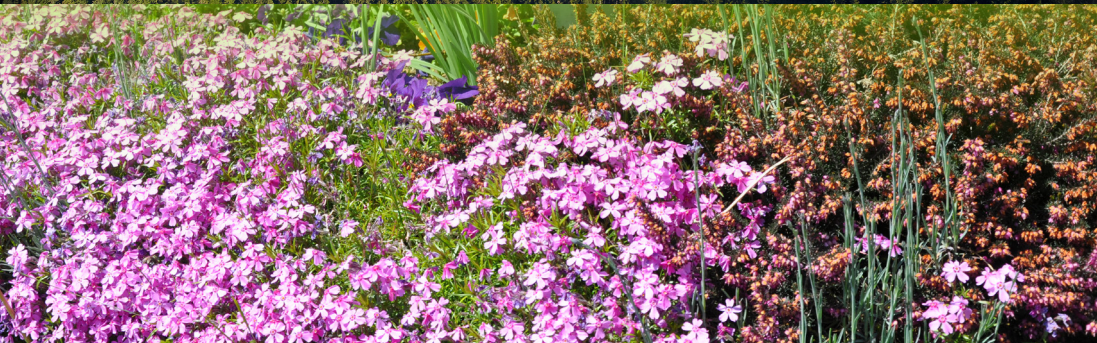

KRAJEVNA SKUPNOST **RESNIK**

Ob deseti obletnici Skumavčevih likovnih dni

KRAJEVNA SKUPNOST RESNIK
Ob deseti obletnici Skumavčevih likovnih dni

KRAJEVNA SKUPNOST RESNIK

Ob deseti obletnici Skumavčevih likovnih dni

Anton Gričnik
Ljubljana, 2017

Županov predgovor

Spoštovani!

Tudi sam sem izredno vesel ob izdaji te pomembne publikacije, ob njej pa tudi posebne slikarske, ki sta kot krajevna prvenca tokrat namenjeni samo Resniku, eni naših najmanjših, a najbolj slikovitih vasic, župnijskih podružnic in krajevnih skupnosti. To so si ta prisrčen in priljubljen kraj, ljudje, domačinke in domačini, starodavne trdne (južno) pohorske kmetije, z bogatim ljudskim izročilom in vsi tisti, ki jim pri ohranjanju, predstavljanju in njegovem bogatenju nesebično pomagata, nedvomno zaslužili.

Kot je že uveljavljena tradicija, vsakoletni kulturno družabni utrip kraju dajejo Jakobovi dnevi organizirani ob godovanju farnega zavetnika, kjer svoje moči združijo župnija, krajevna skupnost in Turistično društvo Resnik Rogla.

Zadnje desetletje pa krajevno kulturno-umetniško in tudi turistično prepoznavnost (identiteto) Resnika plemenitijo tudi Skumavčevi (li-kovni) dnevi na Resniku, ki so prerasli v resnična prijateljevanja in druženja, kjer nam poleg domačinov in že omenjenih institucij ter uveljavljenih slikarjev požrtvovalno priskočijo na pomoč tudi umetniško-organizacijski vodja g. Tone Seifert, medijska hiša Novice d.o.o. in KUD Vladko Mohorič Zreče.

Poleg tega pa sam kulturni dom (bivša obnovljena šola) s številnimi nastalimi in razstavljenimi umetniškimi eksponati uveljavljenih avtorjev, postaja svojevrstna likovna galerija, kjer se kot vezno tkivo umetniških del pretakajo novodobni navdih in utrip skupaj z bogato dediščino tukajšnjih ljudi in slikovite pokrajine.

To je hkrati tudi prava priložnost, da številnim posameznikom in institucijam, ki kakorkoli plemenitite duhovni in kulturno (zgodovinski) odsev/odmev Resnika ter vsem, ki ste pripomogli k izidu te in posebne slikarske knjige, predvsem pa urednikoma, avtorjem ter slikarjem, ki ste se pri izdaji resnično

potrudili, ob tem pomembnem dogodku, čestitamo in srčno sporočimo, da smo vam Pohorci resnično in iskreno hvaležni. Ponosni smo na vas.

Pa prijetno počutje ob branju, ogledovanju in morebitnem meditiranju Vam želim.

Mag. Boris Podvršnik, župan Občine Zreče

Župnikova spremna beseda

Lepo je, da sem bil ob županu, predsedniku KS Resnik in predsednici TD Resnik-Rogla, kot župnik povabljen k besedi v novi knjigi – verjetno prvi o našem Resniku. Cerkev še kako vpliva na življenje tod in brez nje bi bilo verjetno vse precej drugače. Ljudi spremlja v dobrem in slabem od rojstva do groba oziroma od krsta preko prvega obhajila, birme, cerkvene poroke, zakramentov otrok, do cerkvenega pogreba.

Nova knjiga je prav gotovo velika pridobitev za Resnik, ki spada v našo župnijo Sv. Kunigunda. Prav je, da tudi Resnik nekaj dobi. Mogoče so se Resničani čutili včasih malo odrinjene, ko je bilo drugod ogromno teh stvari, tudi publikacij. Zdaj se bo to popravilo, saj si zaslužijo. To so dobri ljudje. Imajo smisel za pomoč in tudi druženje. To se je videlo recimo, ko smo pred leti obnavljali cerkev. Takrat je prišlo na pomoč toliko ljudi, da smo jih včasih morali prenaročati za naslednji dan. Vedno so za dogovor in akcijo. Imam odlične pomočnike. Ivan Kovše je dober cerkveni ključar. Poleg njega je to tudi Karel Gričnik. Milček Boček je odličen član župnijskega sveta.

Lahko rečem, da je z Resničani lepo sodelovati in to na vseh področjih. Tako je bilo tudi prej, ko je bil še živ zdaj, žal, že pokojni Pavle Kovše. On je bil gonilna sila za celoten Resnik, in sicer tako pri gradnji nove mežnarije kot tudi pri obnovi stare šole. Brez

njega bi bilo težko vse to doseči. To mu je potrebno priznati. Od takrat je Resnik še bolj povezan med seboj, še bolj prepoznaven, še bolj napreduje na vsakem področju.

To sodelovanje se opazi predvsem ob sv. Jakobu, ko je žegnanje. Kako se to vse okraši in veselo pričakuje. Vsi radi sodelujejo, ne bi koga posebej izpostavljali, ker so vsi zelo prizadevni, odlični. Radi tudi pridejo, ko je maša za rožnovensko nedeljo, pa tudi k polnočnici, ki je sicer že malo prej, okoli osme ure. Ljudje sploh radi prihajajo k maši. Ko je maša, je cerkva navadno polna.

Veliko Resničanom pomenijo tudi likovna srečanja, ki so vsako leto, in letos slavijo deseto obletnico. Tudi takrat radi sodelujejo. To se najbolj vidi na zaključnem večeru. Slikarji se tu tako dobro počutijo, da so na Resniku že na pol doma, že skoraj Resničani. Zato je prav, da se Resnik tudi pohvali in povzdigne s tem slikarskim in besednim zbornikom. To bo doprinos zanje, pa tudi njihov prispevek k dogajanju.

Nekaj gotovo vpliva na Resnik tudi Rogla s svojim rekreacijskim centrom. Ampak zame sta to dejansko dve destinaciji (poleg Gorenja in Skomarja, pa še v Božjem se dobimo enkrat letno pri Grofovi kapeli ...), saj me povsod čaka delo. Rogla seveda ni pridobitev samo za Resnik, ampak mnogo širše, za vse nas in mnoge turiste. Za cerkev tako vemo, da je last Uniorja. Vemo tudi, da gre za turizem, ker se tu srečujejo ljudje od vsepovsod. Vsak prispeva svoj delež, pa je to to, kar pomeni turistični center na Rogli.

Želje za Resnik so dobre, ampak ne moremo kaj dosti spremeniti, mislim po cerkveni strani. Poleti imamo tu kakšno poroko, v nedeljo pa ni možno, da bi bila kakšna maša, ker sta na Gorenju dve pa na Skomarju ena. Ampak zato se Resničani ne bi smeli čutiti odrinjene. Tako pač je. Resnik je majhen kraj, majhno naselje, podružnica večje enote, in to je treba sprejeti. Sicer je pa kraj lep, kmetije so prijetne, tako da je tukaj vedno lepo. Ljudje radi prihajajo sem, da se nadihajo svežega zraka in si naberejo novih moči za nadaljnje delo in življenje.

Hvala slikarjem, da sodelujejo s posebno slikarsko knjigo, hvala pa tudi avtorju besedila, da je nastala prijetna knjiga, lepa za oko in

bogata za dušo. Hvala zreški občini, da je projekt finančno podprla. Resniku in Resničanom pa čestitke, iskrena voščila in vse najboljše v duhovnem in materialnem smislu še naprej!

*Župnik Stanko Krajnc
Sv. Kunigunda na Pohorju, 5. aprila 2017*

Zahvala predsednika KS

Letos mineva 55 let od ustanovitve samostojne Krajevne skupnosti Resnik, zato smo knjige še posebno veseli.

V tem času je bilo več uspešnih predsednikov. Po mojem očetu Ivanu Pačniku, Antonu Kameniku, Slavku Vidmarju, Ivanu Kovšeju, Rudiju Vidmarju in Veri Boček je to delo padlo name.

Veliko dela je bilo opravljenega, veliko ga bo še moralo biti. Veseli smo lahko, da imamo ceste, da smo z njimi povezani med seboj in z drugimi kraji; da imamo vodovod; da smo uredili elektrifikacijo in telefonijo, da smo dobili Kulturni dom, ki lepo služi svojemu namenu; da imamo ribnik; da sta cerkev in mežnarija urejena, da nas redno obiskuje duhovnik iz naše matrne župnije Sv. Kunigunde. Lahko smo ponosni na Roglo in njeno cerkvico. Veselimo se turizma, ki ni samo na Rogli, ampak se razvija tudi med nami, v naši krajevni skupnosti. Naše turistično društvo Resnik-Rogla odlično deluje. Ročnodelsko društvo Čebelice je zelo aktivno. V požarni varnosti lepo sodelujemo z gasilci na Gorenju, po lovski strani pa kot samostojen lovski revir z Lovsko družino Zreče. Vsakoletni Jakobi dnevi z Jakobovim pohodom, Likovnimi prijeteljevanji, tekmovanjem za Pohorsko coklo, ne nazadnje s svečano liturgijo, so nepozabni, lahko bi rekli, da predstavljajo vrhunec našega kulturnega življenja in delovanja.

Seveda je nujno, da stare programe uspešno peljemo naprej, so pa seveda pred nami vedno novi izzivi in cilji, ki jih moramo uresničiti.

Veseli smo, da je ta knjiga zagledala luč sveta in da smo z njo nekako ovrednotili dosedanje delo, in sicer tako delo naše krajevne skupnosti kakor tudi vlogo zreške oz. prej konjiške občine. V knjigi si lahko v treh poglavjih ogledamo zemljepisni in zgodovinski oris, pa politični, gospodarski, kulturni in verski utrip ter na koncu še nekaj etnografskih, narodopisnih zanimivosti in zgodovinskih utrinkov. Ko sem listal po knjigi, sem bil presenečen in skoraj ganjen nad številom drobnih podatkov in zanimivosti na tako majhnem področju, kot je naše, saj smo najmanjša krajevna skupnost v občini.

Zato bi se rad na koncu osebno in v imenu krajevne skupnosti Resnik samo še prav iskreno in toplo zahvalil Občini Zreče, na čelu z županom mag. Borisom Podvršnikom, deloma tudi našim sovaščanom, za vso idejno in finančno podporo pri izdaji knjige, pa seveda avtorjem in sotrudnikom, zlasti rojaku in pisatelju Antonu Gričniku in akademskemu slikarjem vsem po vrsti za nastanek prvih knjig o naši krajevni skupnosti in za vse, kar so z njo in tudi sicer dobrega storili za naš Resnik.

Resničanom in vsem, ki jo bodo brali in občudovali slike, želim obilo kulturnega užitka.

Borut Pačnik

Avtorjeve uvodne misli

Vesel sem zaupane mi naloge, da pripravim besedilo v vsebinsko kar se da študiozni oblik¹ o tudi meni zelo priljubljenem Resniku. Nanj me veže marsikaj: ista rojstna župnija in občina, sv. Jakob, Vodovnikove pesmi, dobro sosedstvo mojega otroštva, sorodniki, prijatelji in znanci. O njem sem tudi že dosti pisal.

Toda sam o Resniku ne bi vedel kaj dosti, če ne bi o

¹ Zato kar se da nadrobna in sprotna navedba virov, opombe pod črto, čim bolj dokumentarne črno-bele fotografije itd.

njem obstajala literatura in bogato ustno izročilo. Žal pa še nisem zasledil posebne knjige. V nadaljevanju bom vire torej kratko navajal, zadaj pa so natančneje navedeni, da boste po njih lahko segli tudi sami in tako izvedeli še več, saj vsega tu ne bom mogel navesti. Sicer pa ste Resničani že sedaj kar dobro seznanjeni z Resnikom, kot je pokazala okrogla miza 22. decembra 2016, ko je bil ta zapis pretežno že končan.

Že iz naslovov v virih in literaturi se vidi, kako pomemben je tudi Resnik. Zdaj bodo tej pomembnosti dodali svoj bogati živo pisani delež še slikarji s Skumavčevih likovnih dni na Resniku, in sicer ob svoji deseti obletnici delovanja.

Pravzaprav se za to besedilo, takšno kot je, lahko zahvalimo prav njim, saj je bilo prvotno namenjeno izdaji njihovih likovnih del, in sicer kot uvodni del (zato tudi takšni predgovori, čeprav sem jih skušal prilagoditi). Potem so se odločili za samostojno publikacijo (in kasneje se bodo ob različnih jubilejih gotovo še za kakšno), verjetno s poglobljeno slikarsko študijo.

Krajevno skupnost Resnik si bomo tukaj ogledali v treh točkah, in sicer sledi najprej zemljepisni in zgodovinski oris, nato politični, gospodarski, kulturni in verski utrip ter na koncu še nekaj etnografskih, narodopisnih zanimivosti in zgodovinskih utrinkov.

S poševnimi oklepaji sem v besedilih skušal izraziti, da gre za originalen oklepaj (sicer je okrogel). Narečje je v kurzivi, včasih tudi v narekovajih. Če sem citate moral kaj spremeniti, jih nisem dal v narekovaje.

Hvala Borutu Pačniku, Rudiju Vidmarju, Juriju Višnarju, Zaliki Napret, Ludviku Vidmarju, Martinu Mrzdovniku in županu Borisu Podvršniku, ki so predhodno pregledali tipkopis; slednjemu še posej hvala za idejo o knjigi.

Resničanom in Resničankam ter drugim bralcem in bralkam želim ob prebiranju, kot kaže, prvih resniških knjig obilo kulturnega užitka in vse dobro!

Anton Gričnik

I.

KRATEK ZEMLJEPISNI
in
ZGODOVINSKI ORIS

Pregled nekaterih pomembnejših resniških dogodkov

1390: prva znana omemba Resnika (po dr. Stegenšku naj bi bil že 1389 obdelan).

1391: prva znana omemba Sv. Kunigunde.

1400: (približno) je postavljena prva kapela sv. Jakoba.

1715: (približno) so kapeli prizidali zvonik, zahodni del ladje in jo célo obokali.

1748: začetek izhajanja terezijanskega katastra.

1763: začetek izhajanja vojaškega zemljevida.

1784: začetek izhajanja jožefinskega katastra.

1787: Sv. Kunigunda postane župnija.

1817: začetek izhajanja franciscejskega katastra.

1873: začetek pisanja šentjungerške župnijske kronike.

1873: po tem letu je v Resnik prepeljan šentjungerški zvon iz 15. stol.

1880: župnik Slatinšek popiše »gozdnega moža«.

1881: v cerkveni hiši se začne na Resniku pouk.

1881: odkopan breg pred vhodnimi vrati v cerkev.

1886: poskus prvih resniških orgel ...

1890: posekan macesnov gozd okoli cerkve sv. Jakoba.

1890: narejena prižnica v resniški cerkvi.

1892: nova maša Antona Šebata pri Sv. Kunigundi.

1897: narejena nosila za procesijo v Resniku ...

1899: zmrznil pod Roglo še ne štiriletni Bobikov Tonček.

1900: dekleta so nabavila kip Brezmadežne na mizici.

1901: otvorjena enorazredna šola v Resniku.

1902: otvorjena dvorazredna šola pri Sv. Kunigundi.

1903: nova maša Alojzija Gričnika – Maticovega.

1906: iz Resnika so se odselili Javorniki.

1910: ustanovljen lovski konzorcij (prvo zreško lovsko društvo).

1943: partizani so zažgali šolo na Resniku.

1944: bitka med partizani in Nemci pri Vidmarjih.

1945: padel partizan Janez Gričnik – Kumer.

1946: začetek pouka v mežnariji.
1946: ustanovljena Lovska družina Zreče.
1952: otvorena nova šola na Resniku.
1953: po osmih letih skrivanja našli Barnkovega Toneta.
1954: (8. 5.) Sv. Kunigunda je priključena Gorenju pri Zrečah
1962: ustanovitev KS Resnik.
1969: izide informativni župnijski list Pohorski zvonček.
1973: v resniško cerkev so prepeljali stare klopi od Sv. Kunigunde.
1977: narejen je zazidalni načrt Rogle.
1978: zaprli šolska vrata na Resniku.
1980: na Rogli je odprt hotel Planja.
1990: Zg. Vidmarji shranijo orožje.
2002: ustanovljeno Turistično društvo Resnik-Rogla.
2005: otvoritev Doma krajanov na Resniku.
2005: Smrt kulturnega animatorja Pavleta Kovšeja.
2006: položen in blagoslovljen temeljni kamen za cerkev na Rogli.
2007: predstavitev animiranega filma Konija Steinbacherja v Domu krajanov.
2010: blagoslov cerkve na Rogli, zvonov, orgel in oltarja.
2017: izid prve znane knjige o Resniku.

O imenu Resnik

Ime Resnik prihaja najverjetneje od besede vresje ali bolj običajno resje,¹ ki ga vsi dobro poznamo, saj ga je tod okoli veliko; ali ga je bilo vsaj nekoč. Ko ta lepa grmovnica že pozimi zacveti, se gozdni robovi spremenijo v rdečkasto odejo, ki naznanja pomlad in vabi v svoj objem, kot pravi znana Avsenikova kompozicija: Res- je že cvete, nestrpno čakam te, da greva iz dolin na vrh planin ...

Izgovarja se Resník, naglas je na zadnjem zlogu.² V Priročnem

¹ *Strokovni latinski izraz je erica carnea*

² *In ne morda tako, kot pri Viliju Résniku, znanem slovenskem kitaristu ter pevcu zabavne in rock glasbe, ob katerem kdo v šali reče, češ da se naš Resnik imenuje po njem.*

krajevnem leksikonu Slovenije³ piše, da se reče »na Resniku«, vendar domačini rečejo »v Resniku«, »grem v Resnik« itd. Zato tudi »iz Resnika«. »Na Resniku« menda rečejo bolj tisti iz doline, saj res morajo priti gor, na više ... Pridevnik se glasi »resniški«, prebivalci pa so Resničani in Resničanke.

Vresje ali resje, po katerem naj bi kraj Resnik dobil ime; vresje se najde tudi na grobu Jurija Vodovnika na Skomarju.
Foto: M. Mrzdovnik

Starost kraja

Začetkov seveda nikoli ne bomo natančno spoznali. Dr. Pavle Blaznik piše,⁴ da je »Resnik vas pri Skomarju v območju Zreč«, prvič omenjen 25. 11. 1390: »ein halbe hub im Resnyk« /org. LA/ (LA je kratica za Štajerski deželni arhiv v Gradcu); ok. 1400: Ober, Nider Razzenigk /ONB 388/ (kratica za: J. Zahn, Ortsnahmenbuch der Steiermark im Mittelalter, Wien 1893, to je: Knjiga krajevnih imen Štajerske v srednjem veku, Dunaj 1893).

³ DZS, Ljubljana, 1996, str. 258.

⁴ Historična topografija slovenske Štajerske ..., N-Ž, ZO Maribor, 1988, str. 224.

Razglednica Resnika. Vir: Podobe naših krajev na razglednicah skozi čas, Občina Zreče, 2014. Foto: J. Zorin

V župnijski kroniki Sv. Kunigunde na Pohorju oziroma pri dr. Stegenšku⁵ se omenja, da je bil Resnik obdelan že leta 1389. Takrat je Leopold Konjiški, zadnji konjiški gospod, zamenjal s Hugom Devinskim neki zreški dvorec za kmetije v Resniku in drugod, naslednje leto 1390 pa je vse daroval kartuzijanom v Žičah, kar pomeni, da so torej tudi tod imeli svoje podložniške kmetije.

Tu torej gre za prvo najdeno omembo kraja, kar pa ne pomeni, da se kdaj ne bo našla še starejša. Če so po bližnjem Skomarju hodili že Rimljani, je skoraj gotovo, da so tudi po Resniku. Torej lahko sklepamo, da gre zgodovina naselja Resnik v zelo stare čase in prebivalci so lahko ponosni na svoje starodavne korenine.

⁵ *Zapisi in pričevanja sejalcev, 1989, str. 320. – Konjiška dekanija, dr. Avguštin Stegenšek, 1909, str. 293.*

Stari katastri in zemljevidi

Kataster ali zemljiška knjiga⁶ je temeljni vpisnik, kjer so vpisana vsa zemljišča (nepremičnine) lastnikov, z namenom pravične obdavčitve in pregledne menjave lastništva.

Terezijanski kataster (cesarice Marije Terezije), ki je bil izdelan po letu 1748, še nima vseh značilnosti, saj je brez navedbe parcel in grafičnega narisa.

Jožefinski kataster (cesarja Jožefa II.) je nastal po letu 1784 in je boljši v popisu.

Šele franciscejski kataster (cesarja Franca I.) po letu 1817 prinaša tudi katastrske načrte oz. risbe. Oglejmo si Resnik.

Na Vojaškem zemljevidu Slovenije⁷ najdemo o Resniku risbo in nekaj besed. Že pri omembi Skomarja piše, da je Resnik oddaljen 1 uro hoda. Poti so večinoma strme, ozke, gozdne. V glavnem imajo trdno podlago, na mnogih krajih pa so preveč kamnite; povezava med hišami in vasmimi je zaradi mnogih globokih kotanj zelo otežkočena. V visokem hribovju proti Kraguljišču in Rogli je le gozdna pot. Planina je oddaljena 1/2 ure, Konjiška Planja ¾ ure. Potok Ločnica ima kamnito dno, širok je 4 do 5 korakov, ½ do 1 čevlj globok. Teče prav hitro po globoki dolini, zato so bregovi največkrat tako strmi, da nikjer ni moč priti do vode. Trdna zgradba je cerkev sv. Jakoba.

⁶ Glej npr. internet (google, kataster).

⁷ Iz let 1763-1787, sekcija 164. str 67

Nekaj o kamninah in podnebjju

O kamninah, rudninah in mineralih je razpravljajl Janez Koprivnik, ko je pisal o Pohorju, pišejo pa tudi drugi.⁸ Verjetno marsikaj velja tudi za Resnik.

Kaj pomenijo fosili školjk in morskih alg ter ostanki dinozavrov na nižjih predelih zreške občine, lahko le sklepamo. Tukaj seveda ne kaže širše pisati o tem, omenimo predvsem pohorski marmor, ki so ga uporabljali že Rimljani, pa pohorski »granit«, ki tvori jedro Pohorja. V precej širšem okolju je prevladujoča kamnina muskovitno biotitni gnajs s prehodi v blestnik. To je tista siva kamnina, ki se kolje v podolžni smeri, pri čemer se razkrijejo lise v različnih sivih odtenkih, vmes tudi belih. Precej domačinov jo izkorišča ter prodaja. Na vrhu je tudi dovolj pogojene rodovitne zemlje za uspešno poljedelstvo.

Po Koprivniku povzemimo še nekaj misli o podnebjju.

Podnebje kakega kraja, torej tudi Resnika, tvorijo dejavniki, kot so toplota, padavine v raznih oblikah (hlap, megla, oblaki, rosa, dež, slana, sneg, toča), vetrovi, kar vse vpliva na rastlinstvo in živalstvo. Bolje ko uspeva rastlinstvo, bolje gre tudi živalstvu. V teh višinah je podnebje planinsko, hladno in vlažno. Ob najlepših sončnih dneh pihljajo hladne sapice, ponoči pa se zrak močno shladi. Plohe povzročajo velike povodnji, ki

Zgoraj: Resnik po Franciscejskem katastru (1824). Vir: Arhiv Slovenije, Ljubljana

Spodaj: Resnik. Vir: Slovenija na vojaškem zemljevidu 1763-1787, 5. zvezek, Ljubljana, 1999

so nekoč podirale jezove, žage in mline ter odnašale les, danes pa uničujejo ceste. Sneg zapade že koncem septembra in leži do srede majnika; včasih ga nameče po meter in poldrugi meter visoko.⁹

⁸ Glej: Janez Koprivnik in njegovo Pohorje, str. 390, pa tudi publikacijo slovenjebistriškega Zavoda za kulturo »Kamnine Pohorja« (1998) ter publikacijo Mojce Bedjanič in Miha Jerška Geološki zakladi Pohorja (2009) ... V okviru raziskovalnih taborov je v letih 2012 in 2013 v Občini Zreče nastala manjša zbirka kamnin, mineralov in fosilov, ki jih najdemo v posebni zloženki.

⁹ Ta podatek bi lahko dali v preteklik, ker se zadnja leta to ne dogaja več.

Pozimi brije oster krivec, ki prešinja človeku mozeg in kosti. Pozimi sije včasih višje zgoraj toplo sonce, nizko v dolini pa sta megla in mraz. Gozdovi ozelenijo po višavah spomladi 14 dni do tri tedne pozneje kot v dolini. Zanimivo je opazovati, kako se ozelenjevanje dviga v hribe. Spomladi raste trava, tudi če jo s kijem pobijaš.

Eklogit, Pohorje, brusil Dejan Sauperl

Zgoraj levo: muskovitno biotitni gnajs. Vzorec kamnine je iz okolice Bojtine na Pohorju. Foto: Zmago Žorž

Zgoraj desno: eklogit. Vir: Muzej kristalov in fosilov

Spodaj: granit – tonalit – granodiorit. Vir: Prodaja kamna - Prokam

Razloženo hribovsko naselje

Resnik je eno od številnih naselij Pohorja, blizu tisoč metrov nad morjem, tako da recimo o sajenju koruze in pridelovanju vina ne more biti govora. Mu pa zato tem bolj šumijo mogočni pohorski gozdovi, pretežno trdoživ smrekov les, ki predstavlja dragoceno pohorsko zlato. Nekoč so lahko večji kmetje živeli predvsem od njega.

Resnik ni strnjena vas, ampak razloženo hribovsko naselje, in sicer na južnem, prisojnem pobočju Pohorja. Pod njim so Zreče, nad njim pa Rogla (1517 m) z znanim turističnim središčem. Čudovit je razgled na dolino reke Dravinje in na Dravsko oziroma Ptujsko polje.

Samotne domačije se razprostirajo po slemenih v povirju Dravinje. Na zahodu meji na Skomarje, na vzhodu pa na Planino na Pohorju in Padeški Vrh.

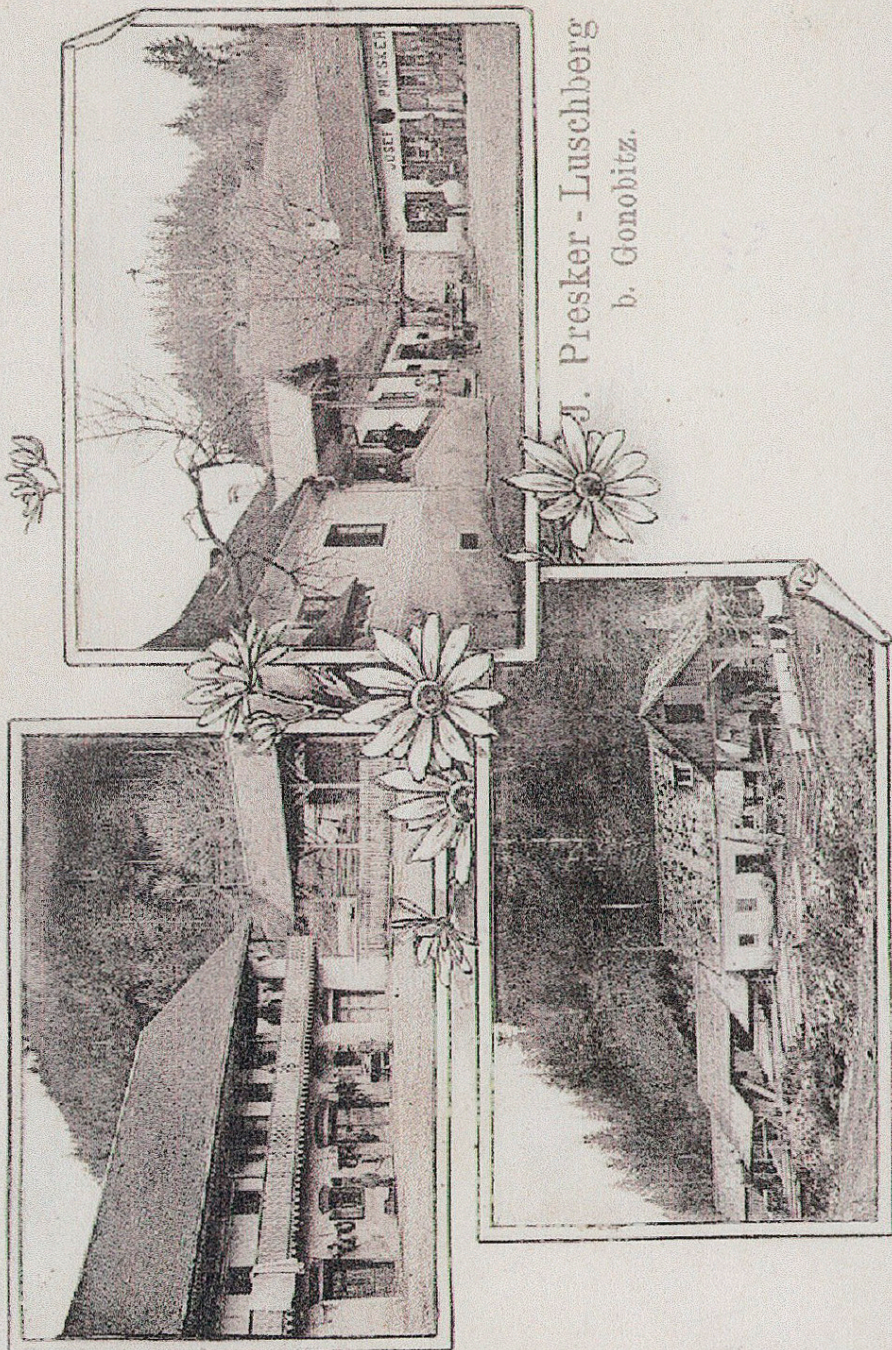
Resnik je del občine Zreče, po cerkveni strani pa spada v župnijo sv. Kunigunde na Pohorju, ki ima svoj sedež na Gorenju. Sploh je Resnik, skupaj z nekdanjo Sv. Kuniundo, tako cerkveno kot tudi politično, vedno težil k

*Razglednica.
Vir: Muzej Celje*

Gruss aus Setsche bei Gonobitz (Steiermark).

Resnik Gasthaus.

116884 Verlag von Matthieu, Hötchesch.

Zgoraj: razglednice. Vir: Muzej Celje
Na naslednji strani: panorama Resnika. Vir:
Občina Zreče. Foto: Ervin Matevžič, 2010

Zrečam oz. Slov. Konjicam in bil s temi kraji povezan. Podružnična cerkev sv. Jakoba je iz 15. oziroma 16. stoletja. To je tudi edini skupni prostor Resničanov, poleg bivše šole seveda oz. Doma krajanov; no, zdaj je eden še na Rogli, v cerkvi Jezusove spremenitve.

Oglejmo si zdaj nekatere stvari še malo pobliže.

Potoki in vzpetine

Resnik¹⁰ leži med Padeških Vrhom in globokim jarkom Ločnice kot zahodne meje ter se razteza spodaj od Dravinje pa do podvrha Rogle, Kraguljišča in Mašinžage. Je nekako na dveh hrbtih. Resniška hrbta sta precej izravnana. Deli ju Resniški graben.

Na vzhodnem hrbtu so Tužušči, Kumri, Pitrofi, Kočniki, Pri Lizi.

Zahodni hrbet ima obliko nekakšnih hlač, od katerih je vzhodna hlačnica mnogo krajša od zahodne. Nekako tam, kjer se združita, je bila nekoč mogočna Javornikova kmetija. Če gremo po vzhodnem kraku navzdol, si sledijo: Kolarji, Albini, Pri Tončku, Vavpoti, Škrinjarji, Pri Pepeku, Pri Kovačecih, Pri Repniki; na zahodnem je cerkev sv. Jakoba, takoj nad njo je šola, sledijo Bobiki, Pri Bobikovem Lojzu, Močivniki, Pri Jožeku, Spodnji Vidmarji, Zgornji Vidmarji, Pri Jureku, Pri Toneku; pod cerkvijo je mežnarija, tam so še Lipniki, Zgornji Jerebi, Spodnji Jerebi, Anzluhi, Pri Bočakah, Pri Falnogah, Pri Krajncu, Gradišniki, Pri Fančiki, Barniki, Pri Starcah, Pri Katrinem Juriju. Vikendov je vedno več.

Nadmorska višina je marsikje nad tisoč metrov (1002).¹¹ Povprečno je nadmorska višina 932 metrov – toliko je pri cerkvici sv. Jakoba.

V resniški krajevni skupnosti je najvišja točka občine – to je Mulejev vrh (1533 m).

¹⁰ Po *Krajevem leksikonu Slovenije, kroniki Zapisi in pričevanja sejalcev in zapisih oz. prepisih Valerije Motaln*.

¹¹ To po znanem šaljivem ljudskem reku pomeni, da v Resniku ni greha, razen če je kje pod tisoč, kot recimo v Domu krajanov.

Resniški potoki so: Ločnica, Srednja Dravinja, Gradiški graben. Nekdaj so na teh potokih obratovali številni mlini in žage.

Iz Resnika vodi na Roglo markirana pot in je peš prehodna v dobri uri, z avtom pa je po cesti 15 minut.

Zgoraj: Gradišnica pri izlivu v Dravinjo – Pri Tijeku. Foto: M. Mrzdovnik

Spodaj: potok Kočnica. Foto: L. Vidmar

Zgoraj: Tivžekova žaga.

Foto: L. Vidmar

Spodaj: kolo od žage.

Foto: L. Vidmar

Rudi Vidmar piše¹² o še živečih krajevnih imenih ob Zgornji Dravinji. Kot domačin lepo opiše »grabne« od Laznikove žage do Javorske.

Najprej spregovori o Ločnikarici, ki izvira pod Kraguljiščem ter deli Skomarje na dva dela ...

Srednja Dravinja izvira pod Roglo na približno 1300 m pri Martinih. Vodo zbira iz številnih pritočkov, ki pritečejo tudi vzhodno od Ločniških vrhov in Vidmarjevega. Pri Špic gori se zлива v Ločnico. Predstavlja naravno in katastrsko mejo med Skomarjem in Resnikom. Tu so bile: Javorska žaga, zgornja žaga Zg. Vidmarjev, Ločniška žaga in mlin, Vavpotova žaga in mlin, spodnja žaga in mlin Zg. Vidmarjev, žaga in mlin Sp. Vidmarjev, Tihekova žaga in mlin, Bobikova žaga in mlin. Ob potoku sta tudi domačiji Vavpotovega Toneta in Lipnikovega Jožeta.

Resniški graben oziroma v spodnjem delu Gradišnica izvira pod Konjiškimi planjami na okrog 1250 m ter zbira pritoke v Krajčevem, Vidmarjevem, Kumrovem /Filčenk/. Eden izmed pritokov priteče mimo Pavlekove bajte, poglavitni izviri pa so nad Krajčevo /Zlodejevo/ kočo. Pri Tijeku /Dušanu Podgrajšku/ priteče v Dravinjo. Navaja tale imena: zgornja Krajčeva žaga, spodnja Krajčeva žaga in mlin, Vavpotova žaga, Kumrov »plac«, žaga in mlin, Pitrofov mlin, Škrinjarjeva žaga in mlin, Pitrofova žaga, Marinšekova žaga in mlin, Ravnjakova žaga in mlin, Repnikova žaga, Ramšakova žaga, Tivžekova žaga in mlin, Barnikova žaga in mlin, Rotneča žaga in mlin, Ramčanova žaga in mlin.

Resniške domačije (po abecedi hišnega imena)¹³

ÁLBINI so nastali po vojni, in sicer tako, da je Vavpot prodal

¹² Glej II. zbornik Lovske družine Zreče, 2006, str. 92.

¹³ Po kroniki Zapisi in pričevanja sejalcov; posodobljeno.

bratu Albinu nekaj zemlje, ta pa si je na njej postavil hišico. Z ženo Marijo je imel štiri sinove. Po Albinovi smrti je žena odšla v dom za ostarele. Lastnik hiše je postal sin Jože, za njim pa sin Andrej.

ANZLUHI so manjša, stara domačija. Prejšnji gospodar je bil Lipnikov Janez, Anza, Anzl, Anzluh, zato Anzluhi. Poročil se je in imel otroke. Za njim je kmetijo dobil sin Bertl. Z ženo Rozalijo sta imela dve hčerki, ki sta si kmetijo razdelili. Živita drugje: ena v Zrečah, druga v Špitaliču. Hišo je kupila Lovska družina Zreče za svoje namene.

BARNKI, ime naj bi prišlo od Brdniki, ker so na brdu. Nekoč naj bi bila tam gostilna, ob stari vozni poti v Zreče. Stari oče Antona Kamenika, ki se je po vojni osem let skrival, je bil Janez Črešnar, žena pa je bila Ostruša. Za njim je kmetijo prevzela hčerka Anica, priženil pa se je Jože Kamenik – Krajnikov. Bilo je več otrok. Kmetijo je prevzel omenjeni Anton in jo obdeloval skupaj s tremi sestrami in bratom. Noben se ni poročil. Tone je na stara leta spoznal pri Sv. Barbari Povhovo gospo, ki je imela sina Vlada. Temu je potem dal kmetijo. Vlado je spoznal sosedo, Gradiško Kristino, s katero sta potem zaživela pri Barnkih. Imata sinova Primoža in Matjaža. Obdelujejo tudi Gradišnikovo kmetijo.

BOBIKI so stara kmetija. Blizu cerkve stoji njihova kapela s čudovito lepim kipom Matere Božje. Starejši se spominjajo Bobikovega Tončka, ki je leta 1899 zmrznil pod Roglo, pa njegove mame Katarine, ki je na fronti prve svetovne vojne izgubila še moža Matevža. Prevzel je sin Franc in se poročil z Laznikovo Justo. Od številnih otrok je kmetijo prevzela zdaj že pokojna hčerka Rozika. Z možem, Koprivnikovim Albinom, nista imela otrok, zato sta posvojila Rudija.

PRI BOČEKAH. Na domači zemlji si je zgradila hišo Lipnikova Verica, ki je poročena z Bočekom Milanom s Padeškega Vrha. Imata dve hčeri.

FALNOGI so domačija, ki jo je imel Lipniški Joza. Še v stari Avstriji je kupil del Lipniškega grunta in si tam zgradil hišo. K

hčerki Mariji, ki je kmetijo prevzela, se je priženil Franc Falnoga. Zgradila sta novo hišo in mali hlev. Bilo je več otrok. Zdaj tam živi hčerka Micika (Krajnc) Njen sin si je na domači zemlji zgradil novo hišo.

GRADIŠNIKI so zanimivi. Tam nekje naj bi bil nekoč grad. Mimo, po Gradiškem grabnu, teče Gradišnica. Pod Gradiščem je bila gostilna Tijek (Vidmar). Gradišnikova hiša stoji že preko 300 let. Imajo staro kapelo s križem v njej. Oče Anton se je poročil z Ortmanovo. Kmetijo je prevzela je hčerka Kristina (poročena pri Barnkih).

JAVORNIKI danes ne obstajajo več, nekoč pa je to bila ena izmed največjih kmetij v Resniku. Imeli so ogromno gozda, veliko živine, hlev je bil dolg 32 metrov. Rudi Vidmar ve povedati, da so Javorski hlev raznesli, les pa uporabili za gradnjo Kočnikovega hleva, les od hiše pa za Lipnikovo hišo. Zalika Napret je dodala, kar je prebrala v resniški kroniki, da je imel Ivan Javornik /okoli 1830/ hčerko edinko. Poročil jo je Jožef Pečnik (prav Rečnik), ki je sezidal prvo šolo na Resniku. Doma je bil iz okolice Vitanja. Ker mu ni ugajala visoka lega posestva, je začel prodajati parcelo za parcelo. Končno je vse prodal in kupil pri Vojniku drugo posestvo. Še danes so vidne razvaline - zidovje hiše in gospodarskega poslopja, hribček pa imenujejo Javorski vrh. O zadnjem Javorniku krožijo razne smešnice.¹⁴

JEREBI SPODNJI so bili baje nekoč večja kmetija, potem pa je z dedovanjem in prodajo iz nje nastalo več kosov. Zdaj je tisto kupil Rudi Vidmar.

JEREBI ZGORNJI (Pavleki, Bernadeki) so pravzaprav del nekdanje večje Sp. Jerebove kmetije. Bilo je več otrok, a nobeden ni ostal doma. Hči Vesna je diplomirana medicinska sestra in živi z družino v Oplotnici, sin Miran pa z družino na Frankolovem; kmetijo sta si razdelila.

KOČNIKE je baje nekoč imel v lasti veleposestnik »Hoznpihl« (Hasenbichl). Od njega je domačijo kupil Krajc, veleposestnik nekje

¹⁴ *Nekaj več o tej domačiji in nekaj smešnih štorij o zadnjem Javorniku in kam je dejansko odšel glej v tretjem delu.*

s Kranjskega.¹⁵ Oskrbnika Obrula je ubilo drevo. Oskrbnik, Karel Kočnik – Zbičajnikov, je imel že veliko svojega, npr. živino. Med vojno je bil partizan, po vojni pa je v agrarni reformi postal lastnik kmetije. Bil je dolgoletni resniški cerkveni ključar. Z ženo Francko sta imela štiri otroke. Naslednik Ivan, zelo aktiven človek, ima z ženo Jožico štiri otroke. Imajo kmečki turizem Kovše.

KOLARJI so baje bili prej Javorska koča. Javornikovo kmetijo je potem kupil Krajc, Kolarji pa kočo. Kupil jo je Janez Vidmar z ženo Rozo. Po osvoboditvi so dobili še nekaj zemlje. Ime naj bi prišlo od kolarskega poklica. Ker nista imela otrok, je domačijo prevzela rejenka Kunigunda Škrinjar. Med njenimi otroki je bila tudi Terezija, ki je domačijo prevzela in se poročila z Dominikom Jerebom. Otrok je bilo več, med njimi učiteljica Zalika, poročena Napret. Kmetijo sta prevzela domača Anica in Mikekov Ernest. V novozgrajeni hiši, malo nižje kot je nekoč stala Javornikova hiša, sta uredila in načrtovala turistično dejavnost (apartmaje). Sadov svojega dela pa Anica ni bila prav dolgo deležna uživati, saj je leta 2015 umrla. Tako pri Kolarjih sedaj živijo zet Ernest, mama Trezika in vnuk Peter z družino.

KUMRI so se nekoč pisali Vidmar. Otrok je bilo več, npr. znani lesni trgovec Tija, pa Žagmajstrov Tonča v Pribilovi koči na Odorah (ena Kumrica je baje bila Pribilova). Kumri so se potem tako zadolžili pri trgovcu Rušniku, da so mu morali prepustiti kmetijo. Njegov sin jo je skušal urediti, postavil je nove mejnike (še danes se vidi oznaka R) in zgradil hišo. Po njegovi smrti je vdovo vzel veleposestnik »Hoznpihl«¹⁵ iz Oplotnice, na Kumrovem pa so gospodarili »majarji«

¹⁵ Zalika Napret je iz povojne resniške šolske kronike skopirala naslednji zapis učitelja Antona Podvršnika: »Kot tretji, katerega posestvo je prešlo v drugo družino, je Jožef Formicij Kočnik, ki je bil najimovitejši v tem kraju. Posestvo z gozdom je obsegalo nad 300 ha. Dve žagi, mlin in živinoreja so mu množili imetje. Speljal je cesto do Vidmarja v dolino, ki pa jo je imel zaprto z zapornicami in mu je vsak voznik moral plačati odškodnino za uporabo njegove ceste. Med prvo svetovno vojno pa sta v enem tednu umrli oče in sin. Ker je bil brez nasledstva, je posestvo dobila sorodnica, ki je bila na bližnjem (sosedovem) posestvu. To je poročil neki 'Hazenpihl' iz Oplotnice, a je kmalu prodal posestvo Kraju Aloyzu, ki je že imel večja posestva v Grahovem pri Cerknici in drugod. Radi sodelovanja med okupacijo z belogardisti je bil po zakonu o agrarni reformi razlaščen. Gozdove je zadržala državna gozdna uprava, medtem ko so kultivirana zemljišča bila razdeljena med agrarne interesente.«

Mlakarji. Potem je kmetijo kupil Pribil, Janez Gričnik, za svojega sina Janeza. Ta se je poročil z Malečevo Alojzijo, ki mu je rodila deset otrok. Žal so ga kot partizana ob koncu vojne Nemci zalotili doma in ustrelili. Otroci so se večinoma poročili na vse strani, doma pa je prevzel sin Karel. Z ženo Roziko (roj. Fridrih) imata štiri otroke. Sedaj gospodari sin Drago.

LIPNIKI so vsaj tako stari kot bližnja cerkev, ki so ji desna roka. Imajo križ. Nekoč so imeli gostilno. Lipniško posestvo naj bi imel prej vitanjski graščak Štajnaver. Potem je bilo razprodano. Nekaj so kupili stari Lipniki, ki so bili prej v Bobikovi koči. Ker je hiša pogorela, so zgradili novo. Dobro so gospodarili. Posestvo je prevzel sin Jože. V zakonu z Bobikovo Naniko se jima je rodilo več otrok. Janez, ki je domačijo prevzel, se je poročil s Škrinjarjevo Barko. Od otrok je doma Andrej z družino.

MEHAČEKI. To je bila najbrž Barnkova koča, ki sta jo nazadnje uporabljala brat Lojzek in sestra Nanika. Po Lojzekovi smrti so Naniko odpeljali v dom za ostarele; tam pa ni zdržala prav dolgo, ker je bila preveč navezana na majhen košček zemlje, predvsem pa na cvetje okoli hiške. Nazadnje je služila pri Tevžumnovih na Padeškem Vrhu, kjer je v visoki starosti umrla.

PEPEKI (pri Pepeku) so novejša domačija. Jože oz. Pepa, sin Barnkovega Pepeka, ki je podlegel v prvi svetovni vojni, si je od Repnikov kupil parcelo in si postavil dom. Z ženo Marijo Jereb sta imela več otrok. Prevzel je Franci. Z ženo Roziko imata dva sinova. Zgradila sta tudi novo hišo.

PITROFI so stara kmetija. Imajo kapelo. Nekdanji gospodar je bil Janez Vidmar, Tomažev sin. Potem je kmetijo prevzela hčerka Barka, priženil pa se je Franc Kovše – Zbičajnikov, ki je bil vrsto let resniški cerkveni ključar. Sin Ivan se je poročil z Ostruhovo Karlino, dobil dva otroka, a je žal prekmalu umrl. Sedaj gospodari vdova Karlina s sinom Jakobom.

PRI BOBIKOVEM LOJZU. Hišo si je zgradil v neposredni bližini domačije. Njegova žena Martina je sestra duhovnika Brgleza. Imata dva pridna študenta v Ljubljani, Petro in Simona.

PRI »TONČEKU« se reče hiši, ki jo je blizu Vavpotov v povoj-

nih časih postavil Repnikov Tone. Z Vavpotovo hčerko ima dva otroka.

PRI JOŽEKU se reče domačiji, ki je zelo mlada. Gospodar, Albinov Jože, nekoč predsednik socialistične zveze v kraju, je imel z ženo Marico dva otroka. Domačijo so kupili neki Angleži.

PRI JUREKU je vse novo, sad žuljev »Vidmarjevega« Jurija (služil je pri Sp. Vidmarjih, njegova mama je bila Vavpotova Julčka, njegov oče, Bobikov Lojzek, je bil bratranec Sp. Vidmarja Jožeta). Tam je bila že prej Sp. Vidmarjeva koča, ki mu jo je dala Vidmarjeva mama. Jurij je bil mizar, muzikant, predsednik pašne skupnosti in vodja gasilske desetine. Z ženo, Škrinjarjevo Marico, sta imela dva otroka. Zdaj tam živi Jurij Višnar mlajši z družino, več kot 30 let je delal na Rogli, zdaj je privat (izdeluje razne izdelke iz lesa).

PRI KATRINEM JURJU (Resnik št. 1). Nekoč so bili tam neki Pávleki. Potem je tisto kupil nekdo z ženo Katro. Za njima je prevzel Jurij in se poročil s Tihekovo Ivano. Hčerka je odšla v Švico, sin pa se je poročil k Žvabom na Padeški Vrh. Dedoval je Žvabov sin Vinko, uspešen mizar. Z ženo Zdenko, medicinko, imata tri hčerke.

PRI KOVAČECAH. Pepekova Dragica in Kovačecov Marjan sta si sezidala novo hišo na domači parceli. Imata tri otroke.

PRI LIZI se reče hiši, ki je nekoč baje spadala pod Krajca. Bili so njegovi »ofarji«, po vojni in vrnitvi iz izgnanstva pa so jo dobili v last. To je bila družina Lize Orlačnik in Matija Vodovnika. Otrok je bilo šest. Podedovala je hčerka Kristina in se poročila z Antonom Jer ebom. Od treh otrok je hči Dragica učiteljica. Zdaj je lastnica hčerka Jožica z družino.

PRI LOJZEKU se reče hiši, kjer gospodari Lojzek. Prej je bil to Jerbov Lojzek, ki je hišico postavil. Z ženo Micko je imel otroka, enega pa je priženil. Od njega je hišo kupil Koprivnikov Lojzek. S Fančiko Zlodej je priženil hčerko Marico, sin Slavko z ženo pa je naslednik.

PRI STARCAH (tudi pri Kranjcah) se reče zato, ker naj bi bil koč pod Barnki nekoč kupil nekdo s Kranjskega. Zdaj je tam že menda četrti rod, pa sami Janezi. Mama Mima je že pokojna, dedovala pa je hčerka Rotka, ki je na mestu pogorišča stare hiše postavila novo-gradnjo.

PRI TKAVCAH. Ime izvira iz tkalskega poklica. *Dom krajanov Resnik.*
Na parceli Tičmanovih v Lipniški planini sta si *Foto: B. Vidmar*
na novo zgradila dom Frančiška in Martin Podgoršek – »pohorski
Tinček«. Tako sta se v novi hiši rodili še dve hčeri od osmih otrok.
Danes je parcela zopet v lasti Krajnikovih.

PRI TONEKU se reče domačiji, ki jo je ustanovil Vavpotov
Tonča. Med vojno je bil eno leto pri partizanih, nato so ga ujeli
in poslali v taborišče, kjer je delal v krematoriju. Ko se je vrnil, je
na podedovani zemlji ob potoku postavil dom. Ko sta bila otroka
še majhna, se mu je žena Julčka, ko so bili vsi odsotni, sežgala v
krušni peči. Druga žena mu je umrla. Podedoval je sin Ivan. Z ženo
Milko nimata otrok.

REPNIKI so stara kmetija. Imeli so dva križa. Stari Repnik, ki se
je pisal Jereb, je imel več otrok. Njegovo hčerko je poročil domači
hlapec, ki se je pisal Jakub. Imela sta več otrok. Ko se je v žagi
ponesrečil, se žena ni več poročila. Hčerka Alojzija je vzela rejenca
Sp. Vidmarjev, Avgusta Pačnika. Otrok je bilo več, prevzel pa je sin
Franc. Z ženo, Barnkovo Milko, nista imela otrok.

ŠKRINJARJI so velika in stara kmetija. Imajo kapelo. Starejši ljudje se spominjajo starega Škrinjarja, ki je imel hčerko in dva sinova. Ker se mu je žena smrtno ponesrečila, je bil dolgo vdovec. Kmetijo je prevzel Jurij. V zakonu z Vidmarjevo Vido je bilo več otrok. Prevzela je hčerka Rozika in se poročila z Lipniškim Lojzetom. Imata hčerko Heleno in sina Martina, ki je ostal na kmetiji.

TUŽUŠČI so bili nekoč Krajčeva majhna kmetija. Dobili so jo po vojni in vrnitvi iz izgnanstva. To je bil Leopold Zlodej, ki je imel s Pobirkovo devet otrok. V času izida knjige Zapisi in pričevanja selalcev je v hišici samotaril Leopoldov sin Tonča. Zdaj hiša propada.

VAVPOTI so stari okoli 400 let. Leta 1929 se je Martinu Vavpotu, praktičnemu rokodelcu, na Martinovo soboto na lovu blizu doma nabita puška menda ob padcu po nesreči sprožila in ga ubila. Z ženo Milko sta imela več otrok, v drugem zakonu (s Koprivskim Pepekem) pa jih ni imela več. Hči Barka je vzela Koprivskega Jožka, ki se je ukvarjal z domačo obrtjo (sodarstvo, coklarstvo, kovaštvo). Imela sta več otrok. Gospodari sin Martin, ki se ukvarja tudi z domačo obrtjo. Z ženo Jerico imata tri otroke. Kmetijo je prevzel mladi gospodar, sin Srečko.

VIDMARJI SPODNJI spadajo med najstarejše domačije v Resniku. Imajo kapelo. Že dolgo vodijo gostilno; zdaj so turistična kmetija. Imeli so tri koče. Nekoč naj bi bila dva brata, ki sta se pisala Vidmar. Eden je prevzel doma, drugi je dobil del grunta in ustanovil Zgornje Vidmarje. Kasneje se je k hiši priženil Bobikov Lukež (Ludvik), brat Bobika Matevža, in prinesel s seboj priimek Pačnik. Od šestih otrok je doma prevzel sin Jože. Ker je simpatiziral s partizani, so ga odvedli v taborišče, kjer je tudi umrl. Sinovi so bili glasbeno nadarjeni in so imeli svoj ansambel. Doma je prevzel Ivan, muzikant na frajtonarico in dober pevec. Poročil se je z Barkino Angelo in dobil tri otroke. Za njim je za krmilo stopil sin Borut.

VIDMARJI ZGORNJI naj bi nastali od Spodnjih, ker je eden od dveh bratov dobil del grunta, postavil poslopja in še dokupil. Imeli so vsaj

Zgoraj: naselje Nune. Vir: https://www.mountvacation.si/apartma/apartmaji-roglja-nune_zrece

Spodaj: Rogla s cerkvijo Jezusove spremenitve. Vir: https://www.mountvacation.si/hotel/hotel-roglja_zrece

tri koče. Potem so se nekaj časa pisali Zlodej, nato pa Ravnjak. Stari Vidmar, Franc Ravnjak, se je tako zadolžil v gostilni pri Tijeku, da mu je moral prepustiti kmetijo. Ta jo je dal sinu Francu, ki je slučajno prinesel priimek nazaj. Bil je že poročen z Veroniko, roj. Stropnik v Vojniku. Imela sta devet otrok. Rudi je prevzel doma in se poročil z Ortmanovo Ireno. Dobila sta tri otroke: Bogdano, Primoža in Matija. Domačija je prenovljena. Mama Veronika, »partizanska mama«, je dobila več priznanj. Na kmetiji živijo in delajo Rudi z ženo Ano, Matijem in Primožem.

VIKENDI so tudi neke vrste domačije. So pa nad cerkvijo (3), pri Repnikih (1), pri Jerebih (2, in sicer ju imata zreški župan Boris Podvršnik ter bivši župan Jože Košir oz. njegov sin), pri Kolarjih (3, lastnik enega je bil Franta Komel), pri Bobikih (6), nad Kumri (4), največ (okrog 70) pa jih je v Nuni (kjer so bili nekoč Vranjeki, dedoval je Franček in razprodal). Skupaj jih je torej okrog 80.

Skupni objekti, kot rečeno, so DOM KRAJANOV, CERKEV SV. JAKOBA in CERKEV JEZUSOVE SPREMENITVE na Rogli. Cerkev na Rogli je zgradil zreški Unior, blagoslovljena pa je bila leta 2010.

O nekaterih domačijah še malo drugače

V drugem zreškem lovskem zborniku¹⁶ najdemo izpod peresa domačina Rudija Vidmarja zanimiv opis nekaterih domačij, morda tudi bolj z lovskega stališča.

Gradišnik: Lov v Gradišču je zelo lep, ima stara stojišča: Špica, Strežanca, Aport in Pri Starcu. Če ne drugje, je na tem lovu gotovo padla lisica ali dve.

Pri Šoštarju /Pečuharju/ so popravljali čevlje. Danes je prazno. Zanimivost pri njih je bil WC – aport. Ker je velika strmina, ravnine pa komaj za revno hiško, so na robu postavili »aport«, in si-

Zgoraj: kmečko orodje pri Tinki Jereb.

Foto: L. Vidmar

Spodaj: letnica izdelave hiše Rudija Vidmarja. Foto: L. Vidmar

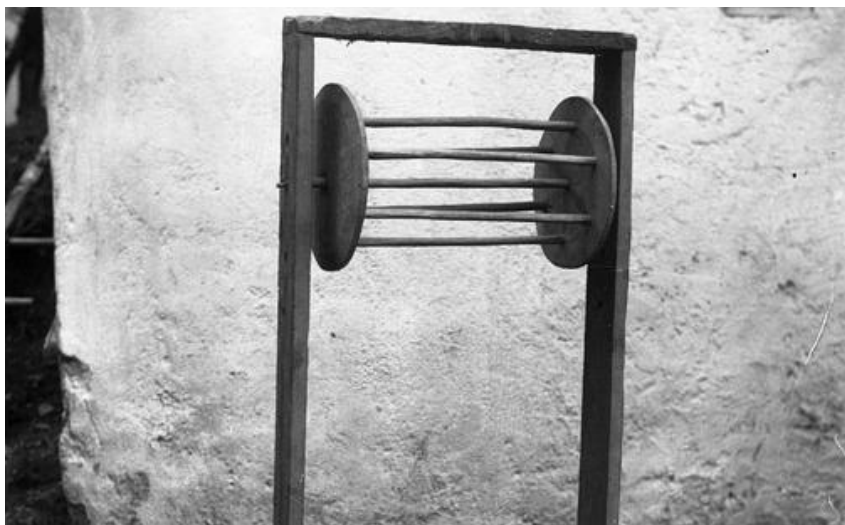
¹⁶ II. zbornik Lovske družine Zreče, 2006, str. 92.

Zgoraj: slama
in vitre. Sre-
dina: pletenje
košar iz viter
in slame. Spo-
daj: motovilo
za navijanje
štren.

Vir: Etnograf-
ski muzej Slov-
enije

Zgoraj: kolar-
ski stol za
izdelovanje
koles. Sredina:
ograja pri sto-
pnicah, Jože
Repnik - Lipnik.
Spodaj: zibelka
Vir: Etnografski muzej Slo-
venije

*Panorama Resnika.
Foto: L. Vidmar*

cer med dvema drevesoma, tako da je bila z enega na drugo drevo pribita »ranta«, ki je šla skozi aport in ga držala, da ni zgrmel v grapo.

Pri Starcu je tudi taka strmina, da so imeli v skale zabite kline, da so lahko nosili drva na domačijo.

Pri »Kavcu« /Podgoršek/ so včasih imeli statve za tkanje platna in razne preproge. Hiše ni več.¹⁷

Mamčele so bile Vidmarjeva koča, kjer so nazadnje živeli Zlodeji (zdaj so v Skomarju). Podrli so jo lastniki iz Slov. Konjic, ker so si nameravali postaviti vikend.

Kjer je danes Snežinka, je bila nekoč Vidmarjeva koča, v kateri so živeli Vranjeki, reklo se je pri Feliksu. Prodana je bila Počitniški zvezi Maribor.

V Nunah sta bili dve hiši, Lojzova in Tončeva. Nemci so prebivalce izselili, hiši pa požgali.

Kjer je bila nekoč Pitrofova koča (pri Pitrofu), je zdaj vikend. Na

¹⁷ V tretjem delu je kratko predstavljen ljudski pesnik Martin Podgoršek.

tem področju je živel Mlakar, eden največjih divjih lovcev.¹⁸

Stara Gradišnikova domačija. Foto: L. Vidmar

Repnikov Gusti si je z ženo na bivši Repnikovi zemlji zgradil hiško (vikend), kjer bivata v poletnem času, drugače pa sta v Velenju.

»Nemška koča« je bila pod Roglo, še na področju Resnika. Zgradili so jo premožni banatski Nemci. Uporabljali so jo kot hotel, saj je premogla 27 sob. Imela pa je kratko življenje, že ob začetku vojne je bila do tal požgana.

Martinova bajta je bila na Petrovem travniku, pri križišču na Skomarje. Tudi ta je bila požgana, ljudje pa izseljeni

Lesene vodovodne cevi

Ljubiteljski fotograf in filmar Ludvik Vidmar ter upokojeni učitelj v zreški kovinarski šoli, Ivan Falnoga, sta pripovedovala o posebni resniški zanimivosti.

¹⁸ Zgodbi o njem sta navedeni v tretjem delu.

To so bile borove vodovodne cevi, ki so bile v dolžini kaka dva kilometra speljane po zemlji od Bobikovega studenca do Gradišnikov. Vodo so tako dobili Jerebi, Barnki, Starci, Gradišniki. Cevi so zvrtili na roke s svedri. Zvrtili so cel borov »ploh«, debel kakih 20 cm. Hlodi so bili zvezani s kovinskim tulcem v sredi.

To so ugotovili, ko so menda leta 1961 delali nov vodovod, pa so izkopali tiste lesene cevi, ki so bile seveda že močno načete. Položili so jih še pred prvo svetovno vojno, okoli leta 1910. Vodovod je dal delati neki Pavel Zlodej, delavec pri Gradišnikih, ki se je kasneje z družino odselil čez Pohorje.

O resniškem gradišču

Domačin Ludvik Vidmar, ki je tudi sam hodil v osnovno šolo v Resniku, ker mu je bilo bliže kot v Gorenje, je pravil po telefonu, da obstaja ustno izročilo o tem, da naj bi bilo pri Gradišnikih nekoč gradišče¹⁹. Nekdo naj bi o resniškem gradišču celo napisal diplomsko nalogo. Našel naj bi neke zidove in vrata, pa neko luknjo v zemljo, nad katero je skrivnostno bobnelo. Nekateri vprašani naj bi nalogo videli, česa drugega se pa ne spomnijo, tako da bo to ostalo za kasnejše raziskovanje.

Dr. Igor Sapač, urednik knjige o zreških gradovih,²⁰ pravi, da žal zgodovina tega gradišča ne omenja in pisni viri tega ne potrjujejo, zato je to le ustno izročilo, ki pa morda ima kakšno osnovo, saj je bil v bližini grad Lušperk in je bil to morebiti kakšen njihov gospodarski objekt.

¹⁹ *To je bilo marsikje po Pohorju, recimo v župniji Sv. Kunigunde blizu Jurgovega, ali pa blizu Klemenclovega mlina v Modriču.*

²⁰ *Freudenberg – Lušperk – Jamnik, Zreški gradovi med včeraj, danes in jutri, 2016.*

Resniška cerkvica sv. Jakoba

Na zahodnem kraku resniškega hrbta kraljuje cerkev sv. Jakoba na Lipniku. Ta je v prezbitერიju in v vzhodnem delu ladje iz prve polovice 16., ali morda celo 15. stoletja. Zvonik in zahodni del ladje sta prizidka iz začetka 18. stoletja, ko so ladjo tudi obokali (prej ravno krita). Tlak in kropilnik blizu glavnega oltarja hranita letnico 1715. Glavni oltar je izdelal Ignacij Oblak iz Celja okoli leta 1890;

*Cerkev sv. Jakoba z
mežnarijo. Stara risba.
Vir: Šolska kronika Resnik*

stranska oltarja sta iz 2. polovice 17. stoletja, vendar hranita nekaj plastik konjiškega kiparja Mihaela Pogačnika iz okoli leta 1730. Križev pot je zanimivo delo iz 1. polovice 18. stoletja. Najstarejši zvon, posvečen štirim evangelistom, je bil prenesen iz matrne cerkve sv. Kunigunde in je iz 15. stoletja. Okoli cerkve je bil do leta 1890 krasen Lipnikov gozd, ki ga je potem posekal vitanjski trgovec.²¹

Dr. Fran Mišič piše med drugim:²² Ni slučajno, da je cerkvi-
ca na Resniku, ki ima tudi svojo enorazrednico, a nič gostilne,
posvečena ravno temu svetniku, priljubljenemu španskemu sv.
Jakobu iz Kompostele v Galiciji. Sv. Jakoba često predstavljajo ali
upodabljajo kot popotnika v širokem klobuku in s popotno palico
in čutaro okoli ledij, ki se rad zaustavlja na sončnih in razglednih
vrhovih in pobočjih, da se tam odpočije in najde svoj mir. Sv. Jakob
na Resniku pa leži ravno na takem vrhu, na južni prisojni strani, ter
se koplje od jutra do večera v sončni toploti.

Župnik Anton Slatinšek²³ je o nastanku cerkvice takole razmišljal:
Kdaj in kdo da je postavil cerkvico sv. Jakoba v Resniku, ni najde-
nega zgodovinskega sledu, zato je prosta pot osebnemu ugibanju,
ki pa tudi mora biti po možnosti stvarno utemeljeno ter priti resni-
ci kolikor mogoče blizu. Ena taka je tudi tale: Sv. Kunigundo so
postavili kot planinsko podružnico k materni farni cerkvi sv. Jurija
v Konjicah. Cerkvica sv. Jakoba starejšega, apostola, ki do sedaj ni
bila sistemizirana podružnica, se imenuje »kapela v gozdu« /Wald-
kapelle/, ker je do okoli leta 1890 stala skoraj v sredi Lipnikovega
krasnega macesnovega gozda, ki ga je potem Vitanjčan Karel Te-
pej spravil v denar. – Prikaz stavbnega sloga pa precej razodeva, da
so jo utegnili postaviti do srede petnajstega stoletja, 1400–1450.
Prezbiterij je gotski, tudi ladja ima gotske sledove, prav tako ve-
lika vrata in južno okence /mešan slog?/. Kartuzijanski menihi ali
Celjski grofje, ali kdo že je bil takrat gospod čez pohorsko planino
resniške krajine, je verjetno ondi na lepem gozdnatem griču post-

²¹ Glej npr. zbornik *Konjiško*, str. 208.

²² *Izbrane pesmi ... Jurija Vodovnika*, 1941.

²³ *Župnik pri Sv. Kunigundi od 1880 do 1898; glej: Zapisi in pričevanja sejalcev.*

avil kapelico sv. Jakoba, znabiti svojemu krstnemu patronu. – Je je bilo treba? Kje bi bila visoka gospoda, posvetna kakor duhovniška, imela lepše love na mnogovrstno divjačino kakor na pohorskih planinah, v pragorskih obširnih gozdovih? Pri Skomarju in Št. Jungerti je pa Pohorje najširše. Tudi duhovni višji gospodje so hodili in jezdili zraven na lov. Prav lahko je, da so želeli takratni svetni, večinoma verni velikaši slišati na lovu sv. mašo, prelati pa jo vmes služiti, da niso predolgo prenehali. Iz takih ali enakih potreb se da misliti – komur se ljubi – prvi nastanek te kapelice, Waldkapelle, Jagdkapelle. Morda je prva, še neposvečena, brez stolpa, ondi stala prej kot prvi kmetje, naseljenci?

Dr. Avguštin Stegenšek²⁴ povzema: Podružnica sv. Jakoba v Resniku je najmanjša cerkva v konjiški dekaniji. Obstoja iz ladje in prezbiterja; poleg prezbiterja na desni je še stolp, ki služi v pritličju kot zakristija. Poslopje je znotraj 14,10 m dolgo, široko pa v ladji 4,60 in v prezbiteriju 3,50 m. Ladja ima banjast obok s kapami, prezbiterij pa peterostran križni obok z ostroločnimi kapami – torej gotski, a brez reber. Vsa okna so ostroločna in v zadnji prezbiterijevi stranici je ozka, zazidana lina. Prvotna stavba, ki se omenja že v 16. stoletju, in je torej že iz konca srednjega veka, je bila še manjša, kajti ladja je dandanes za 2,5 m podaljšana in zvonik je prizidan, kar se je najbrž oboje izvršilo v 18. stoletju. – Cerkev je tlakovana z marmorjem. Na stopnici pod slavolokom beremo napis 17 VBAV 15. Ista letnica se nahaja na kropilniku v prezbiteriju. Na slavoloku je letnica 1885 in pomeni leto, ko so cerkev zbelili in prezbiterij po kmečko dekorativno poslikali. – Nastavek glavnega oltarja s pilastrom²⁵ in stebrom na vsaki strani vdolbine in kipi sv. Jakoba med sv. Lucijo in sv. Barbaro je napravil Ignacij Oblak iz Celja. Stranski oltar na epistelski

²⁴ Konjiška dekanija, 1909, str. 104. Glej tudi povzetek Jožeta Curka: *Sakralni spomeniki na območju občine Slovenske Konjice*, 1967.

²⁵ Pilaster: zidni opornik, štirioglat nosilni steber v konstrukcijski zvezi z zidom.

strani²⁶ je posvečen svetima apostoloma Simonu in Judu. Kipa sta iz 18. stoletja, stebri in ogrodje iz 17., prenovil pa je vse Jožef Mastnak iz Frankolovega leta 1886, vnovič pa je dal nastavek prenoviti leta 1900 posestnik Simon Slodej. Oltar na evangelijski strani je posvečen Devici Mariji. Njen kip je iz 18. stoletja. Sicer sta pa oba nastavka preprosta in brez umetniške vrednosti. Temu nasproti pa je kip Matere Božje z Detetom v bližnji poljski kapelici izmed najstarejših in najlepših kipov M. B. v tem okraju. Do tu Stegenšek.²⁷

Zadnja obnova oltarjev je potekala v letu 2002, ko je bil pozlačen glavni oltar in sta bila pobarvana oba stranska. V letu 2006 je bila na cerkvi zamenjana dotrajana streha, pločevino na zvoniku je zamenjal škrlil. Končano delo je blagoslovil škof dr.

²⁶ Pri maši po starem, do drugega vatikanskega koncila, ki se je začel leta 1962, so se berila (apostolska pisma, epistole) brala na desni, listni strani oltarja, evangelij pa na levi, evangelijski; to smo dobro vedeli in tudi čutili ministranti, ki smo morali prenašati debelo knjigo z lesenim pultom vred ...

²⁷ Več o omenjenem Marijinem kipu glej v popisu kapel.

Levo zgoraj: cerkev pred obnovo. Vir: Etnografski muzej Slovenije.

Desno zgoraj: cerkev sv. Jakoba Resnik. Foto: L. Vidmar

Na prejšnji strani zgoraj: mežnarija nekoč. Poslal M. Mrzdovnik

Na prejšnji strani spodaj: cerkev sv. Jakoba z mežnarijo. Foto: L. Vidmar

Peter Štumpf.²⁸ Električno zvonjenje pa je bilo uvedeno že pred župnikom Stankom Krajncem, še za časa župnika Štefana Vereša, v letu 1989.

Ob cerkvi je že od nekdaj stala mežnarija, v kateri se je odvijal verouk, v njej je lahko prespal kaplan ali župnik, lahko pa je služila tudi za šolski pouk. Sedanja mežnarija je bila zgrajena pod vodstvom vrlega domačina Pavleta Kovšeta, saj je bila prejšnja že zelo dotrajana. V njej so razna srečanja in duhovne vaje.

Župnik Slatinšek je napisal v kroniki o podobi sv. Jakoba naslednje: V cerkvi so našli v steni za oltarjem staro, kake tri čevlje veliko leseno podobo sv. Jakoba, grozno grdo. Bila je kakor pravcati »mužarek« s širokim klobukom in dolgimi mustačami pa dolgo staroslovensko suknjo. Ta je bila neki poprej v tronu. – To podobo so »v procesji na enem štili namesto križa okoli nosili«. – To podobo je bil nekoč, že davno, neki Bobikov pastir postavil ovčji čredi za pastirja sredi polja, ko se je bil naveličal v mrzli megli tam v mraku na paši zmrzovati. Ko je Bobikova mati videla ovce v ovsu, je začela nad pastirjem kričati: »Beštrga, ne boš vračal iz ovsa?!« In ko noče, teče s šibo nad njega, ga zmerja in začne po njem jezna udrihati. Ker se ne gane in ne čmrkne, kmalu opazi, da je sv. Jakoba oštela in tepla. Vsa preplašena in skesana si je potem nalagala trde pokore. – Ta podoba je potem izginila na kočne dile, naslednjo zimo pa dol – sobo gret. Resničani pa so jo bridko pogrešali. – Ko dr. Stegenšek v svoji knjigi to povzema, zapiše: »Škoda, da so ga skurili, ker je bil najbrž karakteristično delo iz konca 15. stoletja, kakor najdemo podobne 'mužakarje' v tedanji nemški šoli na Frankolovem.«

Župnik Slatinšek še dodaja: »Puščice skomarskega pesnika Jurija Vodovnika pravijo, da se Resničani pri sv. opraviilu pri Sv. Jakobu, zlasti med procesijo, niso dovolj dostojno vedli, da so pustili većinoma babicam in otrokom iti s procesijo, sami pa so rajši po kleteh jezdili hrastove šture – polovnjake. A jaz jim morem iz devetnajstletne lastne skušnje dati častno pričevalo, da so se od tistih dob izdatno poboljšali.«

²⁸ Glej zapis v *Novicah* 19. 10. 2006: *Obnova prinesla škofa na harmoniki. (Bilo je tako veselo, da je še škof pograbil za harmoniko in zaigral)*

Svetniška družčina

Dr. Stegenšek piše, da je na glavnem oltarju kip sv. Jakoba, družbo mu pa delata sv. Lucija in sv. Barbara. Na stranskih oltarjih pa so sv. Simon in Juda Tadej ter Devica Marija. Povejmo o vsakem vsaj nekaj besed.²⁹

Sv. Jakob je bil apostol, Jezusov učenec, starejši brat apostola Janeza in celo Jezusov pravi bratranec, kajti njegova mati je bila Marijina sestra. Bila sta med prvimi, ki sta se pridružila Jezusu. Ob Petru sta bila tudi nekako najdražja Jezusu, če smemo tako reči. Z njim sta bila priči Jezusovega spremenjenja na gori. Jezus ju je rad imenoval Boanerges, to je sinova groma, ker sta bila živahnega, vihravega značaja. Pričakovala sta, da bosta sedela v Jezusovem kraljestvu eden na njegovi desnici, drugi na levici, kar je pričakovala tudi njuna mati. Jezus je grajal njuno častihlepnost. Potem je bil ravno Jakob prvi mučenec med apostoli: umoril ga je Herod z mečem o veliki noči leta 44. Naziv »Starejši« je dobil zato, da so ga razlikovali od apostola Jakoba Mlajšega, ki je bil pozneje poklican med apostole. Ime Jakob pomeni »tisti, ki drži peto« ali »izpodrivač«. – Ko so Arabci v 7. stoletju osvojili Jeruzalem, so kosti svetega Jakoba prenesli v Santiago de Compostela v severozahodni Španiji, kjer je še danes sloveča božja pot. Prav zaradi te božje poti je postal najbolj ljudski svetnik. K njemu so romali sloviti možje, kralji, umetniki, učenjaki, vojaki, princi skozi vsa stoletja. Tudi naši predniki so romali pogosto tja v »Kompostelo«. Na stotine cerkva mu je bilo posvečenih po zahodni Evropi. V Sloveniji jih je okoli 60. Kot poletnemu svetniku (25. julij) so se mu priporočali za lepo vreme, za dobro žitno letino, za srečno romanje, pa zoper revmatizem. Z njim so povezani številni pregovori, pa imena hrušk in jabolk, ki dozoriijo za njegov god. Upodabljajo ga s knjigo ali zvitkom, pa z romarskim klobukom, s školjko, z dolgo palico, popotno torbo in z bučo /steklenico/.

Sv. Barbara je bila po izročilu doma iz Nikomedije v Mali Aziji. Živel je v drugi polovici tretjega stoletja in bila hči poganskega kralja Dioskura. Zaradi njene lepote in vere jo je oče zaprl v stolp. Ker se ni marala

²⁹ Po kroniki Zapis in pričevanja sejalcev oz. Letu svetnikov, več delov.

poročiti s kraljevičem in darovati bogovom, so jo vrgli v ječo, jo mučili, jo slečeno vlačili po ulicah in topli s šibami, naposled ji je, obsojeni na smrt, lastni oče odsekal glavo, za kar ga je takoj nato ubila strela. Sv. Barbaro uvrščajo med štirinajst pomočnikov v sili, zlasti pred strelo in za srečno zadnjo uro.

Sv. Lucija je živel v Sirakuzah na Siciliji v času cesarja Dioklecijana, strahotnega preganjalca krščanstva. Bila je iz premožne hiše, toda kot kristjanka je razdala imetje siromakom in razdrla zaroko, za kar jo je užaljeni zaročenec prijavil. Vrgli so jo v ječo, jo odpeljali v javno hišo, jo žgali z ognjem, polivali z vrelim oljem in smolo ter jo na koncu obglavili. Še prej je napovedala konec preganjanja. Je zavetnica vida, ker naj bi si iztaknila oči, da bi ohranila devištvo.

Sv. Simon in Juda Tadej, Jezusova apostola, naj bi bila umrla mučeniške smrti skupaj. Simon Kananejec ali zelot je oznanjal vero v judovski diaspori (med Judi, raztresenimi med drugimi narodi), verjetno tudi v Egiptu, Juda Tadej pa v Mezopotamiji. Potem naj bi prišla v Perzijo in Babilonijo, kjer so Simona prežagali, Juda pa pobili s kijem, helebardo in kamenjem.

Devica Marija³⁰ je vernikom dobro znana. Bila je hči Ane in Joahima. Po katoliškem nauku je po božji moči spočela in rodila Jezusa Kristusa, Božjega Sina, ustanovitelja krščanstva, duhovnega božjega kraljestva. Z Jezusom je vztrajala od njegovega rojstnega kraja Betlehema vse do smrti na križu v Jeruzalemu. Na ekumenskem koncilu v Efezu leta 431 je priznana kot Božja mati (bogorodica). Je velika priprošnjica in Mati Cerkve. Papež Pij IX. je leta 1854 proglasil dogmo o njenem brezmadežnem spočetju, Pij XII. pa leta 1950 o njenem vnebovzetju. Posvečenih ji je veliko pesmi, slik, kipov, glasbenih del, praznikov, redov in cerkva. Z njo je povezanih veliko rastlinskih imen in vremenskih pregovorov. Njeno ime je zelo pogosto, pri nas ima vsaj kakšnih 30 izpeljank.

³⁰ *Hebr. Miryam, Mirjam, grško in lat. Maria; med možnimi pomeni imena so: »tista, ki jo ljubi Bog«, »razsvetljevalka«, »gospa, vzvišena«.*

Fotografiji zgoraj: glavni oltar sv. Jakoba Starejšega.
 Levo spodaj: stranski oltar – Marija rožnovenska.
 Desno spodaj: stranski oltar Simona in Tadeja. Foto: M. Mrzdovnik

Nekaj dogodkov o cerkvi po letnicah³¹

1400 in 1450: Med tema letoma je bila zgrajena cerkvica sv. Jakoba, ta »gozdna« ali morda »lovska« kapela ...

1806 in 1811: Med tema letoma, za časa župnika Lampeta, se je zgodila »Lepa nedelja pri sv. Jakobu v Resniku« ...

1873: Do tega leta je imela farna cerkev sv. Kunigunde samo tri zvonove, med njimi je bil največji težak 1000 funtov, z gotskim napisom štirih evangelistov, precej stolčen, mogoče že takrat star okoli 400 let. Ta zvon je bil kasneje prepeljan k sv. Jakobu v Resnik, kjer naj bi bil še zdaj najvrednejši rekvizit cerkve ...

1880: Župnik Slatinšek popiše življenje ubožnega gluhone-mega Resničana Martina Kovača ...

1881: Župnik je ponudil cerkveno hišico v Resniku in šolski pouk se je začel (3. 1.) ... Že prejšnjega leta so začele šolske oblasti siliti s šolo pri sv. Jakobu v Resniku, a spori glede lokacije (Resnik ali pa »pri Lipi« za Resnik, Padež in Planino) so vse zavlekli ... Pozvani resniški kmetje so odkopali kos brega pred velikimi vrati, ker je tičal prag pregloboko pod bregom ...

1886: Cerkvica je bila znotraj in zunaj prenovljena, v prezbiteriju slikana ... Samouk Boštjan Krolej v Planini (po domače »Lukačev Štjana«) je bil napravil prve orgle, pa jih župnik ni dovolil, ker je »sirotle krofasto cvililo« ...

1890: Pri sv. Jakobu v Resniku se je prebilo iz »žagrada« skozi vogel stolpa za novo prižnico, ki jo je napravil dober konjiški mizar Furman; na njej je prvi in prvič pridigoval bogoslovec Anton Šebat, sin šentjungerškega učitelja, ki je prihajal tudi na Resnik ...

1897: Namesto da bi vsako leto delali štiri kapele za štiri evangelije, so Resničani kupili nosle za procesijo svetega Rešnjega Telesa ... Pitrofova mati Terezija Vidmar je dala za nov mašni plašč, Vavpot Matija Višnar pa za rdeče mašne bukve ...

1898, 31. 7.: Popravljen je bila zvezda na zvoniku, prenovljena je bila tudi streha. Stroški so bili pokriti s prostovoljnimi darovi.

³¹ Po kroniki župnije sv. Kunigunde.

1899, 19. 2.:
Cerkvena hišica je
bila nekoliko pop-
ravljena: okna, vrata,
šolske klopi ...

*Bobikova kapela s kipom
Matere Božje (na fotograf-
iji desno spodaj). Foto: L.
Vidmar*

1900: Resniška dekleta so nabavila
statuo (kip) Brezmadežne na mali mizici
za teoforično procesijo ... Nabavljena je
bila tudi svetilnica za večno luč ...

*Glasilo Pohorski zvonček
z risbo cerkve na Resniku.
Vir: arhiv A. Gričnika*

*Naslednja stran: obnova
zvonov v resniški cerk-
vi. Vir: konjiške Novice,
19.10.2006, str. 5*

1901, 28. 7.: Names-
to starega, nerabnega
tabernaklja je napravil
podobar ing. Oblak iz
Celja nov tabernakelj.
Pozlatil in pobarval je
ves oltar ... Tratnik v
Mariboru je v ognju pos-
rebril svetilnico za večno
luč. – 13. 8.: Potrjena in
otvorjena je bila enoraz-
redna šola v Resniku (pri
Sv. Kunigundi 3. 9. 1902).
Graditi so jo začeli že
prejšnje leto. Gradnjo je
prevzel Jožef Rečnik, po
domače Javornik. Pod-
jetniku je plačal Krajevni
šolski svet Padeški Vrh
7970 kron.

1903: Za novo mašo
novomašnika Alojzija
Gričnika – Maticovega (Anton Šebat jo je imel
deset let prej – 1892!) se je obnavljalo tudi pri
Sv. Jakobu: prostor pred cerkvijo so splanirali,
popravili cerkvena vrata, položili nov kamnit
prag, pri cerkveni hiši so leseno steno zamenjali
z zidano, nekdanj šolsko sobo so razdelili na eno

manjšo za ljudi, drugo pa za potrebe duhovnika, kateheta, da se lahko
umakne. Stroške sta večinoma krila ključarja Martin Koprivnik – Škrinjar
in Šimon Zlodej – Zg. Vidmar ... Ker sta bila pri Sv. Kunigundi nabavljena
dva nova zvonova, so stari »srebrni« zvon prepeljali k podružnični cerk-
vi sv. Jakoba v Resniku, kjer so bili tako trije zvonovi. Zazvonili so, kot bi
bili bratje, na veliko veselje ljudi (tudi Šentjungerčanov, saj je zvon ostal
v domači fari). Za zvon so pridno vlagali ne le Resničani, ampak tudi

Obnova prinesla škofa na harmoniki

Resniška cerkev se diči z novo streho. Resničani so poskrbeli, da bo njihova cerkva sv. Jakoba več desetletij varna pred neurji. Ob prekrivanju so izvedli še druga dela. Delo se je končalo minulo nedeljo, s svečano mašo in praznovanjem.

Foto: **Božidar Vidmar**

To je res bil praznik radosti, med drugim je mariborski pomožni škof **dr. Peter Štumpf** na Resniku v nedeljo celo igral na harmoniko! Sicer pa je pri sveti maši poskrbel ob

somaševanju duhovnikov: tam je bil seveda domači župnik **Stanko Krajnc** in še naddekan **Franc Brglez**. Skupaj so opravili blagoslov cerkve in vsega obnovljenega v njej. Tega pa ni bilo malo.

Cerkev sv. Jakoba, ki je sicer podružnica gorenjske cerkve, ima popolnoma novo streho na ladji in tudi zvoniku. Resničani so se odločili, da bodo tudi zvonik, ki je doslej bil krit s pločevino, pokrili s "pravo" pohorsko kritino škrliljem. Pred prekritjem je bilo potrebno zamenjati tudi zelo dotrajano ostrešje. Stroški so se povzpeli preko deset milijonov tolarjev. Zbrali so jih donatorji, verniki, domačini, vključena sta tudi občina Zreče in ministrstvo za kulturo. Vsi skupaj so poskrbeli, da ti ob pogledu na nov zvonik kar zastane dih, tako je lep.

Župan Jože Košir: "Kjer je volja, tam je pot!"

Na Resniku pa se niso zadovoljili samo z obnovo strehe. Če bi zmogli, bi obnovili še fasado. A ta bo morala še malo počakati. So pa poskrbeli, da je obnovljen križev pot, slike na platnu, za katere so poskrbeli restavraciji iz Ljubljane. Vidmarjevi so se odločili, da bodo obnovili t.i. Vidmarjev križ, ki visi na cerkvi. Tudi ta dela, kakor prekritje, so zaupali mojstru **Ivanu Podgrajšku** z Gorenja. Rudi Vidmar, predsednik krajevnih skupnosti je povedal, da so z deli naredili veliko delo in tako vrnilo lepoto objektu, ki so jim ga zapustili njihovi predniki.

Resničani so zadovoljni, da so dela uspeli končati po načrtu in še pred prvim snegom. Razlogov za prijetno nedeljsko druženje, po maši je viže med pohorskimimi smrekami ubiral tudi ansambel Pohorci, je bilo veliko. In dobro so jih izrabili. Cerkvica, ki na Pohorju stoji že od 13-tega stoletja, je zadovoljno motrila veselje svojih Pohorcev in vseh, ki so se z njimi veselili. (E. N.)

Bilo je tako veselo, da je še škof pograbil za harmoniko.

Rudi Vidmar, predsednik KS Resnik ni mogel skrivati zadovoljstva ob končanem delu.

Škof in predsednik uprave Uniorja Gorazd Korošec v sproščenem pogovoru.

Takole so teden dni pred blagoslovom na cerkvi postavili Vidmarjev križ.

Za goste in zbrane so pripravili tudi kulturni program.

Blagoslovu je sledila pogostitev za vse.

Skomarjani (Kotnik, Ločnikar, Kovše), ker slišijo zvonjenje od Sv. Jakoba boljše kakor iz Skomarja ...

1906: V Resniku so v cerkveni hiši popravili kuhinjo, napravili dimnik, peč na »Windofen« (bintof) ...

1907: Bobikovo kapelo v Resniku (za teoforično procesijo) so popravili: trhlo leseno streho so nadomestili z opeko, pobelili so jo od zunaj in znotraj ...

1909: Prepoved streljanja, popivanja ... Pri Sv. Jakobu so žene darovale za preprogo – oltarni tepih, fantje in dekleta pa za nove svečnike za veliki oltar ...

1913: Pri Sv. Jakobu je bil namesto umrlega Šimona Zlodeja za cerkvenega ključarja najprej izvoljen posestnik Matevž Jereb – Lipnik, potem pa zaradi nekega zadržka Janez Vidmar – Pitrof.

1957, 1. 7.: Župnik Žgank napiše dokument, ki ga hranijo v Škofijem arhivu v Mariboru: »Opis župnije sv. Kunigunde na Pohorju, župnijske in podružnice sv. Jakoba na Resniku«. Za Resnik navaja 194 prebivalcev v 22 domovih. Po dr. Stegenšku navaja, iz katerega stoletja je cerkev, kako je sestavljena, koliko oltarjev ima, komu so posvečeni, kje se nahaja zvonik in čemu služi, kdaj je bila cerkev popravljana, kako je z njenim premoženjem in zemljiščem, na kakšen način se vzdržuje ... Omenja tudi resniški zvon iz 15. stoletja, ki je bil leta 1903 tja prepeljan od Sv. Kunigunde, in zraven pove, da je drugega vzela vojna. V stari Bobikovi kapeli (približno iz 15. stoletja) v bližini cerkve je eden izmed najstarejših in najlepših kipov Matere Božje v tem okraju. Omenja macesnov gozdček, ki je do okoli leta 1890 še obdajal cerkvico in pristavi: »O tem pričata dva lepa macesna, ki še zdaj stojita pri cerkvi.«

1959-1960: Zreški duhovni pomočnik Jože Zalar pove, da je v Resniku velikokrat prenočeval pri Pitrofu, v mežnariji pa ne, ker ni bilo primerno urejeno.

1965: Župnik Alojz Pajtler se je z resniškima ključarjema Francem in Karlom Kovše zavzel za popravilo zunanosti resniške cerkve ... Novi župnik Štefan Vereš piše, da je prvo nedeljo v oktobru tudi to leto bila maša v Resniku, ključarja pa sta priredila lepo slovesnost ... Obvezno je tudi maša na Jakobovo. Verouk se je razen v zimskih mesecih poučeval vsak teden, in to v cerkveni hiši zraven cerkve.

1968: Popravili so zvonik in streho cerkve. Odstranili so kamen s stolpa in ga ponovno pokrili s pločevino ...

1969: K vojakom v Kikindi je avtor tega besedila o Resniku dobil prvo številko Pohorskega zvončka, ki ga je začel urejati g. Vereš, na naslovnici pa je takoj prepoznal risbo resniške cerkve ...

1973: V resniško cerkev so prepeljali stare klopi od Sv. Kunigunde (g. Jože Zamuda) ...

1979: Piter pod Roglo je naredil nova okna na stolpu ...

1980: Izvoljeni so bili novi ključarji: Karl Kovše, Karl Gričnik, Janez Jereb – Lipnik, Anton Črešnar. – Urejena je bila zakristija, pohoštvo je naredil Piter. – Cerkvena hiša je bila dana v najem Milanu Vidicu iz Slov. Bistrice za počitnice, zadržana pa je bila pravica poučevanja verouka in duhovnik sme v njej prespati ...

Nekaj o resniški materni župniji in cerkvi ³²

Čeprav je krščanstvo tu okrog cvetelo že za časa Rimljanov, pa se je najbolj prijelo in tudi ostalo, ko so konec 6. stoletja prišli sem naši slovanski predniki in se pomešali med redke staroselce.

Cerkv sv. Kunigunde je bila postavljena verjetno že kmalu potem, ko je bila leta 1200 pobožna in ljudomila nemška cesarica Kunigunda, kasneje redovnica benediktinka, razglašena za svetnico. Morda je res bila prvotno tu kakšna manjša kapela za potrebe premožnih lovcev, kakor se domneva, da je bila tudi v Resniku. Prvič je v latinščini omenjena šele v letu 1391 v nekem tržaškem dokumentu, shranjenem v kroniki konjiške nadžupnije. Torej je omenjena prvič približno v istem času kot sv. Jakob v Resniku.

Verniki, ki jih je bilo po teh prisojnih krajih Pohorja vedno več, so jo kasneje popravljali in dograjevali. Stalnega duhovnega pastirja dolgo ni bilo, ampak so iz Konjic prihajali poučevat in opravljat verske obrede. Leta 1640 je postala Sv. Kunigunda (skupaj z Zrečami)

³² Glej župnijsko kroniko, Konjiško dekanijo dr. Stegenška, pa tudi Zreški zbornik 2006.

Gorenje nad Zrečami

vikariat, ko pa so leta 1756 oz. bolj gotovo 1770 Zreče postale samostojna župnija, je Sv. Kunigunda postala njena podružnica.

A ne za dolgo. Že leta 1787,³³ za časa avstrijskega cesarja Jožefa II., je končno tudi Sv. Kunigunda dobila prvega stalnega župnika. Župnijsko kroniko bodo župniki začeli pisati šele približno čez sto let – 1873. V njej je marsikaj zapisano tudi o romarski cerkvi in podružnici sv. Jakoba v Resniku.

Razglednica cerkve svete Kunigunde na Gorenju. Foto: J. Zorin, tisk Fotolik Celje

Naslednja stran, zgoraj: Bobikova kapela, Škrinjarjeva kapela. Spodaj: kapela Ivana Pačnika, Kovačecova Marija. Foto: L. Vidmar

Kapele, križi in druga znamenja³⁴

³³ Morda je bila ustanovitev župnije kakšno leto prej, recimo 1785, 1782, kot se tudi navaja v literaturi.

³⁴ Po kroniki Zapisi in pričevanja sejalcev.

Bobikova kapela Matere Božje stoji poleg cerkve in je zelo stara. Ko dr. Stegenšek omeni Marijin oltar v cerkvi sv. Jakoba,³⁵ pove, da je Marijin kip brez umetniške vrednosti, potem pa nadaljuje: »Temu nasproti pa je kip Matere Božje z Detetom v bližnji poljski kapelici izmed najstarejših in najlepših kipov M. B. v tem okraju. Spada približno proti koncu XV. stoletja. Že v podobici se vidi, kako je kip po okusu tedanje dobe zasukan v obliki črke S. Marija nosi prepasano rožasto spodnjo obleko z rokavi in si ogrinja plašč, ki kaže precej shematične gube. Lepo ji pristaja bela rutica, s katero je ovila lase in jo je zasukala doli na desno ramo, od tam pa za vratom na levo ramo, tako da konec pada na prsi. Stoji na luninem krajcu, ki ima podobo ženske glave. Obraz Marijin je mil, ljubezniv in dobrohotno upira oči v pričujoče molivce. Nabira ustnici, kakor bi hotela spregovoriti. V rokah drži Božje Dete, ki je celo golo in jako živahno. Z okrhano desnico se je najbrž držalo materinega vratu, v povešeni desnici pa je imelo morda simboličen grozd ali jabolko. Malo glavico s kodrastimi lasmi obrača vernikom nasproti in skoraj smehljaje upira vanje svoje oči. Ta kip pač zasluži, da se premesti na primernejši kraj in primerno obnovi. Ni najboljši, a je izmed dobrih jako dober. Gotovo je bil prej v kaki župnijski cerkvi. Našli so ga okoli leta 1880 obenem s kipom sv. Jakoba na podstrešju cerkvene hiše.«

Pitrofova kapela stoji pod hišo, na mestu prejšnjega križa (križ so prestavili niže pod njivo, na razpotje; danes ga ni več, pa tudi kapele ne). Postavila sta jo Tomaž in Janez Vidmar. V kapeli je križ in Žalostna Mati Božja, delo iz Groedna. Zidal je Kaleb, slikal Nič, blagoslovil 1899 vitanjski kaplan Kramaršič.

Vidmarjeva kapela stoji pri domačiji Spodnjih Vidmarjev, na dvorišču. Ne ve se natančno, kdaj je bila zgrajena, vendar je novejšega datuma. V njej je kip Matere Božje.

Škrinjarjeva kapela stoji pri domačiji. V njej je Lurška Mati

Naslednja stran, vrstica zgoraj, od leve proti desni: križ na cerkvi v Resniku, Falnogov križ, Kovšejev križ. Vrstica v sredini, od leve proti desni: Koprivnikov križ, Brnikov križ, Gradišnikov križ v zidu na hiši. Vrstica zpodaj, od leve proti desni: Starčev križ, Lipnikov križ, Repnikov križ. Vse foto: L. Vidmar

³⁵ Konjiška dekanija, 1909, str. 104.

Vidmarjev križ. Foto:
L. Vidmar

Božja. Zgrajena je bila po drugi svetovni vojni. Prej je na istem mestu stal križ.

Gradišnikova zidna kapelica s križem.

Barnkov križ zgoraj v gozdu, na »Bernikovem sedlu«; blagoslovil ga je župnik Slatinšek (koncem 19. stoletja).

Jerebov križ je bil nad hišo, blagoslovil ga je župnik Slatinšek, vendar ga danes ni več.

Križ na zidu cerkve sv. Jakoba; naj bi bil Zg. Vidmarjev, zato ga je Rudi zdaj dal obnoviti.

Kočnikov križ stoji pri domačiji, delo iz Groedna, blagoslovil ga je župnik Šelih leta 1908.

Repnikov križ naj bi bil star in stoji blizu domačije. Pred dvema letoma je čisto dotrajanega čisto na novo obnovil gospodar kmetije.

Lipnikov križ stoji blizu hiše na travniku in je iz novejšega časa.

Vidmarjev križ stoji na domačiji Zgornjih Vidmarjev in se prišteva k starim.

Dodajmo še spominske plošče in spomenike:

Spominska plošča je pri Zgornji Vidmarjih: »V tej hiši je bil v času NOB sedež IV. operativne cone.« – Po vojni za Slovenijo je dodan še spomin o varovanju orožja.

Spominska plošča na resniški šoli pravi: »1941 – 1945. V letih borbe žrtvovali svoje življenje sledeči vaščani: Pačnik Jože, Gričnik Ivan, Jereb Jože, Rotovnik Matevž, Kamenik Jože, Navršnik Metod. Slava padlim! ZB – Zreče.« – Na sedanjem Domu krajanov je spominska plošča v čast Pavlu Kovšēju.

Zgoraj: portal domačije Rudija Vidmarja s spominsko ploščo. Spodaj: spomenik padlim borcem na Resniku. Foto: L. Vidmar

Prejšnja stran zgoraj: spominske table na hiši R. Vidmarja. Pod njimi levo: spominska plošča NOB na Domu krajanov. Vse foto: Ludvik Vidmar. Sredina desno: Star posnetek ob spomeniku padlim borcem. Poslal M. Mrzdovnik. Levo spodaj: spomenik padlim borcem na Resniku. Foto: L. Vidmar. Desno spodaj: Spomenik Bobikovemu Tončku. Foto: A. Gričnik

Spomenik Bobikovemu Tončku pod Roglo (o tem bo še govora).

Spominski kamen stoji v sadovnjaku pod Kumrovo domačijo; tam je med vojno izkrvavel domači gospodar Janez Gričnik.

Ležeča plošča nad Zg. Vidmarji pove: »Tu so pokopani trije borci Tomšičeve brigade NOV, padli v borbi za svobodo novembra 1944.«

Spomenik osmim padlim partizanom je na Javorskem »kuglu«.

Spomenik 12 padlim partizanom je še više, pod Osikom.

Nagrobni križ v gozdu Zg. Vidmarjev za Skočajecevo njivo Kovšejevemu očetu, sinu in hčerki, ki so tam pokopani.

Naselje s cerkvico na Rogli ³⁶

Resničani so lahko veseli, da naselje na Rogli spada pod Resnik – skupaj z njim pa seveda pod župnijo Sv. Kunigunda na Pohorju, s sedežem v Gorenju.

Že med obema vojnama je bila na Rogli planinska koča.³⁷ Med drugo svetovno vojno je bila požgana, po vojni, leta 1956, pa je bila obnovljena. Naslednje leto je kočo prevzelo v upravljanje Planinsko društvo Zreče, leta 1972 pa Tovarna kovanega orodja Zreče. Že čez dve leti, 1974, je vodstvo Uniorja (direktor Marjan Osole) naročilo študije za izgradnjo Rogle s smučišči in vlečnicami. V teh dveh letih so tudi razširili in utrdili gozdno cesto iz Resnika na Roglo. Leta 1977 je bil narejen zazidalni načrt, nato pa se je začelo z izgradnjo. Zgrajena je bila tudi asfaltirana cesta. Leta 1980 je bil odprt hotel Planja. Tako je počasi nastal Rekreatijsko turistični center Rogle (RTC), priznано kli-

³⁶ Pretežno po knjigi *Občina Zreče v času in prostoru*, Emil Lajh, 2002.

³⁷ Bil je tudi prvi lesen desetmetrski stolp; na Pesku je kočo Konjiško planinsko društvo odprlo leta 1929.

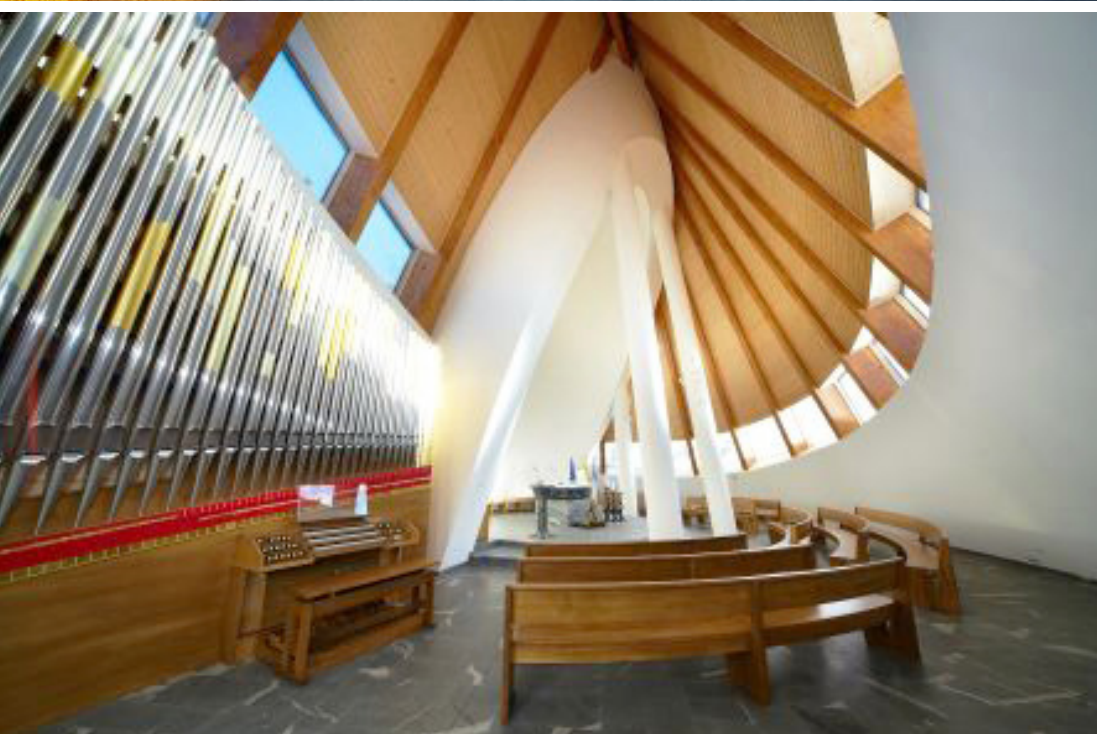
matsko zdravilišče, s smučišči, sobami, apartmaji, bungalovi, restavracijo, dvorano za srečanja, kopališčem, igriščem, sprehajališčem, tekaškim centrom, adrenalinsko vožnjo, z gorsko cerkvico kot piko na i.

Pri izdelavi načrtov cerkve Gospodovega spremenjenja na gori v šotorski obliki (saj smo na zemlji le začasno) je z arhitektko Vero Klepej Turnšek sodeloval znani jezuitski p. dr. Marko Rupnik, sicer tudi slikar in Prešernov nagrajenec, ki bo menda poskrbel še za mozaično poslikavo notranjosti (za orgle je že). Zemljišče je podarila družina Pikl. Cerkev je zgradilo podjetje Unior Zreče. Temeljni kamen je bil položen 20. avgusta 2006, blagoslov cerkve in (treh) zvonov je bil 10. oktobra 2010, blagoslov orgel in posvetitev oltarja pa 12. decembra istega leta. Cerkev je blagoslovil mariborski nadškof in metropolit dr. Franc Kramberger. Prav on naj bi ji dal tudi ime. Šentjungerški župnik Stanko Krajnc pa je ime takole razložil: »S teološkega vidika je spremenjenje na gori dogodek, s katerim hoče Kristus pripraviti svoje učence, da se ne bodo zmedli, ko ga bodo videli vsega potolčenega in pobitega, da ne bodo mislili, da je vsega konec, ampak da bodo na njem prepoznali luč, ki se je ne da ugasniti. Spremenjenje je praktični ključ za razumevanje velike noči. /.../ Zato bo cerkev na Rogli znamenje, kjer bomo prepoznali spremenjenje, smrt in vstajenje ob prizorih našega življenja ...«

Zaključimo z izjavo dr. Franca Krambergerja:³⁸ Zamisel o cerkvi na Rogli sega daleč nazaj. Že leta 1980 in še posebej leta 1982 so turisti iz Holandije, Nizozemske in drugih držav izrazili željo po sakralnem prostoru, da bi se mogli ob nedeljah in praznikih udeležiti svete maše. Takratni direktor Uniorja, Marjan Osole, se je s tem predlogom obrnil na vodstvo mariborske nadškofije. Vendar je do uresničitve bila dolga pot, kakor da zadeva še ni dozorela. Šele po petindvajsetih letih, 10. avgusta 2006, sem kot mariborski škof v neposredni bližini počitniškega, turističnega in rekreacijskega naselja na planjavi Rogle blagoslovil in položil temeljni

Naslednja stran zgoraj: Rogla, cerkev Jezusove spremenitve na gori. Vir: <https://www.rogla.eu/si/aktivnosti/izleti>. Spodaj: notranjost cerkve na Rogli. Vir: <https://www.rogla.eu/si/nacrtuj-te-obisk/dogodki/2017/07/18/1086-Lepa-nedelja-s-kosnjo-pohorskih-planj>

³⁸ Za radio 11. avgusta 2016; posredovala Valerija Motaln.

kamen za sedanje cerkev, ki je posvečena Kristusovi spremenitvi na gori Tabor. – Letos mineva deset let od tega zgodovinskega dogodka. Kakor seme smo položili temeljni kamen v pohorsko zemljo in seme je vzkliklo in raslo. Unior iz Zreč in ostala podjetja so s svojo pomočjo in moralno podporo to klitje spremljala in pospeševala, tako da sem samo štiri leta za tem, 9. oktobra 2010, že blagoslovil novo cerkev in tri zvonove. – Kadarkoli gledam in občudujem to cerkev, se mi zdi, da je bila pri načrtovanju glavna arhitektka Vera Klepej Turnšek v dialogu z naravo, z naseljem na Rogli, z vsem Pohorjem. Vsaka pohorska vas ali večje naselje ima svojo cerkev, ki je duša vasi in naselja. Tudi Rogla je s to cerkvijo dobila svojo dušo.

Ima podobo planinskega šotora, ki je trdno povezan z zemljo in kot tak je znamenje minljivosti in nestalnosti. A s svojim stolpom obrača naš pogled kvišku, od zemlje k nebu, od stvari k Stvarniku, od telesa k duhu, od ujetosti na zemlji do preseganja prostora in časa. Zato ta cerkev s svojo estetiko, vsebinsko polnostjo in arhitekturo ni neki tujek na Rogli, marveč je vkomponirana v zelenilo Pohorja. Je nekaj tako posrečenega in utelešenega v svoje okolje, da je postala razpoznavno znamenje za Roglo, nekakšna markacija za duhovno življenje. S svojo enkratnostjo nagovori vsakega obiskovalca. Poleg arhitektke in projektantke, vodstva Uniorja, številnih izvajalcev, donatorjev in obrtnikov, pa ima velike zasluge, da ta sakralni objekt živi, krajevni župnik gospod Stanko Krajnc, ki skrbi, da se uresničuje sakralno poslanstvo v tej cerkvi.

Dodajmo, da je v njej maša ob sobotah zvečer, sicer pa ob porokah (v letu 2016 jih je bilo 18) in krstih. Za ogled se obiskovalci lahko dogovorijo z g. župnikom ali na recepciji hotela.

Resniška šola, zdaj Dom krajanov³⁹

Začetek šolstva v Resniku je povezan z Gorenjem oziroma tedanjo Sv.

³⁹ Obširneje lahko o šoli na Resniku beremo tudi v zborniku *200 let šolstva na Zreškem, ali pa v kroniki župnije Sv. Kunigunda (Zapisi in pričevanja sejalcev)*.

Kunigundo. Tam so sledovi šolskega pouka že v letu 1850. Tja naj bi hodili tudi resniški otroci (vsaj nekateri) dvakrat tedensko.

Po letu 1877, ko je bila pri Sv. Kunigundi zgrajena prva šola, so v Resniku za prvo silo najeli kočo pri cerkvi, torej mežnarijo. Dvakrat tedensko je hodil tja učitelj Anton Šebat s Kunigunde.⁴⁰

V letu 1901 pa je bila tudi v Resniku zgrajena prva šola.

Sezidal naj bi jo premožni kmet Javornik. Bila je enorazredna z učiteljskim stanovanjem. Prvi učitelj je bil Jožef Žgajner. Poučevalo se je res osnovne reči.

Med drugo svetovno vojno in še nekaj časa po njej v Resniku ni bilo pouka. Šola je maja 1943 do tal pogorela, zažgali pa so jo partizani, da se ne bi v njej zadrževal okupator. Šele aprila 1946 so začeli s poukom v mežnariji.

V oktobru 1952 pa je bila otvorjena s prostovoljnimi prispevki novozgrajena šola, ki je postala kulturni, prosvetni in izobraževalni prostor. Tam je bilo tudi volišče. Učitelju se je pridružil še eden. V tem obdobju se je začela tudi elektrifikacija kraja, graditi so začeli vodovod.

V šolskem letu 1963/64 so Resničani dočakali slavnostno otvoritev ceste, ki jih je povezala z dolino, načrtovali pa so tudi otvoritev vodovoda.

Meseca aprila 1964 je bila Osnovna šola Resnik priključena matični šoli v Zrečah in učence drugega oddelka je začel voziti avtobus v Zreče (od transformatorja).

Žal je število učencev kot povsod tudi v Resniku tako upadalo, da počasi skupaj z učiteljico in kuharico ni doseglo dvomestnega števila, zato so s 1. septembrom 1978 zaprli šolska vrata, šolarje pa so začeli voziti v Zreče.

Šola je na Resniku delovala kakih 130 let. Obrodila je dosti sadov, oblikovala dosti naprednih domačinov, ki jih najdemo tako doma kot tudi v Zrečah, v Ljubljani in celo čez lužo.

Dodajmo, kako je Ivan Kovše, po domače Kočnik, brat pokojnega Pavleta, ohranil prvo povojno šolsko kroniko. Nekoč je hodil po šoli, ki je razpadala, in našel med razmetanimi papirji tudi redovalnice in drugo. Posebej je postal pozoren, ko je našel kroniko in v njej različne zanimive zapise. Vzel jo je s seboj in jo tako rešil. Drugo je ostalo tam z nejasno

⁴⁰ *Ta učitelj je bil oče prvega »šentjungerškega« novomašnika Antona Šebata (nova maša 1892).*

usodo. Kronika opisuje dogodke od leta 1945 naprej, do leta 1966.

Stara šola na Resniku. Vir: Šolska kronika Resnik

Ob vse bolj propadajoči šolski stavbi se je porodila zamisel o ustanovitvi Turističnega društva Resnik-Rogla. Njegov pobudnik Pavle Kovše je bil prvi predsednik. Lotili so se prenove stavbe in maja 2005 je bil otvorjen Dom krajanov.⁴¹ Tu se odvijajo sestanki, različni tabori s taborniki, predvsem pa tako imenovani Jakobovi dnevi, torej praznovanje godu sv. Jakoba, glasbena prireditev glasbenikov s frajtonarico za predizbor za Pohorsko coklo, in likovna kolonija oz. Skumavčevi dnevi, ki imajo za glavni namen ohranjanje izročila pohorskega ljudskega pesnika Jurija Vodovnika. Njihova dela tudi krasijo notranjost Doma krajanov. To je tako imenovana Skumavčeva galerija.

⁴¹ Glej reportažni zapis: *Spet v šolo na Resniku, konjiške Novice, 2. 6. 2005. Med govorniki (župnik in mašnik Stanko Krajnc, župan Jože Košir, predsednik KS Rudi Vidmar) je še bil tudi Pavel Kovše, duša in organizacijski vodja obnove, ki je še istega leta preminil.*

II.

POLITIČNI, GOSPODARSKI,
KULTURNI
in
VERSKI UTRIP

Nekaj o razvoju uprave in sodstva¹

Za ta razvoj so bile pomembne predvsem upravne reforme cesarice Marije Terezije (1717-1780, vladala od 1740 do smrti). Takrat so se začela oblikovati okrožja (kresije), recimo celjsko okrožno glavarstvo, pod katero je spadalo tudi konjiško območje. Ustanovljeni so bili naborni okraji, tudi v Zrečah. Nastale so tudi davčni okraji in davčne oz. katastrske občine.

Po marčni revoluciji leta 1848 pa je bila najpomembnejša pridobitev avstrijske države ustanovitev krajevnih občin. Te so bile ustanovljene leta 1850 in so upravljale občinsko premoženje, imele skrb za občinske reveže, šolstvo,

1	Zreče	u. o. Padelski vrh u. o. Sv. Kunigunda u. o. Zreče k. o. Skomarje od u. o. Skomarje
---	-------	--

Resnik. Vir: (Zreška pravljičica) [http://www.zre-
ce.si/objave/175](http://www.zre-
ce.si/objave/175)

¹ Glej knjigo Občina Zreče v času in prostoru, str. 134

od tam lahko bil tudi župan ali vsaj odbornik. To so bile manjše občine. Le redke so si privoščile tajnika (»šribarja«) in lastni prostor. Navadno je posle župan opravljal sam in kar doma.

Ustanovitev Krajevne skupnosti Resnik

Krajevna skupnost Resnik. Vir: (Zreška pravljica) <http://www.zrece.si/objave/175>

Kmalu po koncu druge svetovne vojne, leta 1955, so bile v Sloveniji ustanovljene velike občine – komune, ki so se z določenimi spremembami ohranile do leta 1994. Mednje je spadala tudi občina Slovenske Konjice, v katero so se združile občine Slov. Konjice, Loče, Vitanje in Zreče. Znotraj teh so bile t. i. katastrske občine s pripadajočimi naselji, npr. katastrska občina Padeški Vrh (s Planino), katastrska občina Resnik ...²

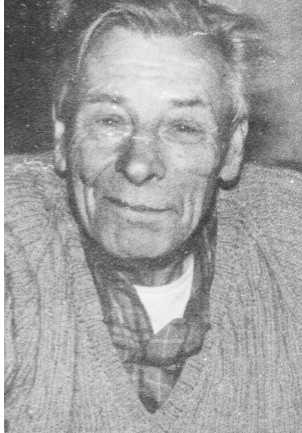
Pobuda za ustanovitev lastne krajevne skupnosti (KS) je prišla iz občine Slov. Konjice.³ Ustanovitev je sledila leta 1962. Za prvega predsednika je bil izvoljen Ivan Pačnik. Funkcijo je opravljal okoli deset let. Za njim so jo prevzeli: Anton Kamenik, potem Slavko Vidmar, pa Ivan Kovše, Rudi Vidmar, Vera Boček. Sedaj je predsednik Borut Pačnik, Ivanov sin, po domače Spodnji Vidmar (mandat 2014 do 2018).

Člani sveta KS so bili in so različni.

Krajevna skupnost ima dva zaselka: Resnik in Rogla. Spada v občino Zreče in je v njej najmanjša od

² Glej knjigo *Občina Zreče v času in prostoru*, str. 194.

³ Tako je za Zapis in pričevanja sejalcev pripovedoval Ivan Pačnik – Sp. Vidmar.

šestih. Meri 12.17 km² in ima v okrog 50 gospodinjstvih okoli 130 prebivalcev.⁴ V kar tridesetih gospodinjstvih živita le eden ali dva člana. Nekaj mladih in mlajših gospodarjev je še samskih, zato je tu še dosti priložnosti za dekleta. V okolici je veliko vikendov, kar povečuje število prebivalcev.

V KS je življenje dokaj živahno. Imajo Turistično društvo Resnik-Rogla, tri turistične kmetije, lovski revir, rokodelsko skupino Čebelice, Jakobove dneve, Skumavčevo galerijo. Kakor je Resnik del Lovske družine

Dosedanji predsedniki KS Resnik, z leve: Ivan Pačnik (foto: M. Mrzdovnik), Anton Kamenik (foto: A. Gričnik), Slavko Vidmar (vir: osebni arhiv S. Vidmarja), Ivan Kovše (poslal B. Pačnik), Rudi Vidmar (vir: <http://novice.si/page/rudi-vidmar-z-resnika-v-studiu-radia-rogla-o-gobah-gobarjenju/>=), Vera Boček (poslal B. Pačnik)

⁴ Po najnovejših podatkih slovenskega statističnega urada v 52 gospodinjstvih 132: v Resniku 69 žensk in 61 moških ter v naselju Rogla 2 moška.

Zreče, tako po gasilski strani zelo uspešno sodeluje s Prostovoljnim gasilskim društvom Gorenje pri Zrečah.

Resniški prispevek k osamosvojitvi

Ena od treh plošč na Vidmarjevi hiši. Foto: L. Vidmar

Krajevna skupnost Resnik je odigrala svojo vlogo tudi v pripravah na vojno za Slovenijo. Tajno skladišče orožja in streliva enega jurišnega oddelka Teritorialne obrambe je bilo tudi na Resniku, in sicer pri Rudolfu Vidmarju – Zgornjem Vidmarju, ki je bil takrat načelnik narodne zaščite za KS Resnik.

Tajno skladišče je bilo tu od jeseni leta 1990 do vojne za Slovenijo 1991 in v tem času so Zg. Vidmarji veliko tvegali. Če ne drugega, bi se bilo lahko kaj vnelo in domačija z Resnikom vred bi bila šla v zrak. O tem pogumnem dejanju priča tudi

spominska plošča ZVVS⁵ na stari Vidmarjevi hiši. O tem beremo med drugim v knjigi Jožeta Kuzmana, ki opisuje potek osamosvajanja na širšem Konjiškem.⁶

⁵ ZVVS: Zveza veteranov vojne za Slovenijo.

⁶ *Leto prej, Slovenske Konjice, maj 2011. (V njej tudi najdemo slavnostno pesem avtorja teh zapisov: Čuvarjem orožja in samostojnosti.)*

Gospodarske dejavnosti⁷

Resničani živijo od službe v Uniorju, Swatycometu in drugje,⁸ pa tudi od gozdarstva, živinoreje in turizma.

Velika večina površin je pokrita z gozdovi, kjer raste predvsem smreka, nekaj pa je vmes tudi jelke, bora, macesna in bukve. Skoraj vsi večji kmetje so nekoč imeli svojo vodno žago; nekaj jih je še danes, seveda doma in na električni pogon, tako da prodajajo rezan les. Po gozdovih nabirajo tudi gozdne sadeže. Od gob rastejo predvsem jurčki in lisičke. Od zdravilnih rastlin pa arnika, borovnice, bezeg in regrat.

Poljedelstvo je nazadovalo. Nekdaj so na njivah sejali oves, rž, ječmen in pšenico. Kot drugod so tudi Resničani in sploh Pohorci vse ali pa vsaj večino vsega potrebnega za življenje pridelali doma. Iz narejenega usnja so čevljarji delali čevlje, coklarji pa ga pritrjevali na cokle,⁹ iz pridelane volne pa so tkalci tkali tkanino za perilo in obleke. V dolino so šli le po sol, sladkor, železo. Površine so obdelovali ročno oziroma z voli in konji. Obdelava je bila težavna, prav tako tudi kasneje s stroji, zato njiv danes skoraj ni več. Večinoma pridelujejo doma le še krompir in zelenjavo za lastne potrebe.

Dobro je razvita tudi živinoreja, čeprav je ta bolj v navadi po dolinah, kjer ni toliko gozda. Večinoma gojijo govedo in ovce. Včasih je ovce imela vsak domačija, saj so od njih dobivali nujno potrebno volno za zimsko oblačila. Kmetje poznajo pašno-košni sistem. Manjši del travnikov okoli hiše popase živina, večji del pa pokosijo in posušijo. Nekateri pasejo tudi na skupnih pašnikih v bližini Rogle. Kosi se dvakrat na leto; če je lepo vreme, tudi trikrat. Redki se še držijo starih rekov o košnji: prvič mora biti pokošeno do sv. Jakoba (25. julija), drugič pa med veliko in malo mašo (15. avgustom in 8. septembrom).

Razvija se tudi turizem, tako da imajo že tri turistične kmetije. To so Borut Pačnik, Jerica Koprivnik in Kovše. Pravzaprav je različnih

⁷ Deloma povzeto po zapisih Valerije Motaln.

⁸ Vsako jutro odpelje v slabih 15 km oddaljene Zreče delavski avtobus, vozi pa tudi šolski avtobus.

⁹ Najboljše cokle so iz javorovega lesa, kakor poje že Jurij Vodovnik: Javor tam za cokle raste ...

nosilcev turistične in gospodarske dejavnosti več. Tukaj so navedeni kontakti za vse:¹⁰

Pačnik, Angela, dopolnilna dejavnost na kmetiji, turistična kmetija (gostinstvo in turizem, namestitve, domače jedi).¹¹

Nega in varstvo gozdov Rudolf Vidmar s.p., Predelava lesa, gozdarske storitve.¹²

Vidmar, Rudolf, dopolnilna dejavnost na kmetiji.¹³

Vidmar, Alojz, sobodajalec, apartma Franček.¹⁴

Kmečki turizem Kovše–Kočnik. Vseh šest članov se ukvarja s turizmom na kmetiji, najmlajši sin pa gostom zaigra tudi na harmoniko. Postrežejo s pristinimi kmečkimi dobrotami. Gostje v bližini lahko smučajo, hodijo na izlete, kolesarijo, se savnajo in kopajo.¹⁵

Rekreacijsko-turistični center Rogla (RTC): klimatsko zdravilišče, veliko smučišče, sobe in apartmaji, bungalovi, restavracija, dvorane za srečanja, kopališče, igrišča, sprehajališča, tekaški center, adrenalinska vožnja, stolpnik, cerkev.

Seveda se tudi druge večje kmetije in posamezniki ukvarjajo s kakšno dopolnilno dejavnostjo, predvsem za domače potrebe, največ seveda z lesno, z izdelovanjem lesenih hišic in krovstvom, pa tudi drugimi, recimo z baliranjem sena, pridelovanjem sadjevca, zdravilnih likerjev, z žganjekuho, mesarstvom, govedorejo, ovčerejo, prevozništvom, lovom, čebelarstvom, ribogojstvom, s pridobivanjem in polaganjem pohorskega kamna (skril), z nabiranjem gob, različnih gozdnih sadežev, zdravilnih zelišč itd., ne nazadnje tudi z glasbo, govorništvom in petjem.

*Zgoraj. resniška panorama. Vlr:
<https://sl.wikipedia.org/wiki/Resnik#/media/File:Pohorje-Rogla.jpg>*

*Spodaj: Zg. Vidmarjev ribnik.
Foto: R. Vidmar*

¹⁰ Deloma tudi po knjigi *Zgodbe moje rojstne župnije*, str. 419.

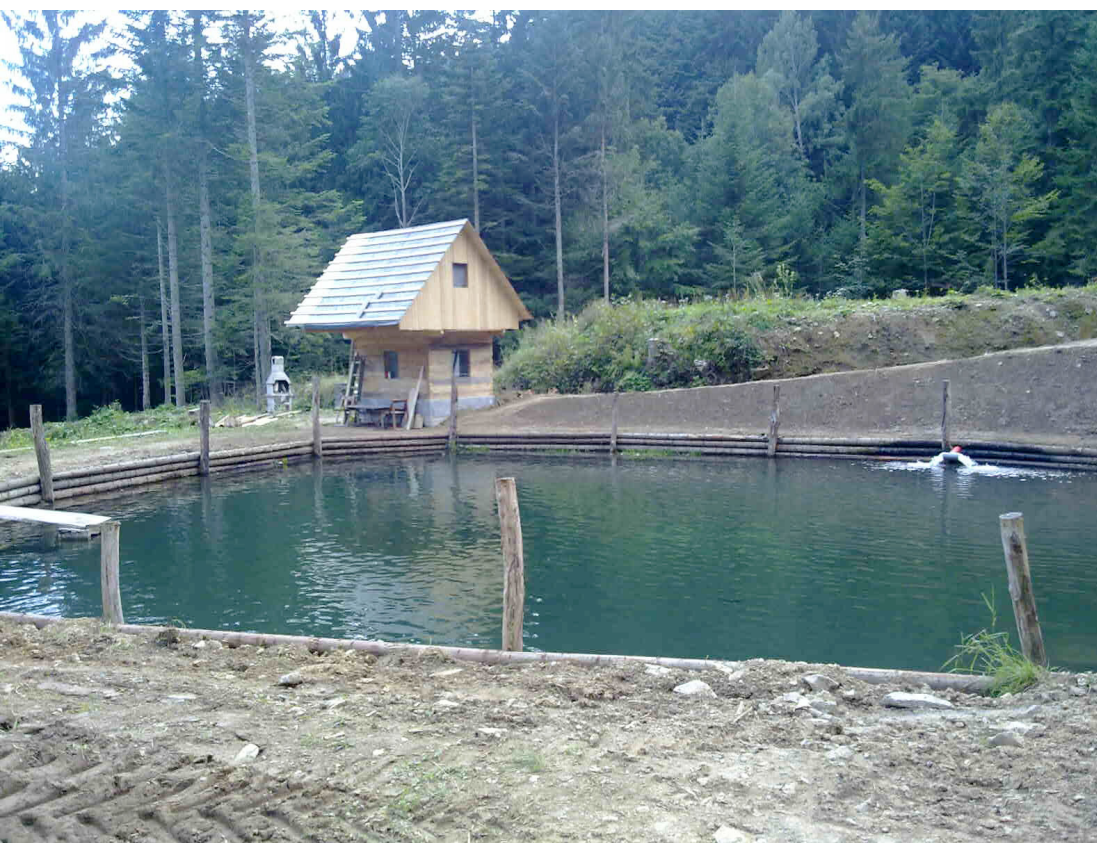
¹¹ Resnik 21, 3214 Zreče, 03 576 22 02, 041 909 327, borutpacnik@gmail.com. Glej tudi bogato pripoved Ivana Pačnika v zborniku *Zlata valeta*, 2014.

¹² Resnik 22, 3214 Zreče, 03 576 21 95, 040 759 415.

¹³ Resnik 22 A, 3214 Zreče, 040 759 415.

¹⁴ Resnik 90, 3214 Zreče, 041 450 272, www.apartmafrancekgajba.net.

¹⁵ Resnik 33, tel. 00386 (0)3 5761 128, e-naslov: janez.kovse@siol.net.

Turisti tudi v zelo bližnjih sosednjih krajih srečajo zanimivo ponudbo, npr. farmo jelenov pri Arbajterju na Skomarju (Ločniški Kotniki), pa kmetijo Gričnik (Marinšek), ki je znana po pohorskih jagodah. Na področju Rogla-Zreče so še: Turistična kmetija Ločnikar (Skomarje), Turistična kmetija Ramšak (Padeški Vrh) in Turistična kmetija Urška (Zreče).

Zgoraj. Turistična kmetika Kočnik - Kovše. Foto: L. Vidmar. Spodaj, z leve: sadovnjak na Resniku (foto: M. Mrzdovnik), Turistična kmetija Pačnik, Turistični kažipot Resnik. Foto: L. Vidmar

Veseli pa so, da imajo na Resniku povsem svoj pohorski ribnik s postrvmi, ki bo kmalu postal turistična točka, saj je v zanimivem in lepem okolju; to je Zg. Vidmarjev ribnik. Gozdovi dajejo čist zrak, zato je Rogla uradno klimatsko zdravilišče, kamor radi prihajajo turisti in drugi obiskovalci.

Turistično društvo Resnik–Rogla

Turistično društvo Resnik–Rogla deluje že od leta 2002.

Njegov namen je ohranjati kulturno dediščino, prenašati ljudsko izročilo naprej na mlajše rodove, sodelovati in organizirati kulturne prireditve, varovati zdravo in lepo okolje, prav tako ljudske običaje, šege in navade, prizadevati si za urejenost območja krajevine skupnosti in tudi občine ter pospeševati razvoj turizma.¹⁶

Predsednica Turističnega društva je Marta Močivnik. Pred njo je bil predsednik Miro Krajnc.

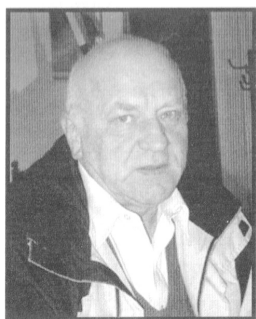
Žig društva.

¹⁶ Društvo ima svojo spletno stran na naslovu: www.td-resnik-rogla.si

*O b č i n s k i
praznik 2014,
z leve so:
župan Boris
Podvršnik,
Miran Krajnc,
Magda Drozg
in Zdravko
Ivačič. Foto:
M. Mrzdovnik*

Prvi predsednik društva in neutrudni kulturni animator

Pavel Kovše
1948 - 2005

*Osmrtnica v konjiških
Novicah. Vir: konjiške
Novice, 24. 11. 2005*

Zlasti naj tukaj izpostavimo prvega predsednika, domačina, torej Resničana, saj je bilo turistično društvo ustanovljeno na njegovo pobudo. To je bil neutrudni PAVLE KOVŠE (1948 – 2005), ki je sicer z družino živel in delal v Zrečah, rojen pa je bil na Resniku, po domače pri Kočnikih.

Po opravljeni šoli je bil poslovodja Kmetijske zadruga v Zrečah. Pri vojakih je postal rezervni oficir. Deloval je v raznih društvih. Bil je član Lovske družine Zreče. Z ženo Dragico je imel dve hčerki. Pri vsem svo-

jem delu nikdar ni pozabil na svoj Resnik. Pod njegovim vodstvom je bila ob cerkvi sv. Jakoba zgrajena nova mežnarija, saj je bila prejšnja že zelo dotrajana. Prav tako je bila obnovljena in preurejena tudi stara šola, ki je bila odprta prav v letu, ko je izgubil boj za življenje s smrtjo. Malo prej mu je občina Zreče podelila srebrni grb. Na Jakobovih dnevih je dejal: »Učite se in delajte – naslednje leto bodo Jakobovi dnevi brez mene.«¹⁷

Resniška gasilska dejavnost

Gasilstvo je bilo po krajih potrebno še zlasti v prejšnjih časih, ko je bilo na domačijah veliko več lesenega kot danes, ko je vse več zidov in betona. A rdeči ognjeni petelin tudi danes ne miruje, zato delujejo po Sloveniji številna gasilska društva. Seveda pa imajo tudi številne druge naloge, ko je treba kje pomagati.

Zanimivo je, da so pred časom tudi na Resniku kljub relativni majhnosti imeli samostojno gasilsko enoto. Za njene potrebe so k stavbi, v kateri že dolgo ni zvonil šolski zvonec, postavili prizidek. Takrat so bili zelo aktivni Ivan Pačnik, Jurij Višnar, Lipnik in drugi. Imeli so »pumpo rozenbauerco«. Kasneje jo je Rudi Vidmar obnovil, potem pa so jo zreški gasilci odpeljali v Zreče, mogoče za kakšen muzej.

Zdaj gasilske enote ni več, pač pa posamezniki po gasilski strani uspešno sodelujejo s Prostovoljnim gasilskim društvom Gorenje pri Zrečah. V primeru potrebe pa seveda priskočijo na pomoč tudi gasilska društva od drugod.

¹⁷ Več o njem najdemo v osmrtnici v konjiških Novicah z dne 24. 11. 2005 in v knjigi *Vijoličasto upanje*, 2008, str. 132.

PGD Gorenje pri Zrečah,
intervencija na Res-
niku ob pomoči drugih
gasilskih enot. Foto: <https://www.facebook.com/177878248940375/photos/a.898244900237036.1073741826.177878248940375/1452332794828241/?type=3&theater>

Lovski revir Resnik

Na Pohorju živijo: gams, srnjad in jelenjad, pa divji prašič, lisica, poljski in planinski zajec, kune in sove. Zadnjega volka so ustrelili leta 1950, v zadnjih dvajsetih letih so opazili medveda in enkrat divjo mačko. Gozdni jereb je od leta 1994 zaščiten, ker je ogrožen; domačini pravijo, da ga praktično ni več. Zveri kot sta volk in medved včasih kdo od kod pritihotapi ali pa mogoče sama prideta na ogled, vendar tu nimata obstoja, kar je tudi boljše. Stoletja so se naši kmečki predniki borili, da bi imeli mir, zdaj pa naj bi ga jim nekateri pokvarili! Sicer pa, kaj bosta rekla turist in turizem?!

Janez Koprivnik piše,¹⁸ da so pred letom 1848 imeli pravico do lova samo graščaki. S cesarskim ukazom z dne 7. sušca 1849 pa so pravico lova združili s posestvom in lastništvom zemlje. Lasten lov je imel, kdor je razpolagal z zemljiščem, ki je merilo v nepretrgani zvezi 115 ha. Lov po zemljiščih manjših posestnikov pa so dajale občine v najem.

¹⁸ Glej njegovo knjigo *Pohorje, Maribor, 1923*, ali pa monografijo *Janez Koprivnik in njegovo Pohorje, Zreče, 1997*.

V Kroniki Lovske družine Zreče¹⁹ piše zreški učitelj in lovec Karel Mravljak, da so v poletju 1910 ustanovili lovski konzorcij, katerega predsednik je bil posestnik in trgovec Jože Preskar v Loški Gori. To je bilo prvo zreško lovsko društvo. Lovišče je obsegalo občinska lovišča Zreče, Kunigundo, Padeški Vrh in Resnik. Veliko je bilo okrog 3.000 ha, zakupnina pa je znašala 300 kron. Med prvo svetovno vojno je lov počival. Podobno je bilo tudi med drugo svetovno vojno.

Lovski revir Resnik. Vir: zbornik LD Zreče III, 2016. Foto: Izidor Kotnik

Leta 1946 je Mravljak ustanovil Lovsko družino Zreče in postal njen starešina. Leta 1954 so priredili prvo vrtno veselico. Počasi so dobili prve lovske preže in prve izprašane lovske čuvaje. Lovski dom je bil odprt junija 1987. Zdaj lovišče obsega približno 4020 ha, razteza pa se v glavnem na območju Občine Zreče, oziroma zajema večji del krajevnih skupnosti Zreče, Gorenje, Resnik, Skomarje in manjši del KS Stranice. Del lovišča pa sega tudi v občini Vitanje in Slovenska Bistrica.

Lovišče je razdeljeno na lovske revirje. Vsak revir ima vodjo

¹⁹ Glej prvi lovski zbornik, 1996.

revirja. Za Resnik je to Rudi Vidmar. Sicer pa spadajo v resniški revir naslednji lovci:²⁰ Rudolf Vidmar, Ivan Kovše, Franc Črešnar st., Vinko Črešnar, Anton Hren, Marko Hrovat, Janez Javornik, Tomaž Mernik, Ernest Mikek, Nikola Stanojevič, Matej in Milan Stebernak, Matija Vidmar, Anže Bukovšek, Janja Klinčar, Peter Ločnikar, zdaj že pokojni Jernej Gričnik.

Lovka družina je zelo razgibana in razvejana, saj ima upravni odbor (predsednik oz. starešina), nadzorni odbor, komisijo za ocenjevanje škode, komisijo za izobraževanje, odlikovanja in evidenco, kinološko komisijo, gospodarsko komisijo, komisijo za ekologijo, komisijo za ocenjevanje trofej, gojitveno komisijo. Vsaka od teh komisij ima predsednika in člane, le lovska čuvajna služba ima vodjo in čuvaje. Tu sta še dva praporščaka.²¹

Praznično leto Resničanov

V Resniku se večkrat slavi, bodisi po cerkveni ali državni strani.

Maše so, ampak niso redno, ne vsako nedeljo, temveč samo ob posebnih priložnostih, npr. porokah, krstih, na rožnovensko nedeljo, pred polnočnico, predvsem pa ob prazniku sv. Jakoba. Poje farni cerkveni pevski zbor (čeprav je pred leti kratko časa delovala resniška skupina ljudskih pevcev - glej fotografijo!). Verouk je tedensko v mežnariji.

Na Jakobovo sredi poletja je največje slavlje. Takrat je osrednji krajevni praznik. Traja dva dni. Prvi dan je Jakobov pohod, zvečer tudi maša, drugi dan pa slovesna maša s procesijo in po njej zabava. To so tako imenovani Jakobovi dnevi, ko je slovesna maša, vedno s kakšnim uglednejšim duhovnim gostom. Ob tej

²⁰ Po seznamu Rudija Vidmarja.

²¹ Nekaj besed izpod peresa Ernesta Mikeka o skupnih lovih v revirju Resnik je v II. zborniku Lovski družine Zreče. Tam je tudi lep zapis Borisa Podvršnika o pokojnem Jerneju Gričniku (1939-2014).

priložnosti domači fantje radi streljajo z možnarji.²²

Prav ti Jakobovi dnevi imajo deloma tudi posvetni značaj. Z njimi so združeni Skumavčeni likovni dnevi, kakšen koncert ljudskih

pesmi in ne nazadnje tekmovanje z diatonično harmoniko za Pohorsko coklo. Pravzaprav se že devet let praznovanje Jakobovega začne s petdnevno slikarsko

Levo: Ljudski pevci Resnik.

Foto: M. Mrzdovnik

Spodaj: Jakobov pohod na Resnik. Foto: M. Mrzdovnik

²² Ko je nekoč imel mašo škof Vekoslav Grmič, je med pridigo nenadoma tako zagrmelo, da se je stresel ves Resnik, tudi govornik je kar zastal in skoraj klecnil.

Jakobova nedelja na Resniku. Foto: L. Vidmar

kolonijo. Na njej ustvarjajo večinoma akademski slikarji iz vse Slovenije. Mnoge slike so nastale po resniških motivih ali pa po pesmih Jurija Vodovnika.

Razen tega pa se v obnovljenem prostoru nekdanje šole, zdaj Krajevnom domu, dogajajo različne prireditve, literarni večeri, srečanja, radijske in druge delavnice, ne nazadnje pa seveda slikarska kolonija s Skumavčevo galerijo,

Obujajo se tudi stari spomini. Še pred drugo svetovno vojno so bile tudi na tem delu Pohorja lesene cokle zelo pomembno obuvalo. Vesel si bil, če si enkrat letno dobil nove cokle. Resniški krajan Martin Koprivnik še dela lesene cokle. (Iz smrekovega in leskovega lesa tudi plete koše za domačo uporabo, zna pa narediti tudi brezovo metlo in grablje, kot so to delali nekoč). Po očetu je podedoval orodje in modele. Iz enega štora izdelava dva para cokel. Uporablja svež les. Za par porabi šest do sedem ur. Najboljše so iz javorovega lesa. Da bi dlje držale in da ne bi bile gladke, da ne bi drsele, so jim v podplat zabijali posebne coklarske žeblje (danes jih lahko dobimo le še v Avstriji). Otroci so pozimi žeblje populili, da so se lahko bolje in hitreje drsali, sicer pa so žebliji tudi sami radi izpadli. Tedaj so se zaradi odebeljene glavice postavili pokonci in gorje, če si stopil bos ali pa v nogavicah nanj!

Dodajmo, kako je potekal **prvi Jakobov pohod**. O tem je M. M. v Družini 3. 8. 2008 napisal naslednje: Ob godu svetega Jakoba in ob »Jakobovih dnevih«, ki jih pripravljajo na Resniku nad Zrečami, smo imeli Zrečani še prvi Jakobov pohod. Organizatorji – Turistično društvo in Krajevna skupnost Resnik ter Planinsko društvo iz Zreč – so ga imenovali kar »Pohorski Camino de Santiago«. Potekal je od župnijske cerkve svetega Egidija v Zrečah do cerkva sv. Neže na Goliki, Matere Božje na Brinjevi gori, sv. Martina v Zlakovi in župnijske cerkve sv. Kunigunde na Gorenju nad Zrečami. Tu so pohodniki prisluhnili župniku Stanku Krajncu. Nadaljnja pot je vodila po pohorskih gozdovih in po dobrih petih urah so prispeli do cerkve sv. Jakoba na Resniku, kjer je bila maša, ki jo je daroval župnik Krajnc.

Ročnodelska skupina Čebelice

Pohorke so včasih predle volno in pletle (štrikale). Tu in tam se še najdejo na podstrešjih kolovrati in druge priprave za pridobivanje volne. Ena ovca da na leto volne za približno štiri pare nogavic. S predenjem volne se še ukvarja Resničanka Marija Krajnc. S pletenjem, vezenjem, klekljanjem in še čim pa se ukvarja ročnodelska skupina resniških domačink, ki se imenujejo Čebelice (ker so tako pridne in marljive). Nekoč so nekatere ženske izdelovale tudi papirnato cvetje. Z njim so okraševale cerkve in svete podobe po domovih, pa tudi za praznike (božič, velika noč). Čebelice želijo ohranjati vso staro tradicijo. Sicer pa si preberimo kratek, tukaj razširjen članek avtorja teh zapisov z naslovom: Izjemen origami.²³

Ko sem se pred novim letom mudil na uredništvu Novic in Radia Rogla, sem, kot verjetno še marsikateri obiskovalec, v sprejemni avli osupnil pred kake pol metra veliko papirnato figuro. Ko mi je receptorka povedala, da je simpatična plesal-

²³ Objavljen je bil v Novicah 1342, 2. februar 2017.

Izjemen origami iz NOVIC

Ko sem se pred novim letom mudil na uredništvu NOVIC in Radia Rogla, sem, kot verjetno še marsikateri obiskovalec, v sprejemni avli osupnil pred kake pol metra veliko papirnato figuro.

» Piše: Anton Gričnik

Ko mi je receptorka povedala, da je simpatična plesalka v japonski tehniki origami narejena iz NOVIC, sem bil še bolj presenečen. Takoj sem jo fotografiral, da bom mojstrovinu pokazal še komu. Izvedel sem tudi, da so jo ročno izdelale članice resniške ročnodelske skupine Čebelice. Bila je že na razstavah, potem so jo pa podarile tej ustanovi, kamor seveda najbolj spada.

O Čebelicah

Čebelice so bile ustanovljene meseca februarja, na pusta, pred dvema letoma (2015). Registrirane so kot sekcija pri TD Resnik-Rogla, saj predsednica društva, **Marta Močivnik**, tudi sodeluje. V skupini je 12 članic. So pretežno z Resnika, nekaj jih je pa tudi s Padeškega Vrha, Planine

Takole so origami prinesli na uredništvo NOVIC in Radia Rogla.

in Bezovja. Ob torkih, ko se dobivajo pri predsednici Vavpotovi **Jerici Koprivnik**, pletejo, kvačkajo, vezejo, oblikujejo rože itd. Skvačkale so si tudi svojo maskoto čebelice. Razstavljajo na Jakobovih dnevih, ko pridejo podobne skupine tudi iz Zreč, Oplotnice, Slov. Konjic, Ruš itd.

Pet torkov po štiri ure

Njihova mentorica **Emica Šloser** s Padeškega Vrha je dala pobudo, da bi začele izdelovati tudi origamije. Res so naredile

nekaj manjših (čevelj, jajček ipd.). Plesalke so se lotile po zamisli **Jožice Jereb**. Najprej so kakih 15 starih NOVIC razrezale na 8.500 koščkov, velikosti 3 x 5 cm, nato so jih po tehniki origami zlagale kakih pet torkov po štiri ure. Na koncu je Jožica ob pomoči hčerke vse skupaj kake tri dni lepila, da je nastala plesalka. Torej ogromno dela, potrpežljivosti, vztrajnosti in ljubezni! Vsaka čast jim, čestitke in voščila! Bravo, Pohorke!

Z desne: predsednica Turističnega društva Resnik Marta Močivnik, Jožica Jereb z origami plesalko in Emica Šloser. Vir: konjiške Novice, št. 1342, februar 2017

ka v japonski tehniki origami narejena iz Novic, sem bil še bolj presenečen. Takoj sem jo fotografiral, da bom mojstrovinu pokazal še komu. Izvedel sem tudi, da so jo ročno izdelale članice resniške ročnodelske skupine Čebelice. Bila je

že na razstavah, potem so jo pa podarile tej ustanovi, kamor seveda najbolj spada.

Čebelice so bile ustanovljene meseca februarja, na pusta, pred dvema letoma (2015). Registrirane so kot sekcija pri TD Resnik-Rogla, saj predsednica društva, Marta Močivnik, tudi sodeluje. V skupini je 12 članic. (Tu jih navedimo – iz Resnika so: Jerica Koprivnik, Jožica Jereb, Tinika Jereb, Rozika Jereb, Tjaša Vengust, Marta Močivnik; s Planine: Ana Rožič; s Padeškega Vrha: Emica Šloser in Monika Verdnik; iz Koroške vasi: Melita in Dragica Merčnik; z Bezovja: Zlatka Kotnik.)

So torej pretežno iz Resnika. Ob torkih, ko se dobivajo pri predsednici Vavpotovi Jerici Koprivnik, pletejo, kvačkajo, vezejo, oblikujejo rože itd. Skvačkale so si tudi svojo maskoto

čebelice. Razstavljajo na Jakobovih dnevih, ko pridejo podobne skupine tudi iz Zreč, Oplotnice, Slov. Konjic, Ruš itd.

Njihova mentorica Emica Šloser s Padeškega Vrha je dala pobudo, da bi začele izdelovati tudi origamije. Res so naredile nekaj manjših (čevelj, jajček ipd.). Plesalke so se lotile po zamisli Jožice Jereb. Najprej so kakih 15 starih Novic razrezale na 8.500 koščkov velikosti 3 x 5 cm, nato so jih po tehniki origami zlagale kakih 5 torkov po štiri ure. Na koncu je Jožica, ob pomoči hčerke, vse skupaj kake tri dni lepila, da je nastala plesalka. Torej ogromno dela, potrpežljivosti, vztrajnosti in ljubezni! Vsaka čast jim, čestitke in voščila! Bravo, Pohorke!

Skumavčeva galerija na Resniku

Skumavčeva galerija v Domu krajanov Resnik je zbirka slikarskih del, ki so nastali na Skumavčevih likovnih delih. Odprta je vsako nedeljo dopoldne.

In kaj so Skumavčevi likovni dnevi na Resniku? To je likovna kolonija, ki je nasledila kolonijo Likovna druženja na Resniku (2008 do 2012). Namen kolonije je z umetniškimi deli ohranjati pesniško izročilo pohorskega ljudskega pesnika Jurija Vodovnika, njegov lik in okolje, v katerem je živel in pesnil. Želi pa tudi prispevati k turistični, kulturni in drugi vsesplošni prepoznavnosti krajev zreškega Pohorja. Ime nosi po akademskem slikarju Marjanu Skumavcu (1947 – 2011), ki je organizatorjem pomagal ustanoviti kolonijo in na njej prva štiri leta tudi aktivno sodeloval. Avtor logotipa je Tone Seifert. Organizator je občina Zreče s soorganizatorji: TD Resnik – Rogla, KUD Vladko Mohorič Zreče, Novice, d. o. o., Slov. Konjice. Tako med drugim bremo na internetu,²⁴ toda o tem bo v drugem delu knjige več govora.

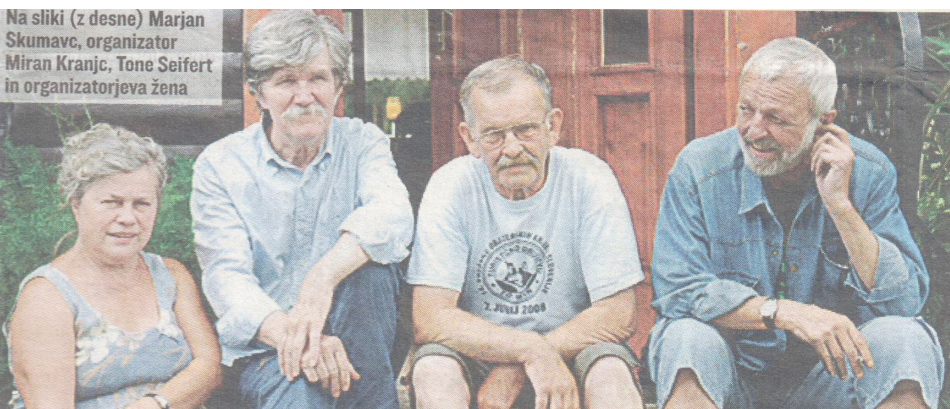
Dodajmo zgovoren članek iz Slovenskih Novic.²⁵ Glasi se takole: Letos bodo na Resniku nad Zrečami prvič Skumavčevi likovni

²⁴ www.skumavcevidneviresnik.eu.

²⁵ *Torek, 3. julija 2012. Naslov: Prvi Skumavčevi likovni dnevi na Resniku.*

Na sliki (z desne) Marjan Skumavc, organizator Miran Kranjc, Tone Seifert in organizatorjeva žena

Levo zgoraj: Skumavčevi likovni dnevi. Vir: <https://www.skumavcevidneviresnik.eu/2017-2/>

Desno zgoraj: Marjan Skumavc v svojem »ateljeju« v Istri, poletje 2010. Vir: <https://skumavc.eu/skumavc/biografija/>

Spodaj: Organizatorji Skumavčevih likovnih dni. Vir: Slovenske Novice, 3. 7. 2012

Naslednja stran: Viktor Šest, Portret Marjana Skumavca, 2012. Vir: <http://skumavcevidneviresnik.eu>

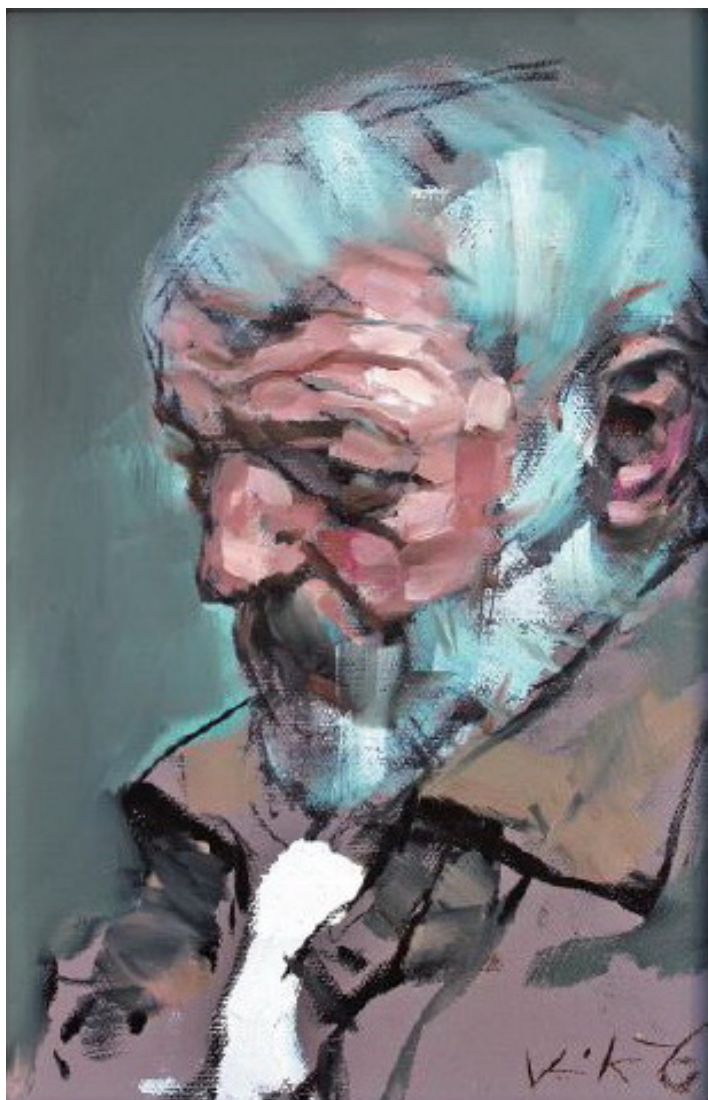
dnevi. Pravzaprav gre za že peto likovno druženje v eni najvišje ležečih pohorskih vasic, letos pa je druženje dobilo ime po lani umrlem akademskem slikarju Marjanu Skumavcu.

Na Resniku in v Zrečah so se za takšno poimenovanje odločili, ker je prav Skumavc minula štiri leta pomagal ustanoviti druženje slikarjev na Resniku. Slikar je občudoval ljudi na Zreškem, ki so ponosni na svojega pohorskega pesnika Jurija Vodovnika

in ohranjajo njegovo dediščino. Jurija Vodovnika je tudi po svoje upodobil, njegovo vi-denje pa je postalo zaščitni znak Vodovnikovega leta Občine Zreče (2008). Ko je Martin Mrzdovnik, predsednik sekcije za ohranjanje kulturne dediščine KUD Vladko Mohorič

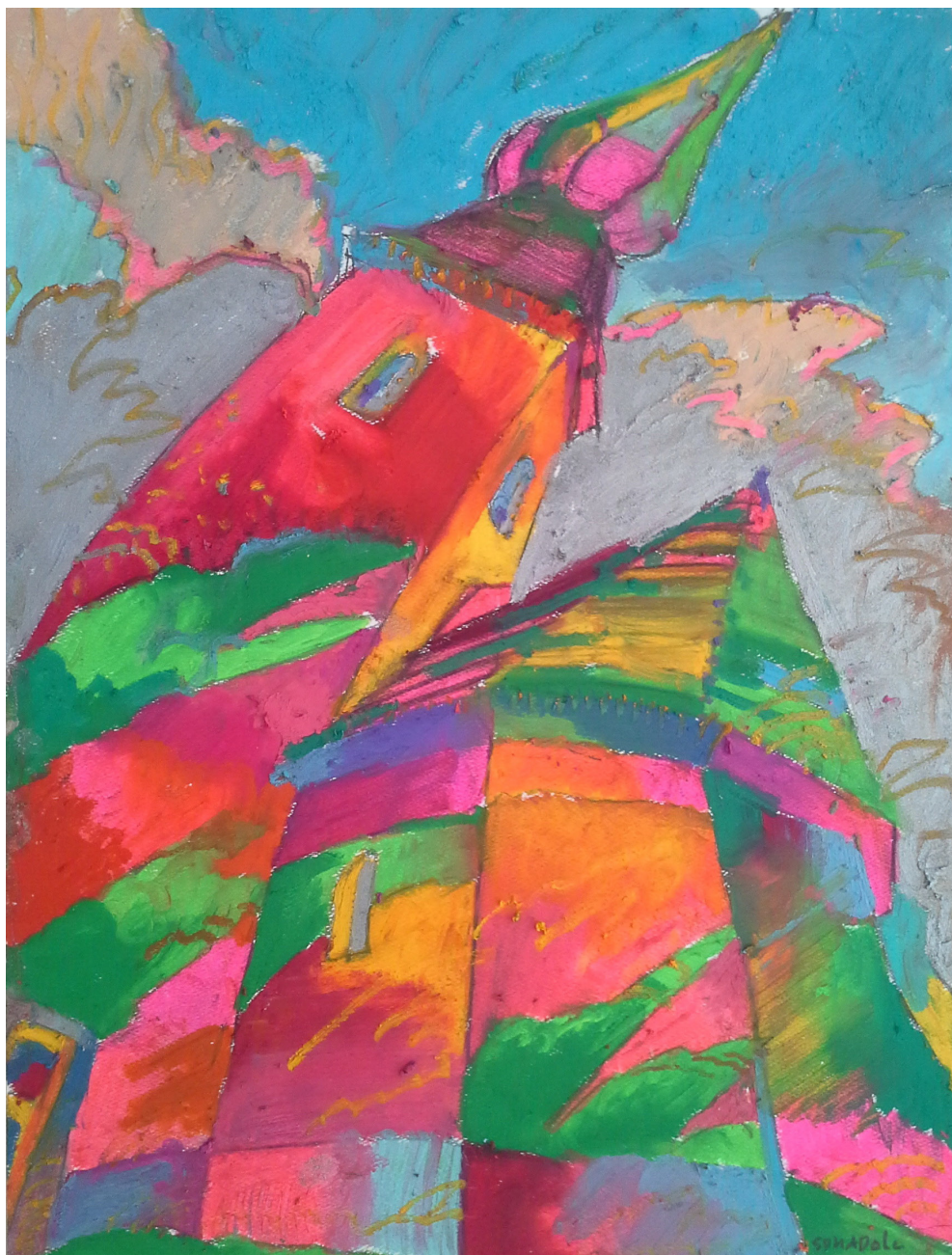
Zreče, predlagal, da Vodovnika narišejo tudi drugi slikarji, je Skumavc navdušil še svoje prijatelje. Tako so nastala likovna druženja na Resniku.

Letos bodo na Skumavčevih likovnih dnevih od danes pa do petka ustvarjali akademski slikarji Tone Seifert, Nikolaj Beer, Rado Jerič, Viktor Šest in Dušan Klun.

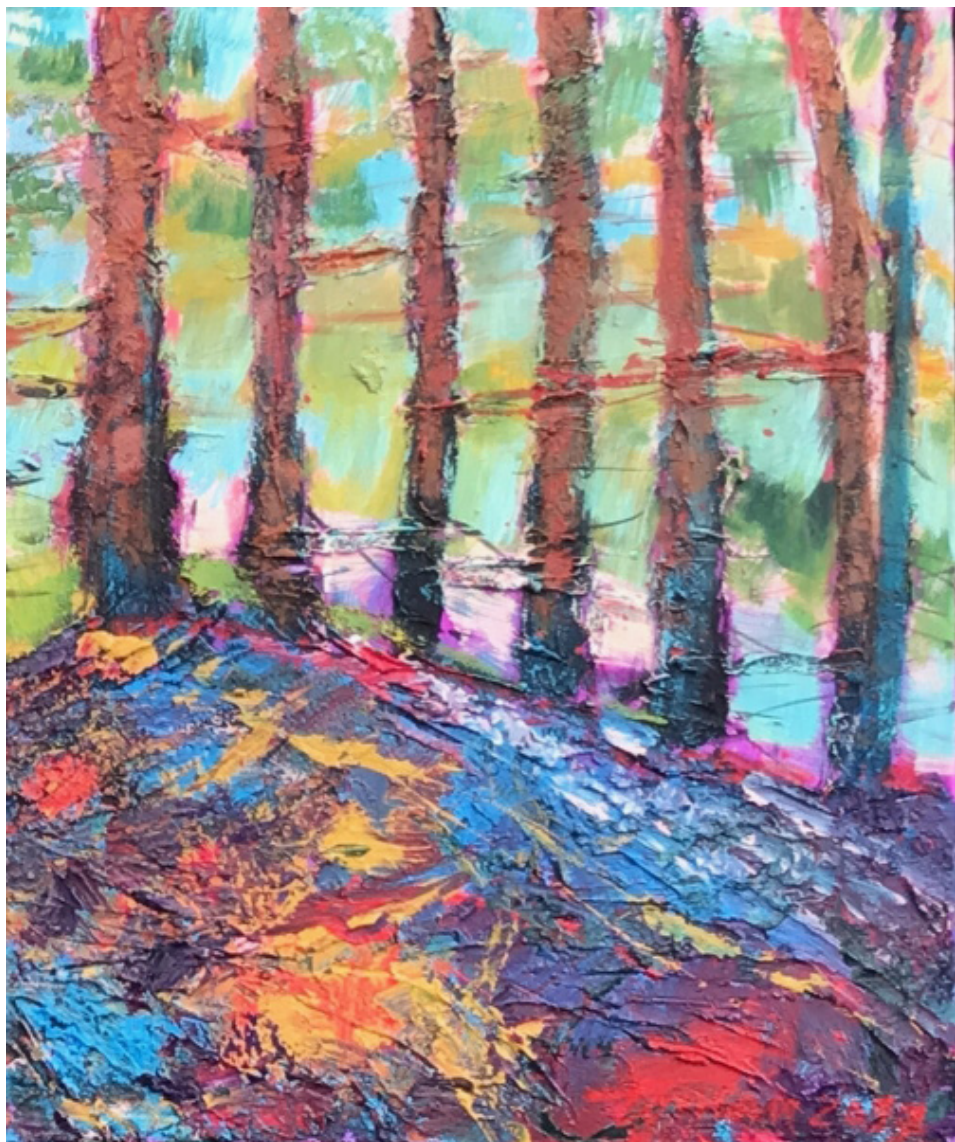

Niko Ribič, Resnik, 2008. Vir: <http://skumavcevidneviresnik.eu>

Janez Suhadolc, Cerkev sv. Jakoba na Resniku I, 2015. Vir: <http://skumavce-vidneviresnik.eu>

Veljko Toman, *Lesene harfe na Rogli*
(diptih), 2017. Vir: <http://skumavce-vidneviresnik.eu>

Jurij Vodovnik v Resniku

Ljudski pesnik Jurij Vodovnik (1791-1858), doma iz Skomarja, je bil zelo povezan tudi z Resnikom, kjer stoji starodavna cerkev sv. Jakoba, podružnica župnije Sv. Kunigunda.

Mnogi poznamo pesem Pri svetem Jakobu je b'lo opravilo. Vodovnik je dogodek doživel v mladosti, pesem pa je napisal mnogo kasneje, saj poje: »Tist' gospod fajmošter so takrat tam bili, ki so na Teharjih svet zapustili.« To je bil Martin Lampe, rojen blizu Gorice; pri Sv. Kunigundi je deloval od 1806 do 1811, umrl pa je 1850 na Teharjah. Koni Steinbacher, odličen pohorski risar, je napravil animirani film o resniškem »opravilu«, o čemer bo še govora.

O Resniku poznamo še nekaj Vodovnikovih pesmi: Sveti Jakob v Resniku, O cerkvi svetega Jakoba, Od svetega Jakoba apostola. Domnevno njegova je tudi tista, ki jo je prepeval Anton Rošar s svojimi Ljudskimi pevci iz Stranic: Tam v Resniku smo ga pili. Zelo je pesnik pohvalil Resničane v pesmi »Olcarski boj v Skomri«, kjer se jim zahvaljuje, češ da »prav lepi mir so všafali / v ti vesi skomarski.«

Prav bo, da si resniške pesmi tukaj preberemo.¹

Pesem o svetem Jakobu apostolu

*O kristjani, povzdignimo
naše srce k Bogu zdej
no se z mašnikom sklenimo,*

Skumavčev Jurij Vodovnik. Vir: drugi zbornik literarnih večerov na Skomarju, 2012

¹ Po kroniki *Zapisi in pričevanja sejalcov*, str. 338, in knjigi *Jurij Vodovnik 1, Pesmi*, str. 105, in tam navedenih virih.

*andoht ofrajmo najprej.
Svetga Jakoba življenje
lepi zgled nam zapusti,
imet v križih potrpljenje,
nas kristjane potrdi.*

*K'je še Kristus bil na sveti,
svojim jagrom je tak djal:
»Al zamorte kelih piti,
kterga vam bom jaz podal?«
Sveti Jakob je odgovoril:
»Mi ga pit zamoremo.«
Ga je tudi piti moral,
preden je šel v svet' nebo.*

*Njega Kristus je poklical
s Petrom ino Janezom,
storil je apostle z ribčev,
šli so brž za Jezusom.
Tam so ribe zapustili,
vso posvetno skrb vselej,
duše so potem lovili,
spravljali jih v sveti raj.*

*Sveti Jakob se je trudil,
dosti trpel no prestal,
velko mest je on obhodil,
svet vangelij oznanval.
Spolnil apostolsko vero,
clo do smrti pridigval,
za le-to krščansko vero
kri prelil no glavo dal.*

*Med apostoli ta prvi
je za vero kri prelil,*

*trupla niso snedli črvi,
ampak je posvéčen bil.
V tem jeruzalemskem mesti
je bil prvič pokopan,
v Kompostel' so ga prinesli,
tam je še današnji dan.*

*Mi ga danes tu častimo,
tisti dan obhajamo,
k'je to truplo posvečeno
v Kompostelo nèseno.
Sveti Jakob v velki časti
je to vero potrdil,
ob velikonočnem časi
je on svojo kri pretil.*

*Zdaj prosimo mladi, stari:
Sveti Jakob, velk patron,
žitno polje žegnaj, vari,
spros' nam ti od Bóga lon.
O Bog, ti nas razveseli
s prošnjo svetga Jakoba,
da bi šli enkrat veseli
v hišo raja večnega.*

Sveti Jakob v Resniku

*Jaz vam želim eno pesem zapeti,
kak se svet Jakob v Resniku časti.
Tam je en majheni tempeljček sveti,
vendar le malo gre noter ljudi.
Vse je pri sodu tam,
v cerkvi svet Jakob sam,
tudi sam Kristus je zavravn.*

*Ko bi le tistga bolj ljúdi častili,
Bog bi dal gvišno več dobrega nam.*

*Ker se svet Jakob že k nam približuje,
ljúdi pripravljajo vino no kruh.
Tistga svet Jakob nič ne potrebuje,
ampak želi, de bi čaščen bil Bog.
Ljúdi tak pravjo zdaj:
»K Jakobu gremo taj,
če bo le vinčeka kaj.«
Zdaj se svet Jakob nič več ne imenuje,
ampak le Jakob v Resniku je zdaj.*

*Mašniki Kristusa ven prinesèjo,
da bi ga folk pri precesji častil.
Ljúdi se v ordengo nič ne zberèjo,
grejo kak ovce, kob volk razpodil.
Drugi tam pijejo,
se ne odkrijejo,
čeglih zvonovi pojo.
Mašniki s Kristusom v cerkev bežijo,
ljúdi brez andohti zunaj stojó.*

*Bratje no sestre, mi boste verjeli,
sami tud veste, kaj tam se zgodi,
da so žandarji Pavluha prijeli
vpričo Boga no poštenih ljudi.
Ko je precesja bla,
z Rešnim telesom šla,
zgrabli, prijeli so ga,
v klet ga zaprli no pit so začeli.
Svet je prekopal, je ušel, tralala.*

*Kakor je v kloštru tesnoba pri spovdi,
kadar je svete Porcjunkule dan,*

*tak je v Resniku tesnoba pri sodi,
cerkev pa prazna, svet Jakob je sam.
V cerkvi nič ni ljudi,
nihče pri spovdi ni,
če majo glih mašnike tri.
Le same štir babce so v cerkvi molile,
dokler še k andohti vkup ne zvoni.*

*Še eno reč Resničani želijo,
tisto se vendar še nič ne zgodi,
da še medice s Konjic ne dobijo,
ko je mogoče pripeljat gor ni.
Kob še medica bla,
kak bi pač gladko šla,
sajb v eni uri proč bla,
sajb jo za svete odpustke zaužili,
ko bi glih v srebru po tolarju bla.*

*Če je glih cerkvica lična no mala,
vendar svet Jakob je velik svetnik.
Kob se le romarjem andoht vužgala,
dab ga hodili obiskat v Resnik,
dab še bil Jakob svet,
kakor je bil popred,
pred nekatermi sto let,
ko so tak romarji k njemu hodili,
vsaki je želel odpustek prejet.*

*Zdaj pa le pravjo, da k Jakobu grejo,
kakor da sosed tja k sósedu gre,
da bi le pili, nič družga ne vejo.
Al se to pravi pobožno srcé?
Kteri 'če romar bit,
mora koj malo pit,
almošno cerkvi delit.*

*Tam pa vse dnarje oštirju nesèjo,
cerkev pa mora brez almošne bit.*

*Preljubi svet Jakob, le nič ne zameri,
če se je kateri kaj prèveč napil,
jaz sem ga pil pa po pametni meri,
vendar sem Bôga tud zraven častil.
Tisti moj zvoljen brat,
ki bi to pesem rad,
mi je tud pravil enkrat,
kak so na svete Višarje hodili,
čast ino hvalo Mariji darvat.*

*Zdaj pa le pravjo, de gre na Višarje,
kak dab Marija le sóseda bla,
dóma pripravlja potico no dnarje,
več kakor andoht od svojga srca.
Mati Marija ti,
polna si milosti,
naj te vsak romar časti.
Tam gor na gnádljivih svetih Višarjah
bodi češčena od brumnih ljudi.*

*Tudi svet Jakob v nebesih stanuje,
truplo pa tam v Komposteli leži,
tu se njegova podoba spoštuje,
tu se tud sprosi, kar kdo poželi.
Zdaj je v nebeškem tron',
pa je tud naš patron,
Jakob, ta večji je on.
Če se b'mo njemu mi priporočili,
kar bo on prosil, nam ne bo zastonj.*

O cerkvi sv. Jakoba

*Cerkve tak uboge ni v našem kraju,
kakor v Resniku je Jakobová.*

*Da le svet Jakob je v svetemu raju,
cerkev pa za Resničane velja.*

*Če je glih majhena,
pa je požegnana,
tudi je romarska vmes.*

*Ljubi svet Jakob, požegnaj, obvarji
faro šentjungersko s svetih nebes!*

*Sveče prižgane v oltarju gorijo,
pa še nobeden nič vkup ne zvoni,
mašniki trije pred Bogom klečijo,
pa še kadila pripravljenga ni.*

*Šele po ogenj gre,
pa še nič kam ne ve,
v kuhnji nikjer ne gori.
Tudi v kapeli pri prvem vangelji
še od kadilnice poden zleti.*

*Kadar so mašnik svet žegen dajali,
bil je pri cerkvi ta trek evangel,
so se nekte dekline smejale,
to je navada resniška bla vsel.*

*Tam se zglejujejo
no posmehujejo,
prave molitve nič ni.
Vse je le tja v muzikante zijalo,
k'so rešpodirali pevci tačas.*

*Tud zakristija je prav glasovita,
vse je storjen' od resničovih rok,
podkva je konjska na okno nabita,*

*svečni gasilnik je bikovi rog.
Sveče so drikane,
pa vse prištukane,
pa tudi bele so vmes,
pa vse le krivo v oltarju stojijo,
kakor od vetra polomljeni les.*

*Tud so od svetega Jakoba peli,
da je častítljivi, gnádljivi kraj,
pa so se tolikokrat z bojem napeli,
da je tam slišat le kletev no šraj.
Koretelj tudi slab,
druga že ni ko cap,
treba je novga pripravt.
Treba je tud na oltar pogrnila,
dab se spodoblo pri njemu mašvat.*

*Dab le bolj bogajme tudi dajali,
kteri gredo k svetmu Jakobu taj,
da bi en nov tabernakelj pripravli,
svečni gasilnik al drugega kaj.
Neki je dnar zapil,
pol je še tèpen bil,
tak je odpustek dobil,
ga je cel teden pol glava bolela,
tudi še greh je povrhu storíl.*

Lepa nedelja pri sv. Jakobu v Resniku

*Pri svetem Jakobu je blo opravilo,
folka je sila veliko tam bílo.
So z Rešnim telesom procesjo začeli,
kakor se šika na lepi nedeli.
Ni blo bandera, tud ni blo nič križa,*

*kteri v procesji to orengo viža.
Svetega Jakoba gor na 'nem štili
so namest križa v procesji nosili.
Staro podobo so lépo častili,
so mu en krajec klobuka odbili.
Nobenega néba tud niso imeli,
so pa 'no staro marelo razpeli.
So jo nad Rešnim telesom držali,
pa že pri prvem evangelju zažgali.
Vidmarca brhka je naglo skočila,
da je en konec marele vgasila.
Kar je blo kože, je vsa se zažgala,
štanga in kapca sta le še ostala.
Stari Petelinjek marelo je nosil
in gospod fajmoštra zamere je prosil.*

*Ko pa končano je blo opravilo,
mašniki mel so imenitno kosilo.
Suhega meseka so jim skuháli,
pa niso v župo nič nudelcev djali.
Na mizo postavjo: »Tu svinjska je juha,
kolk se vam ljubi, narežite si kruha!«
Ni blo nič ajmohca, kisele župe,
ni blo nič sôli, tud ne kake štupe.
Stolov so pa po soseski iskali,
so eni sedeli, ti drugi pa stali.
Skomarski fajmošter so se smejali,
nož ino vilce pred mežnarja djali.
Ko je ta rezat jel svinjska ušesa,
je nekaj le dol dobil trdega mésa.
Da bi kaj prate blo, ni blo mogoče:
»Zdaj še presuho to ljubo je ovče!«
In ko so gledal po kaki solati:
»Kdaj še ta zrela bo!« rekli so mati.
Tudi tri frajle so k mizi se vsedle,*

*pa so vse tri z enga talarja jedle.
Žegnansko vino tud vse so stočili,
dab svetemu Jakobu čast naredili.
Ni blo nič dacarjev, ni blo žandarjev,
vsakmu ostalo še nekaj je dnarjev.
Tist gospod fajmošter so takrat tam bíli,
ki so na Teharjah svet zapustili.*

Resniško kosilo (različica)

*Pri svetem Jakobu po opraviu
meli so mašniki drago kosilo.
Bli so povabljeni trije duhovni
tja k eni majheni koči cerkovni.
Svinjskega mêsa so jim bli skuháli,
pa niso v župo nič nudelnov djali.
Kuharca župo na mizo postavi,
»Kruha narežite si noter,« jim pravi.
Ni blo nič svinjske al telečje prate,
tudi nič zelja al kake solate.
Ni blo nič sôli al poprove štupe,
ajmohca nič al pa kisele župe.
Nožev in vilic je tudi manjkálo,
da bi se bílo pred vsakega djalo.
Skomarski fajmošter so se smejali,
nož ino vilce so mežnarju dali.
Tud neke frave so se k mizi usedle,
pa so po tri z enga talerja jedle.
Tudi so stolov po kotih iskali,
nekteri sedeli, ti drugi so stali.
Vina je bílo pa silno obilo,
to je blo pravo resniško kosilo.
Kuharca sama je dosti trpela,
fajmoštra za pomočnika imela.*

*Jurij Vodovnik je tamkaj paniral,
tistim gospodom je tam ministriral.*

*Kak je blo ubogo enkrat opravilo,
bi se k ti pesmi pridjati pustilo.
Niso imel krucifiksa al križa,
ki pred procesijo ordengo viža.
Svetega Jakoba starga častili,
so mu klobuka en krajec odbili.
Tisto podobo na smrekovem štili
so namest križa v procesji nosili.
Ko so pa bli v en macesl zadeli,
so mu klobuka en krajec odbili.
Tudi nebesa nič niso imeli,
ampak marelo v procesji razpeli.
So jo nad mašnikom gori držali,
pa tud pri prvemu žegnu zažgali.
Se je marela od sveče užgala,
štanga in kapica je še ostala.
Kuharca hitro je tjakaj skočila,
da je marele en kos ugasila.
Ti star Petelinjek marelo je nosil
no za odpúščanje fajmoštra prosil.
Tisti gospod so za fajmoštra bíli,
ki so na Teharjah svet zapustili.
Lampej Martin so se oni písali,
ko so tud starost visoko deláli.
Tak dolgo so pridgvali ino učili,
da so vse zobe iz ust pogubili.
Lepo so pridgvali ino učili,
faro Šentjungorto mladi pustili.
Juri Vodovnik, resniški bohajs
sta zložila to pesem za špajs. Amen*

Marjan Skumavc, *Lepa nedelja pri Sv. Jakobu* (po Vodovnikovi pesmi), 2008
Vir: <http://skumavcevidneviresnik.eu>

Risani film Konija Steinbacherja

To »opravilo« pri sv. Jakobu v Resniku je v risanem filmu upodobil Koni Steinbacher, filmar in avtor številnih risanih filmov, ki živi in ustvarja z družino v Izoli.² Na ovitku videozgoščenke »Lepa nedelja pri sv. Jakobu na Resniku«³ je med drugim zapisano: »Življenje na takratnem Pohorju nas spominja na slike holandskega mojstra Pieterja Bruegla »Poročna gostija« in »Kmečki ples«, pa čeprav so Pohorci hribovci, jih združuje s Holandci izdelovanje lesenih cokel. Brueglove slike so bile osnova za izvedbo animacije. Oživljene pa so tudi nekatere resnične osebe iz tistega in poznejšega časa.«

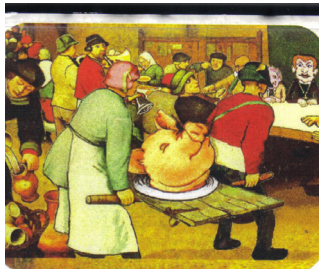
Veliko nam pove Steinbacherjev osnutek scenarija, po katerem je oblikoval risanko: Cerkvica v hribovski vasi. Ljudje se pomikajo proti njej, eni peš, drugi na vozu, ki ga vlečejo voli. Voz s konjsko vprego vozi sod. Kmetice vlečejo otroke, med njimi ljudje z berglami, šepajoči. Množica se zbira okoli cerkvice. Z voza točijo vino, ljudje se zabavajo, par zapleše. Tudi cerkvica zapleše v ritmu valčka. – V cerkvi pred oltarjem klečijo trije duhovniki, za njimi le tri starke. Oltar in sveče na njem se gibljejo v ritmu. Duhovniki jezno pogledujejo nazaj, od koder se sliši trušč in glasba. – Mežnar se obesi na zvon in ta preglasi množico. Duhovniki pridejo iz cerkve in množica se razvrsti v procesijo. Možicelj (lahko Jurij Vodovnik) sedi ob mizi z majoliko vina. Tolče si ritem in poje pesem o procesiji. Množica koraka v procesiji, prestopajo se v počasnem ritmu valčka. V množici so razni ljudje. Roke imajo sklenjene k molitvi, med njimi so invalidi, šepajoči. – Procesija prihaja proti gledalcu, na čelu kip sv. Jakoba, ki ga nosi nekdo na »štilu«. Z njim trčijo v vejo nad sprevedom, kos klobuka odpade. Pevec zapoje: »Noben'ga nebesa tud' niso imeli ...« Možicelj raztegne marelo

² Rojen 1. 10. 1940 v Zg. Prebukovju pri Slov. Bistrici, torej Pohorec.

³ Izdala Občina Zreče; besedila Koni Steinbacher in Martin Mrzdovnik; prevod v nemščino Anton Gričnik, prof.; fotografije Zdravko Ivačič; risba Marjan Skumavc; grafično oblikovanje in tehnična realizacija Blaž Prapotnik; produkcija CERDONIS, d. o. o., 11/2007.

Zgoraj: ustvarjalci animiranega filma na Resniku. Foto: M. Mrzdovnik
 Spodaj: slika z DVD-ja.

nad duhovniško trojko. Procesija pade na kolena, mašniki izvajajo evangelij pred preprosto kapelo (križem). Močno ometajo s kadi-lom, iz katerega se vali dim, ki prisili nosilca marele h kašljanju. Pri tem močno nagne marelo nad svečo, da se vžge. Vidmarca brhka hitro dvigne krilo in ga potegne čez marelo, krilo predre kapica s »štango«. Petelinjek kleči pred mašnikom in mu kaže ostanke marele ter prosi odpuščanja. Procesija odide z ekrana, zvonovi odbijejo zaključek. – Kmečka so-bana, ljudje sedijo okoli dolge mize. V sredini »fajmošter«. V kuhinji potegnejo svinjsko glavo iz lonca, lonec z juho pa odnese-jo na mizo. Hleb kruha gre iz roke v roko, da si ga lahko vsak odreže. Godci iz procesije po-navljajo motiv pesmi, ki jih lahko zunaj pôje Jurij. Otroci tečejo čez dvorišče, eden pograbi stol v sos-ednji hiši, drugi mu ga hoče izpu-liti, ubrani ga, pos-tavi ob vogal in nanj se vrine neki debeluh. – Moža prineseta na pladnju veliko svinjsko glavo in jo postavita pred župnika. Mežnar odreže uho in ga ogloda. Pevec zapoje: »In ko

GLASBA
MUSIC
 MUSIK
Marian Krajnc
 PRODUCENT
PRODUCER
 PRODUZENT
Janez Marinšek
 PO PESMIH
BASED ON POEMS
 TEXTAUSZUG AUS LIEDER VON
Jurij a Vodovnik a
 SLIKAH "SVATOVSKA POJEDINA"
 IN "KMEČKI PLES"
 SLIKAH "SVATOVSKA POJEDINA"
BASED ON A PAINTING OF
 "WEDDING BANQUET" AND
 "PEASANT DANCE" BY
 BASIERED AUF DEN BILDERN VON
Pieter a Bruegel a
 SCENARIJ, ANIMACIJA IN REŽIJA
SCREENPLAY, ANIMATION
 AND DIRECTED:
 BUCH, ANIMATION UND REGIE
Koni Steinbacher
 PROJEKT JE SOFINANCIRALO
 Ministrstvo za kulturo
 Republike Slovenije

so gledal' po kaki solati ...» Ženska izza vogala (kuhinje) odgovarja z opernim glasom: »Kdaj še zrela bo,« debeli kmet ob mizi pa: »Rekli so mati«. Tri ženske klepetajo, vmes nosijo v usta hrano, kamera gre dol in vidimo, da segajo v isti krožnik. Ljudje si točijo vino iz soda. Pri nekom zmanjka, curek se ustavi. Možicelj potrka po sodu, ki zveni prazno.

Predstavitvev osemminutnega animiranega filma »Lepa nedelja pri Sv. Jakobu na Resniku« je bila dne 7. septembra 2007 v Domu krajanov.⁴

Tončkova pot na Rogljo⁵

V nedeljo popoldne. Roglja si je nateknila sivo kučmo. Niže, niže ji leze prek ušes, leze na rame. Po drčah šumotajo potočki, lijoči s snežnih lis dol v strugo Dravinje. Kakor odreveneli se razgledujejo domovi po Resniku, tiščeč se pod megleno kučmo.

Pri Bobikovih je danes še posebno dolgčas. Mati je zginila nekam k sosedom, gospodar se je odpravil v Skomarje, radi lesa, ki bi ga bilo treba spraviti v Zreče. Tudi družina je odšla vasovat po svojih potih.

Mali Tonček je nekaj časa poslušal dedka na peči; pravil mu je povesti o hostniku, o vilah in drugih gozdnih duhovih. Pa se je tudi dedku zadremalo, glava mu je zlezla med rame.

⁴ Scenarij, animacija in režija: Koni Steinbacher, glasba: Marjan Krajnc, producent: Janez Marinšek, produkcija: Maya Art Kresniške Poljane. – O dogodku smo tedaj lahko brali tudi v konjiških Novicah.

⁵ Josip Brinar (1874-1959) je bil šolnik in pisatelj. Rodil se je v Studencah pri Trbovljah in umrl v Celju. V Mariboru je končal učiteljske in potem služboval po raznih krajih, tudi v Celju. Napisal je več pedagoških člankov, razpravo A. M. Slomšek kot pedagog in prve slovenske knjige za meščanske šole. Samostojno je izdal mladinske spise: *Lisica zvitorepka*, *Medvedji lov*, *Čukova gostija*, *Pohorske bajke in povesti* (Ljubljana 1933, ilustracije: M. in O. Gaspari). Med njimi najdemo tudi resniško: *Tončkova pot na Rogljo*. Dolgo sem jo iskal. Tu je navedena tako, kot jo je napisal pisatelj!

Izza sosedovega hleva so se začuli klici otrok: »Te že imam! ... zakruncan!⁶ ... kaj se boš skrival! ...«

Tonček je dvignil glavo in prisluhnil. »Skrivajo se!« mu je šinilo in že se je izmuznil iz sobe. Ubral jo je mimo sosedovih in prek kolovoza za zapeljivim sklicevanjem.

»Tud' jaz skrivat'! ... Čuj, Janez!« je zaklical dečku, ki je tiščal glavo ob deblo tepke in štel in drdral, kot bi orehe stresal.

»Lej ga, Tonček!« se mu je namuzal Janez. »Viš, pa si me zmotil, da moram še enkrat od kraja šteti. Drugi so se že poskrili; pa se še ti daj, no, če se boš znal!«

»Znal, znal tudi jaz!« se je pobahal Tonček in se skril kar za prvo, najbližje deblo.

»... osemdevedeset, devetn-eset, sto!« je odštel Janez in z jasnim pogledom ošini naokoli.

»Te že vidim, Mihec – za vozom pod kozolcem! Prvi zakruncan! Pfej! Le kar pridi!« Janez je zapečatil Mihca s pljunkom na deblo in stopil nato nekaj korakov bliže k hlevu.

Izza vogla skednja se je pokazal šop plavih las. »Anže – tam za voglom! Kaj boš skrival svoje kuštre! Zakruncan!« In spet je stekel Janez k tepki in pljunil na deblo. Tako je drugega za drugim zapečatil, »zakruncal« na tepko.

»Pa kje neki je Tonček?« se je ponorčeval Janez. »Nikjer ga ni najti! Viš, ta se je pa res najbolje skril! Nikol nikjer! – O, lej, lej, tam za deblom nekaj miglja! Pa saj je menda kak pes! Jej, jej, kak' se je skril! – Oho, tole je pa nekaj človečku podobnega!« se je zasmel Janez, potegnivši Tončka zadaj za hlačnico. »Le ne tišči več glave na deblo, pa beži, teci, da se odkrunčaš!« –

Janez je nalašč stopal prav počasi. A Tonček ni bil vaje obut leteti; bili so to njegovi prvi čevljički, tako trdi, nerodni! Pa se je zato spotaknil in padel, še preden je pritekel do tepke.

Pobiči, ki jih je bil Janez medtem izbezal iz skrivališč, pa vsi v smeh! Kakor je pač že zmerom: na grbo drobnega človečka gre ponajveč zabava močnejših.

No, Janezu se je Tonček zasmili, ki je že na jok nabiral. Zato pa

⁶ *zakruncati = zapljuniti /otroška igra/; tisti, ki je mižal, pljune na določen prostor (steber, deblo), kadar ugleda katerega skrivača.*

mu je delal srce, ga spodbujal: »Veš, Tonček, se moraš bolje skriti, kam dlje vstran! Tako, da te ne bomo hitro našli. Boš videl, nobeden se ti potlej ne bo več smejal. Kar tiho bodite, regljači, Tonček se vam bo že skril, o!«

»Ho-ho, za peč k dedku se bo skril, al' mami za krilo!« so se krohotali poredneži.

»Mihec, ti mežiš!« so priganjali, »alo, začni šteti, pa počasi, da se bo tudi Tonček lahko skril.«

Tropa dečkov se je mahoma razbegnila na vse strani. Tudi Tonček je stekel, kar so ga nožice nesle. Mimo tepk in jablan, mimo debelega oreha, zaokrenil za kozolcem za bezgov grm, se preril skoz ščavje in se ustavil šele v temnem gozdiču. Nikoli še ni bil hodil tod. Naka, tu ga ne najde nihče! Ne bodo se mu več smejali, ne!

Upehan je sédel na štor in nekam tesno mu je postalo pri srcu. Kako temno, tiho vse okoli! V takile samoti prebiva menda hostni mož! Kako je že pravil dedek? Po največji goščavi da lomasti, na sonce ga ni na spregled. Kajpak, svetloba mu oči jemlje, ga plaši. Zato je njegova brada vsa plesniva in lasje skuštrani od trnja in grmovja. In z gorjačo, kakor žrd debelo, tevsá po gošči. – Joj, ali se ni tamle v žlebu nekaj prestopilo, zamajalo? ... V vrhovih, kako to šumota! ... Ej, kaj bi! Saj hostnik ni hudoben, pravi dedek. Otrokom že celo nič žalega ne stori. Pastirjem – če so pridni – pomaga še živino iskati. In dedku je tudi pot pokazal, ko so ga vešče, zapeljive lučke, že pol noči po jezerju okoli vodile.

Oh, lej, kako sem pozabil! Mihec nas zdaj že gotovo išče! No, naj le išče, mene ne najde kmalu! Al' to bo jezen! Kod me le kaj išče? Se mi pač ne bodo več smejali, pobje, nikoli več ne!

*

Tonček vstane s štora in se ogleduje navzdol, navzgor. Meglena kučma z Roglje se je medtem poveznila na gozd; vas se je pokrila s sivim plaščem.

»Odkod sem neki prišel semkaj? Pa kako temno je tu! Menda bo kmalu noč. In kako mokro prši! Dež bo! – Ojej, zdaj pa le domov! Kaj bo mislil dedek, ko se zbudi! Pa mama bodo hudi,

Tončkova pot na Rogljo

V nedeljo popoldne. Roglja si je nateknila sivo kučmo. Niže, niže ji leze prek ušes, leze na rame. Po drčah šumotajo potočki, lijoči s snežnih lis dol v strugo Dravinje. Kakor odreveneli se razgledujejo domovi po Resniku, tiščeč se pod megleno kučmo.

Pri Bobikovih je danes še posebno dolgi čas. Mati je zginila nekam k sosedovim, gospodar se je odpravil v Skomarje, radi lesa, ki bi ga bilo treba spraviti v Zreče. Tudi družina je odšla vasovat po svojih potih.

Mali Tonček je nekaj časa poslušal dedka na peči; pravil mu je povesti o hostniku, o vilah in drugih gozdnih duhovih. Pa se je tudi dedku zadremalo, glava mu je zlezla med rame.

109

če bom moker. Tudi Janez, pa Mihec, Anže in drugi so gotovo že zbežali domov! Kak' je vse tiho! Nobenega glasu od nikoder!«

Tonček prisluhne na to, na ono stran, potem pa jo ubere naravnost po gozdu navzgor. Saj je priletel nekod od zgoraj – se mu zdi – ko se je hitel skrivati! Urno kot veverica jo ubira po gozdu, ponekod po strmini kar po štirih.

Upehan postoji za hipec, pa spet naprej, naprej, da bo le brž iz gozda. Kako dolgo že hiti! V vratu mu tolče, sapa mu pohaja.

»Zdaj bi moral biti že doma pri hiši, ali vsaj pri kozolcu! No, vendar! Tamle góri stoje debela bolj na redko in svetleje je tudi. – Kolovoz! Zdaj pa kar po poti naprej! Mimo našega vogla gre pot, čisto prav pridem, ravno do praga! – Jej, to bo gledal dedek! Na podboje naslonjen, na palico oprt bo požugal: 'Viš ga, tička, kdaj si mi pa ušel? Kar majcko sem zakinkal, pa mi je že zletel! In kako potihem jo je pomuzal! Al' se nič ne bojiš divjega moža!' – Takole se bo hudoval dedek, jaz se bom pa smejal. Pa mu bom povedal, kako se znam skrivati. Da me ne najde ne Mihec ne Anže, še Janez ne! – Mama pa bodo le hudi, če me dedek zatoži. No, pa ga poprosim; saj dedek je tako dober. In o tistem divjem možu mi bo še kaj povedal, gotovo ve še dosti lepega o njem. Saj pravi, da je bil nekda – ko je dedek še brez palice hodil – čisto doma na planinah. In kako lepo, je pravil, je v gozdu! A kaj šele na vrhé, góri na Roglji! Tam je kakor v nebesih! Mehka trava, pisano cvetje, stebri smrek, na teh svetlo nebo! Sonce se smeje, mesec prikimava, zvezde mežikajo. – In živali: prijazne, domače, če si dober z njimi. Kakor tista podoba iz raja, ki jo je Janez v 'Zgodbah' kazal.

Divje živali, volk pa medved, kar lepo okoli človeka! Z roke jedo, z repi mahljajo in so krotke kot telički v hlevu. Po vejah se tički pozibavajo in prepevajo, požvrgolevajo. Še lepše ko zeba in sinička na hruški in strnad pred pôdom. – Tudi njega, dedka, so živali rade imele. Kako je že pravil? Srnjak se mu še s steze ni umaknil, če ga je srečal, in z rogato glavo mu je kimal. Srna z mladiči se je kar dalje pasla in dejala: 'Saj si naš prijatelj, jelde!' In lisjak mu je z omelom pomahal, zaklical »lahko nauč!' in se zgubil v goščo. A ptički so kot metulji frfotali in čvrljali. Tako se je dedku godilo po Roglji, po gozdu in seči. – Oj, kako lepo je vse to! Da bi mogel tudi jaz že gortam na planjo! Tako čisto blizu živalic, vrata nebes odprta – kakor je to videl dedek.«

Tonček se je zdramil, oči so mu šle po kolovozu gor, po kolovozu dol. »Kaj, še zdaj nikjer hiše, ne domače ne sosedove ne skednja! ... Kak' dolgo že hodim! Sem mar kam zašel? Pa saj nisem stopil s kolovoza! Ni mogoče, da bi bil zgrešil hišo! – Kako čudno se plazi megla po trati! Doli nižje pa, kakor da se motovilijo sive štrene. In iz megle prši tako mrzlo! Po vejah beli kosmački, po vejicah mehki puh. Lej, lej, saj frlijo bele muhe, sneg naletava! A po tleh še lise starega snega, s škrlupom po vrhu. Kako čudno vse to! Ledena sapa je prihlidela od nekod! Brrr! Mrzlo, pusto, kamor gredo oči! – Pač! Višje góri po bregu je nekam svetleje, na mlečno se preлива megla. Da bi le skoraj prišel iz tega mrzlega mraka! Če posveti sonce, oj, kar prec bi zagledal hišo. Oh, kako bo stekel k dedku v sobo, k topli peči! Zato pa le brž, brž po poti naprej! Le naprej, četudi navkreber, čez oledenele kamne, čez srež! Le dalje navzgor; kmalu se odpočije, ogreje!«

In Tonček je koracal po kolovozu, postajal in spet koracal, više in više. Čezdalje tanjša sapa se je prelivala z vrhov. A Tonček ni več čutil mraza. Čelo se mu je orosilo, toplo mu je zapolzelo po licih, po vratu. Utrujen se je sesedel kraj poti. Ako bi bil bos – se mu je zdelo – bi vse laže hodil. Čevlji, trdi kot cokle! Na peti ga zaskeli, ureže. »Kaj tako skeli? Pogledati moram!« se odloči in odveže čevlji. »Kak' to hladi! Joj, tak mehur na peti! Nak, ne obujem se več, ne! – Še drugega sezujem, potlej bom laže hodil. O, da bi le vedel, kje je naša hiša! Tako čudno je vse tod!«

Tonček se trudi, da bi razvozlal še drugi čevelj; a voz se zadrgne še trdneje. Noga tiči kot v kleščah – prsti odreveneli. Zapihal je strupen veter.

»Ej, kaj bi se trudil! Se že nebo svetli nad glavo,« tako se hrabri in odčotlja dalje, na eno nogo bos, na drugo obut. Snega se ogiblje, kjer se dá; ojoj, v boso nogo tako reže! Težko cepeta po belih lisah; vedno manj je kopne poti.

Že se hoče navzdol obrniti, morda je doltam prava pot. A prav takrat posije sonce z neba. Sivi zastor nad glavo se raztrga, megle se valé nekam v dolino.

»Joj, kam sem zabredel!« se prestraši. »Nikjer nobene hiše! Morebiti so tamle kje v megli skrite. Pa počakam malo, se počijem. Oh, tako truden – kar zaspal bi! Semle na trato sedem. Tu je kopno ... smrečice ob straneh ... Sonce še sije tod ... spet se skriva ... za one vršiče leze, leze ... Spat gre, sonce, spat – saj je pravil dedek. Daleč za goré, za vodé hodi spat. Zjutraj se umije in vstane spet čisto zlat. – Tudi jaz bi zaspal ... samo majciko podremljem ... Tu na trati je tako mehko, mehko ...«

O mehka meglica – lepo se je peljati na njej! Oblaček se dviga – više, više plava. Tu zelena planja, s cvetjem posuta! ... Oj, že smo na vrhu! ... Bele ovčice plavajo po nebu ... spuščajo se na trato ... s kraguljčki požvenkljavajo ...A gortam, lej, lej, zlata vrata ... odprta na stežaj! Svetle stopnice gredó od zemlje do vrat. Dve vrsti otročičev, s kreljutmi na ramah, frfljá obakraj. Po sredi prihaja ... kdo? O, dedek štokljá ob palici po stopnjah dol – Ustavi se, požuga: »Le čak'!« – Pa kaj bi se bal! Tako toplo se smehlja zgrbljeni obraz! – Za njim ... kako se muzajo! Pa Janez in Mihec in Anže ... in še tropa fantičev: »Ti-ti-ti, kam si se skril? Pa smo te le našli, o Tonček naš! ...« – A vrhu stopnic ... prav pri vratih nebeških ... lej, razprostira roke, vsa v žarkih ... tam, tam stoji – mama! Kako sladko se smehlja, kliče, vabi: »Pridi, pridi, sinček moj! ... Da te objamem, pridi, da te popeljem – v nebeški raj!«

In angelci prifrftajo, ga primejo rahlo za roke – in Tonček plava z njimi više, više ... Že ga objema mama, pritiska na prsi. – O kako je tod lepo, svetlo, zmerom svetleje – – –.

Ko se je bila megla ulegla prek Resnika, so dečki prenehali s svojo igro. In ko je začelo še pršeti, so se porazgubili po domovih. Za Tončka jih ni skrbelo. »Ej, doma za pečjo se pač tišči!« so si mislili. »Kam daleč od hiše se drobižek ne upa!«

Martinovega Janeza je pa le nekaj peklo. In ko je šel mimo Bobikovih domov, je potihem, po prstih stopil v vežo. Narahlo je odrinil vrata v izbo. Vse tiho! Na peči dedek še zmerom dremlje. Tončka nikjer! »Lej no, revček se še zmerom nekje skrit tišči! Pa ne, da bi bil v megli kam zašel!«

Janeza je vroče spreletelo. Naglo je pregledal kote okoli hiše, nato po hlevu, po podu, preteknil ves kozolec, povprašal pri sosedovih – Tončka nikol nikjer! Stekel je do konca vasi, klical tod, klical tam. Nobenega glasu, kakor bi se bil v zemljo vdrl.

Medtem se je bila vrnila tudi že mati domov ter je začela klicati, iskati izgubljenčka. Obletela je vse sosede, zbobnala družino – Tončka nikjer. »Nič ne maraj,« so jo tolažile sosede, »revše se je v kak skedenj ali kozolec zalezlo pa tam zaspalo. Pod noč že samo iz kakega kota prileze.«

Pa se je zmračilo, tudi oče Bobikov se je že vrnil s Skomarja. Še enkrat so preteknili vse kotiče po hlevih, po kozolcih. Vse iskanje zaman!

Na noč se je ujasnilo. Drevje, grmovje vse v ivju – začelo je zmrzovati. A sijal je mesec in gruče moških so se odpravile v jarke pod vasjo, v gozd nad Resnikom. Nikjer nikakega sledu! Tudi drugi dan vse iskanje zaman!

Šele tretji dan prileti Martinov Janez na vso sapo k Bobikovim, pa jim prinese Tončkov – čevlječek. »Tam visoko, že gortam pod planjo, sem ga našel!« je hitel pripovedovati. »Jelte, njegov je? Čigav pa naj bi bil! Jojmene, kaka žival je siromačka odnesla in požrla!«

Šli so iskat po sledi – saj po planji in Roglji je bilo še precej snega – in naposled so ga našli. Na seči, že visoko blizu vrha je ležal. Kakor da bi spal: ročico podloženo pod glavo, obraz smehljajoč, obrnjen proti nebu.

Kadar te, popotnik pohorski, privede pot na Rogljo, stopi med pritlikavimi smrekami dva, tri streljaje navzdol po seči! Tam boš na jutrnjem pobočju nad kolovozom ugledal spomenik iz pohorskega kamna in na njem bral – kolikor jih še niso viharji izprali – preproste besede:

V noči 12. marca 1899.
je tu zmrznil Anton P...,
po domače Bobikov,
rojen 31. oktobra 1895.
Našel ga je Janez V...,
po domače Martinov.
Šel je na Rogljo –
prišel v nebesa.

Bobikovemu Tončku in njegovi sestri v spomin⁷

Na levi strani pod cesto, ki vodi z Rogle na Pesek, stoji pod razglednim stolpom približno meter visok kamnit spomenik, na katerem piše pod večjim, vklesanim znamenjem križa dobesedno tole:

»V noči 12. marc 1899
se je na Roglo zašel
in tu zmrznil
ANTON PAČNIK,
po hiši Bobikov,
rojen 31. okt. 1895
v Resniku št. 10.
Našel ga je Janez Vranjek,
star 12 let.
Za njim žalujejo starši

⁷ Glej *Vijoličasto upanje, Varujmo mladi rod*, str. 24.

Matevž in Katarina Pačnik
in cela rodovina.
Čujte torej, ker ne veste
ne dneva ne ure.
Mat 25,93
Tolaži vera starše žalujoče

v dolini solz do groba hladnega,
vsaj spolnil Bog kedaj bo želje vroče,
ko pride čas nam dneva sodnega,
da vidijo otroka večno srečni
pri angelih v nebesih v sreči večni.«

* * *

Čeprav se je to zgodilo pred skoraj sto leti,⁸ se lahko o tem žalostnem dogodku in še o marsičem drugem pogovorimo s Tončkovo – lastno sestro.

To je **Barbara Slatínek**, dekliško Pačnik, po domače Bobikova Barka. Je Tončkova najmlajša sestra, rojena 25. novembra leta 1907. Vseh otrok je bilo pri hiši osem, štirje fantje in štiri dekleta.

Marsičesa se spominja iz otroških dni, zlasti morda paše ovac, ko je po drevju videvala skakati nekakšne velike mačke in da se v bližino Ločnikarjevih kamrc ni upala, ker naj bi tam prebivale bele žene ali vile, ki naj bi nekoč hodile k Ločnikarjem po mleko, za plačilo pa so jih nagradile z dobro letino.

Ko je odrasla, se je poročila z Jernejem Slatinekom iz Vitanja in imela z njim sedem otrok. Kupila sta manjše posestvo v župniji Kelbelj. Doma je sedaj sin Ludvik, sama pa živi v Spodnjem Grušovju blizu Sl. Konjic pri hčerki Roziki, poročeni z Antonom Gosakom – Gošnjakom.

Barbara je še zmeraj krepka, res prava pohorska grča, ponos kraja. Govori odločno, jasno in s poudarkom, kakor da bi skladala skalo na skalo. Njena oporoka je predvsem vera, zgled

⁸ Glej *Vijoličasto upanje, Varujmo mladi rod*, str. 24.

poštenega, pametnega in delavnega življenja, pa opomin: Varujmo mladi rod!

Kar je povedala za brata Tončka, ki je zmrznil, seveda še pred njenim rojstvom, je več kot žalostno. »Bilo je sredi posta, k Devici Mariji. Oče je zjutraj šel z doma in obljubil sinčku prve hlače. Popoldne so otroci pasli ovce. Tončku se je menda stožilo po mami ali pa se je spomnil obljubljenih hlač, pa je šel tistih nekaj metrov gor proti domu. Toda v megli ga ni našel. Šel je vedno više in više, naposled po gozdu in snegu. Pešačil je kakšni dve uri daleč. Verjetno se mu je zanohtalo v nogo ali pa ga je začel tiščati čevljiček, zato ga je snel. Dolgo v noč je malčka z lučmi iskalo precej domačinov. Žal so ga iskali niže, čeprav je mama svetovala, da ovca in otrok gresta kvišku. Oče je rekel: 'Vole dam tistemu, ki mi sina živega pripelje!' Dvanajstletni Martinov Janez je blizu svojega doma v mraku slišal neki jok, pa je mislil, da je divjad. Naslednji dan se je zaprepaden pridružil iskalcem in ga našel, toda srce je bilo že mrzlo. Ležal je na snežnem zametu, ena noga je bila bosa, v roki pa je držal čevljiček ...«

Kakor je nekoč vleklo Tončka kvišku, tako tudi njegova sestra vztrajno in zvesto roma kvišku v več pomenih: v visoka leta, v modrost življenja,

in ne nazadnje – domov v večnost k nebeškemu Očetu, kar je končni cilj slehernega človeka!

V domači kroniki Zapisi in pričevanja sejalccev pa je izpod peresa istega avtorja objavljena pesem **Bobikovemu Tončku** – »nežni pohorski cvetki, simbolu tragičnega idealizma, na videz brezizhodnega položaja človekovih sanj o nekem daljnem raju ...«⁹

*Dan pojema in hladi se,
megla pada nad Resnik,
roj pastirčkov čredo pase,
lahnejši je krik in vik.*

⁹ *Glej Vijoličasto upanje, Varujmo mladi rod, str. 24.*

*Mali Tonček gre od tropa,
srček vleče ga domov,
v breg racá in smelo stopa
pod očetov rodni krov.*

*Toda kaj se to dogaja,
kje je danes prava smer?
Vedno huje sam ostaja,
dóma ni in ni nikjer ...*

*Le gozdovi, temne krošnje
in pa beli, mrzli sneg ...
Mali Tonček sope prošnje,
hodi urno kvišku, v breg.*

*»Kje si, očka, moj premili,
kje je tvoj obljubljen dar?
Sinko tvoj je v hudi sili,
mar ti zame nič ni mar?!*

*Kje si, mamica, ostala,
kje je topel tvoj objem?
Kruha, mleka bi mi dala ...
O, saj čakaš name, vem.*

*Zajček mali, daj, počakaj,
kam se ti tako mudi,
z mano bridko zdaj zaplakaj,
ki ne najdem več poti.*

*Srnica ti hitronoga,
ki se znajdeš sred gozdov,
reva mala sem, uboga,
daj, popelji me domov!« ...*

*Pa molčijo vsi vrhovi
in šumijo v smrtni molk,
jase polnijo strahovi,
v domišljiji tuli volk.*

*Noč zavlada, mrak zgosti se,
megla leže nad Resnik,
mali Tonček ves se trese,
strašen sove je skovik.*

*Pa zajoka glasno, milo,
kliče starše na pomoč ...
Mar ga vse je pozabilo?
Vedno ožji je obroč.*

*Mraz pritiska vedno huje,
lakota vse bolj mori ...
Čeveljček se mu sezuje –
trdno v roki ga drži ...*

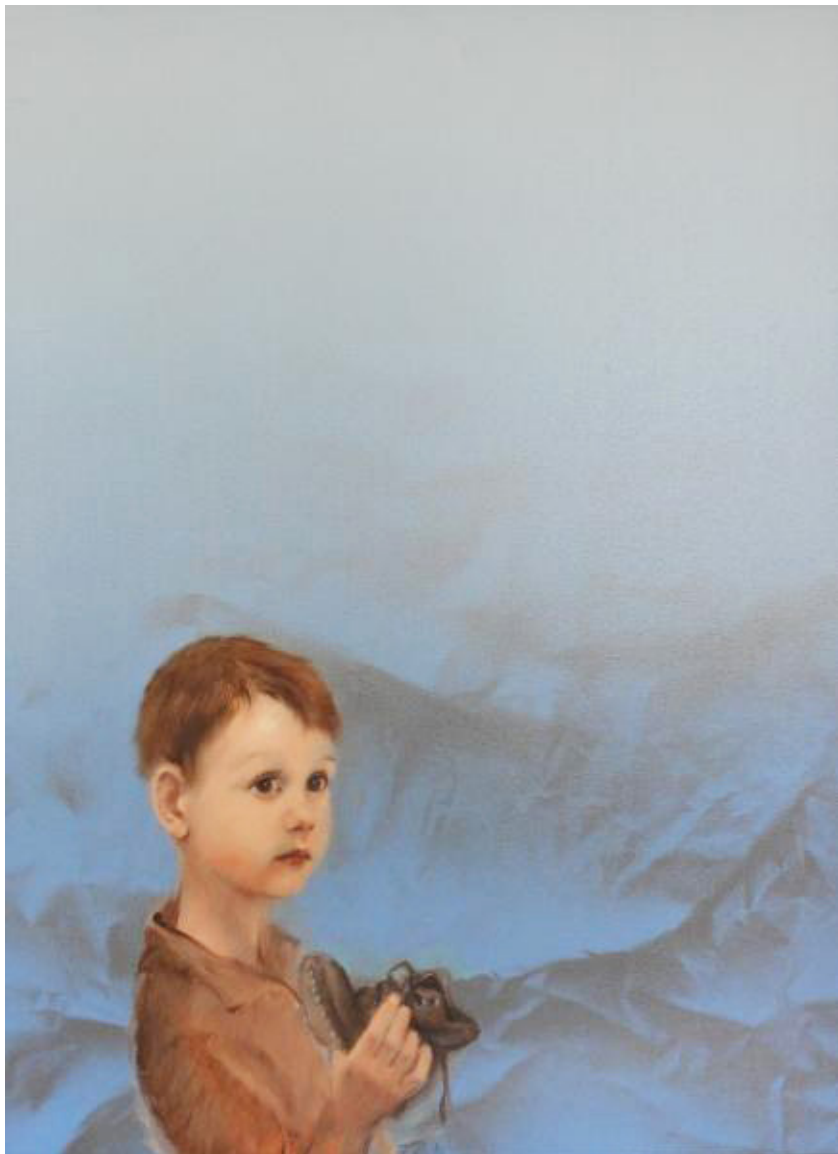
*Še je upanje ostalo,
sanje mešajo se v mraz:
»Kaj se tam je prikazálo –
ni bil mamin to obraz?«*

*Dom ga kliče, milo vabi.
»Hitro, Tonček, nič ne stoj!
obuvalca ne pozabi,
kmalu našel mir boš svoj ...«*

*Že se opoteka, vstaja,
vleče s trudom se naprej ...
Vabijo ga sanje raja –
z njimi zmaga je vseláj!*

*Mraz in mraz in glad, omama
strejo zadnje mu moči ...
»Zbogom, ata, zbogom, mama!«
končno pade in zaspi ...*

*Tomaž Perko, Bobikov
Tonček, 2017. Vir:
[http://skumavcevid-
neviresnik.eu](http://skumavcevid-neviresnik.eu)*

Skušnja gorjanskega dušnega pastirstva

Na Pohorju, zlasti pri tako obširni fari Sv. Kunigundi, je zaradi krajevnih in vremenskih razmer vse veliko težavnejše opravljati, zlasti za duhovnika samca, kakršen sem bil jaz¹⁰ z vsem okoli 14 let – o čemer nepoznavalec in neudeleženec še niti pojmiti ne more. Tu sem spadajo v prvi vrsti spovedne poti. Izmed mnogo stotin takih – ne enega bolnika nisem zamudil brez obhajila! – naj zabeležim samo nekatere originale, v dokaz, kaj vse tu gor prebije požrtvovalni dušni pastir, česar ne ve in ne vidi, ne pripozna nihče drug kakor Bog, pa še kaka poštena gorjanska duša.

25. januarja 1882, v ponedeljek, ko je bil grozno velik sneg, sem bil šel v Konjice na popoldanski pogreb rajnega šentjernejskega upokojenega župnika Kinčiča. Zvečer ostanem nazaj grede v zreškem župnišču pri ljubem sosedu g. Erjavcu. V torek priorjem v treh urah z velikim naporom skozi vedno nove zameti dopoldne domov. Po obedu si želim nekoliko spočiti. Ko eno nogo sezujem, prideta dva fanta: »Prosimo na spoved. Tako za lučaj kamna onkraj Sv. Jakoba v Resniku. Zeplnovi ženi v Spod. Vidmarjevi bajti hoče kri steči.«

Snega, zameti na metre in brez mere. Že ves izmučen grem ob enih popoldne preko Padeškega Vrha mimo Ramšaka skoraj po celem, brez sledu, kar križem sem in tja pa naprej, kjer se je kaj mogoče zdelo. Onadva, manjša in lažja, sta mi po vrsti napravljala stopinje, jaz pa, težji, za njima večinoma do tal doli žokam, kar je – saj veš, prijatelj – grozno mučno.

Po večni luči, ob 7. uri, pridemo do Sv. Jakoba v Resniku. Tam pa zvem, da je Vidmarjeva bajta gor pod Roglo, v dveh urah je v takem še ne dosežem, ker je tja gor čisto po celem, sneg pa vedno višji. Gospod učitelj Šebat mi je bil sobico v cerkveni hiši lepo zakuril, da se na peči segrejem, posušim in prenočim.

¹⁰ Anton Slatinšek (*Šmarje pri Jelšah, 1839 – Vogrče pri Pliberku, 1908*), župnik pri Sv. Kunigundi med letoma 1880 in 1898, je v domači župnijski kroniki zapustil močno sled pisateljske žilice. Več njegovih tovrstnih črtic je v kroniki *Zapisi in pričevanja sejalcev*.

Sv. Rešnje Telo sem shranil v tabernakeljček in zabil z žebljem, ker ni bilo normalne zapore. Zgodaj po sv. maši sem moral iti vmes v nasprotno stran, na spoved k Vavpotu, potem nazaj in tja gor v Vidmarjevo bajto. Videl sem samo eno človeško sled drvarskih krpelj. Ko nevarno bolno previdim, pridem ob dveh popoldne nazaj do šole. Resniške dobre žene so mi bile priskrbele poštenega okrepčila. Z učiteljem greva domov, sam Bog vedi, kodi!

Pri lipi na Padeškem Vrhju sem moral ležati pol ure za vetrom v zamestu, pa sem kot mrzla senca pridihljaj domov ob 8. zvečer. V družinski hiši sedem za mizo: »Zdaj sem pa doma!« Pa se od slabosti, brez sape, kar po klopi zvrnem v sladek dreven. V strahih me družina pobere ter nese v posteljo. Ženske kričijo: »Jezus, Marija, umrli bojo!« Pa tečejo krave dojit, pa me zalivajo, drgnejo, »gajste« dajejo. Začel sem dihati.

V jutru zgodaj pa, namesto v grozni slabosti v postelji ostati, v cerkev na oznanjeno opravilo! Ves omotičen, skoraj nezavesten, sem ob palici trepetaje lezel, na trenutek pričakujoč, da me udari kap. Kruha in vina je bilo, a tople večerje ne in ne kosila, fizičnega napora v težki lodnasti obleki in obutvi pa preveč.

Te poti je bilo, računajoč od Zreč, 35 ur hoda, po takem! Okreval sem sicer, a tista pot mi vedno tiči v koščicah.

Nekaj naravnih in drugih nesreč¹¹

1809, 11. 12.: V Resniku so našli ubožno Nežo Vidmar v snegu zmrznjeno.

1822, 20. 5.: 45-letni Anton Ravnjak – Repnikov v Resniku padel z drevesa in se ubil.

1856, 7. 2.: Valentin Jereb v Resniku je nesrečno padel in se ubil.

1876, 14. 2.: Dva brata iz Resnika sta šla k poroki. Ko je eden začel zaostajati in se delal pijanega, je tretji, starejši brat ostal pri

¹¹ Po kroniki Zapisi in pričevanja sejalcev.

njem. Nekaj časa ga je nagovarjal, potem pa ga jezen pretepel do smrti.

1878: Sredi poletja sta dva fanta iz Resnika pri Črni mlaki napadla Windischgrätzovega lovca Huberta, baje zaradi živinske pašne škode, rubeža in prejšnje mržnje. Lovec je bil na glavi obstreljen, s polovice obraza je imel izpipano dolgo polno brado, eden od fantov pa je ostal z bodalom do smrti razrezan. Šentjungerški kaplan je moral v Konjicah takoj vstati od konferenčne mize in iti v Resnik do Javornika umirajočega previdevat.

1880: Avgusta meseca je župnik Slatinšek slišal, da v Resniku neki gluhomutasti »trep« delal ljudem težave, zato z njim ne ravnaajo lepo ... (Glej opis Martina Kovača posebej).

1881, 7. 7.: Ob 6. uri zvečer je pridrla čez Skomarje, Resnik, Padeški Vrh, Gorenje, Črešnovo, Lokvo, Bezovje, Kovaški Vrh in del Koroške vasi grozovita huda ura. Bilo je vse popolnoma uničeno, razen krompirja, zelja, ajde.

1893, 7. 1.: Javornica v Resniku je pustila v kuhinji svojo okoli štiriletno Franciko pri petrolejski lampi ter odšla v izbo. Ko na otrokov krik priteče, je otrok lampo prevrnil in se smrtno opeknel.

1896: Poleti so v Resniku ženili mladega Pitrofa. Bolehna mati je bila izredno vesele volje, bogato je stregla in se silno trudila, veselo je pela in hotela vse vesele prekositi – proti jutru pa jo je v postelji od prestanega napora zadela kap.

1914, 28. 6.: Tudi po Resniku in sploh šentjurerški župniji odmeva grozno hudodelstvo – cesarski umor ...

1937, 12. 6.: Na Pohorju se je utrgal oblak. Najbolj sta trpela Padeški Vrh in Resnik. V Zrečah je bila zelo huda povodenj. Dravinja je na cestah in poljih napravila ogromno škode.

1961: V avgustu se je Julijana Višnar v Resniku polila s petrolejem in nato zlezla v peč, kjer je popolnoma zgorela. Baje je letos trikrat romala na Brezje in enkrat k Sv. Križu.

1964: Svoj čas sta bili v Gorenju dve gostilni ena zraven druge, sedaj že dolgo ni nobene. Nič škoda! Mladina zapravlja denar, pride tudi do pretepa s slabimi posledicami. To je bilo spomladi v Resniku in septembra pri Ostruhu ob priliki otvoritve nove ceste

Resnik – Lukanja. – Kumar, Karel Gričnik, je za to knjigo povedal, da so se takrat resniški in planinski fantje pri Ostruhu grdo spopadli s Hrvati, da jih je bilo kakšnih dvajset, da so letele pivske steklenice, dokler jo niso Hrvati popihali s kombijem. Kaj hujšega se na srečo ni zgodilo, je pa policija potem fante zasledovala.

Včasih je tudi strašilo

»Vidmarjev Jura« je pravil:¹²

Spali smu gor na tisti stori hajši, na svijoku. Tau je blu, navajm glih keada, vajm, de je blu punoči. Jes pa Ivan pa un brat, ti reni Lujzek. Un naj nič ču, norbul je pa ču Ivan, ku je beado, jes sn tujdi ču nazodnu: de je prišlu vor pu stupnajcch, štajngah, né, pa šlu tamle pu enem tokem gaunki okrog; te pu gaunki je blu lepu čut, tk ku bi en mol šepalu, tak je proju Ivan. Takoj mi je proju, ku je tistu blu. In pok, tam je biu pa vuogu pa na uno stron. Midva z Ivanam sma mila glih tak pujstli tak kup par tistem vokni, pa vrazže pu tistem vokni trajkrat tak, de či bi en človek vrizo, bi se voknu zisrolu. Tk de v tistem sn se pa jes zbabdu, ku je zruputolu. Ivan je meu pa baterajio in takoj skoču, je riku, majnde ninka krode. Skuči vunta, te okrog za vuogu, se še tk enmol vmekno, kak je proju, jes najnsn biu zraun, de je mislu, či je dau tam, pa de bi ga vdoru. In tam je blu pa dou enih šajst metro z gaunka, dol je biu tok gnuj. Majnsčna namč je bla, je majslu, de je dau črajs skoču, sigurnu bi ga biu vajdo. Nečajs naj blu nikir. Ko je tau blu, najmam pojma. Tau je blu ži pu svobodi, enga dvonpedesetga lita. Ko je pumanjlu, tuj naj vido.

Vavpotov »Tunča« je pravil, da je videl škopjenka. – *Ja, glih tk ku bi tok vajnik, ku smu včos za apce deālali, užgau, pa pu loufti spoustu. Tak se je dauč plamen zodi vlajku. Tau je blu v prajšni Jugoslaviji, tam duoma. Pealo se je pa tu črajs, pa prauk Mariboru.*

¹² Zapisi in pričevanja sejalcev, poglavje na str. 951. Glej tudi Noč ima svojo moč.

V stori Jugoslaviji, je pravil »Vidmarjev Jura«, té sn biu star enih sidnest lajt, so mili pa tule par Vajdmarjah enga tokiga peasa bernardinca, vilkiga. Jes sn biu pa dol par Bubajkah, du vojske, né. In grem zvečer ub enih desetih s kvojami, ku sn laus pealo, demou. Pa dolle natle v goši, so tak tuj škuda, ku bi proju, je blu enu kurajtu. Tam so navodnu kvoji pili. Tam je blu pud brajgam mol navdan, sn pa jes navodnu šau pred kvoajami, ker je voska pot. Velajkrat si je dau vun prišu, pa se je kutolu; tisga sn se jes bau zmiram. Preajdem pa jes na ravn, pa tk enih deset metro pred menoj prletaj tist pes dou – pač, ze naj biu tist pes, naj mungu bit – bom puvido naprej. Lepu gre enih deset metro pred menoj. Dobru, pač Lujzek, te reni, bratranc muj, ki hujdi slučenu, pa je pes zram jo, al ži strajc, de je pes tam. Biu je pa tk, de najsn mungu prav barve videt. Po pa jes grem savajde s kvoajami kor napraj, kvuoja za menoj. Tam je blu – se je reklu Apnajše, en tok prepod nat, tam sn še pa zmiram udvoju fen. Sn majslu: Ze se'm pa jes lepu vor na poado vsedu, pa nè kvoji grejo. Ku jes grem vor na puodo, kvoji nekamar. Kvoje je blu bul stroh ku mene. Pol jih pa le zmizim, jes pa napraj gleda tisga peasa. Napraj gledam. Dobru, zmiram ista razdalja. Grem gor, se je reklu pud Šrukim potam, tam smu pa mili en tok plac, de smu žvajno udehvoli, de se je pustolu pa udehvolu. Pol je biu pa brajg varta. Pa spet kvoje nagojam, praj ku so jeli jit, pa parskali so. Pol pa savajde na varh Šrukiga pota prajdem, je spet biu en tokl plac za udehvoje. Spet najso htli jit. Po še je bla pa tam ena strajžanca. Spet jih sprojim čez tisto strajžanco. Jes se pa zmiram tk vsedu, de sn napraj gleda. Zmiram gledam tistu, ko bo ze, kam bo šlu. Al bo šlu rajs skaus pred menoj? Čabnu se mi je pa zdilu, de je kvuoja blu tak stroh, ku normalnu pred peasam kvoj nič tk ne reagira. Čez tisto strajžanco prajdem, srajd ciste tam zgajne. Kam, na vajm. In čez tist plac najso kvuoji drgač šli, ku de sn šau dou, pa red njimi, de so šli. Tam, ku je unu zgajnalu. In ku sn jih jes čez tist plac dubiu, druž gor na puodo skučim, so kvuoji tk šli, de je puodo kot tak dardro. In sploh najso pustoli. Ninka so čaptli. Ko je blu, jes na vajm. De bi pa mene stroh blu, sploh ne. Sn meu eno mlodo kubajlo, kvoj je biu pa en molu starajši, pametn kvoj.

Demou prajdem, sprežem, parvu te mlodo – te star naj meu mira. Ku dargòč je čoko tam ku stora krova. Kamma mu dou vzemem humot, je tk skuoču v štolu nu parsko ...

Tu dol, nadaljuje omenjeni Jura, je biu v Bubajkovi koči en Novršek, star mužokar. Je proju tk ud storih ceto, ku so bli v planajni nat olcarji, so seakali, kak je biu, je proju, tam na uni stroni en tok čloavek – jime mi je ži iz glave, de je voalam mamč pubrau. De so bli tam natri ninki na Losoni štiri vuoli, so ležoli. Un je tistim voalam namč pubrau. Tisti vuoli najso mogli vstat. Un si je pa tiste darve znosu, pa tisto mamč ninkot tistim voalam naze dau. Voli so vstoli pa so šli. Tau je proju, pa savajde jes tau na verajmem.

Jurij je tudi povedal, kako so olcarji kravo »udarli«. – Tistu sn pa jes duživo. Najsn duživo, de bi biu krovo udar; tau se je reklu, de je krovo udar, de je ninka pucapro – tau je bla coprnajja prav-zaprav, de je zagnau sekiro nat v štor, pa je za tuopor mauzu. Jes tau tuj na verajmem, de bi tau blu, de je mlajнку teklu, ud krove je pa pol kriu šla. Tistu pa vajm, ku sn na Bubajkovem biu, sn posu, sn biu star enih ednest lajt, de sn ajnket eno krovo, je bla stora ži bul, sajva, demou pargnau zveačer, ku je začela dikla, ku je bla, maust, de je mauzla somo kriu. Samu tist je leuh ke drougiga tuj ... Tau je proju tist star človek. Usndeset lajt je biu star, so je biu ži skor čist slajp, ku sn jes biu star enih devet lajt, sn pa avce posu, uni so mili pa krove, sma pa kup posla pu goši, te mi je pa tistu najnku parpu-vajdvo, jes pa pusloušo s tokimi vouhami ...

Vavpotov »Tunča« se je spominjal: Nedilo je blu, veačer, naj daugu ud teaga. Jes sn tam televizijo gleda. Prajt sn ži žvot nafujtro, pumauzu, mlajnku skouho, pol sn pa šau televizijo gledat, savajde. Te pa ku je dnevnika zmanjkalu, madona, te pa tk ku bi biu dau za pukrivavko parjeu pa prav zarizo dou pu pajskri, enih štirkrat. Tk de sn majslu, de bo ves loš dou. Te pa grem nasam, sn riku: »Nu, ko pa je, dau me te stroši?« Pa nubenga nikir, kauzla naj lojala, vrote zaparte. Ufnem, grem tule zamna ukul gledat. Nečajs naj blu nikir. Tak je biu tardn mrok. Tau je biu cohn ... Ajnket sma pa tule z Milko bla, tu pred vrotami na gurajci, pa glih tk ku bi tam pud noasam svajčo vgosno, dauh je biu tok. Nu dau je te pokli vmor? Ja, Staunku, pauplatn strajc

Zgoraj: urok na očeh zdravi. Sredina: urok na živali zdravi. Na obeh fotografijah Frančiška Podgoršek. Spodaj: posušen bezeg - nanj so prenesli bolezn. Vir: Etnografski muzej Slovenije

ud Milke. Ja, en petek japtru je blu, cohn, de je v žlohti nindu vmor.

Pokojni Kumar, Janez, je pripovedoval svoji sestri Justini, kako rado je prej pri Kumrih strašilo. Na začetku je bilo zmeraj kaj, na primer, da je odvrlo vodo, čeprav si jo šel zavrt. Nekoč je šel Janez lisice čakati, zjutraj ob treh. Pa na lopi zagleda žensko z razplete-nimi lasmi, mlado, da je noter skozi okno gledala. Čez čas pogleda, pa je ni bilo več. Potem pa ni šel na lov. – Eni pravijo, da so to »cahni«, drugi pa, da so to verne duše, ki iščejo pomoči.

Ivan Pačnik je pravil:¹³

Devetintridesetega leta je umrl, petnajst let star, moj brat Tonček, na slepiču. Bil je tak vesel fant pa harmoniko je špilal. Mama je za njim strašno žalovala, pa ni pustla več harmonike vzeti v roke. Te pa te sem jo pa le vzel na skrivaj. - Pol je pa blo en večer, dve leti po njegovi smrti. Brat Stanko, star dvanajst let, je šel na stranišče – tam je blo za svinjsko štalno zadaj. Te ga pa dol eden pokliče, da naj dolta pride, k plotu. Je pa mislil, da je kak peb, je pa šel. Te je pa boj Tonček bil. Da mu je boj rekel: »Reči mami, naj tolko ne joče za menoj – jaz sem moral zato nazaj prit; pa tako sem velik, da bi mi očetova obleka ne bila prav; pa če bi še jaz bil, bi Ivan bolj znal harmoniko špilati ...« Taka bela postava je boj bla, pa kot da ni mela glave. – Ko je Stanko prišel nazaj, je jokal, treslo ga je, se spomnim, gor na peči. Oče je mislil ga tepsti. Šele čez tri ure je prišel tolko k sebi, da je pravil, kaj je blo. Vsega pa ni smel povedati. Šele po desetih letih bo lahko vse povedal. S tem je blo naznanjeno, da kdaj bo umrl; šest mescev prej je pol umrl. Pa da o drugem svetu človek ne sme veliko vedeti. - Stanko je bil veseljak, špilal je harmoniko, od časa do časa ga je pa stisnilo. Te je menda zmislil, da bo umrl. Nekaj je vsekakor moral doživeti – to dokazujejo dejstva, da je mamo pomiril, da je vedel, kdaj bo umrl, da bojo očeta Nemci uničili, prav tako brata Jozeka pa Lojzeka, pa sestro Milko ...

¹³ Noč ima svojo moč, št. 830; narečje je spremenjeno v pogovorni jezik.

Tu je bla kikeada praj norveča kmetajja Javornikova. Mili so boj ogromnu goše pa velajku žvajne. Guspudarsku puslop-jeje blu daugu dvontrajdeset metro. Pol so pa zabredli v dauge pa se spaufali. Zè naj o kmetajji ne slauha ne dauha. U zodnem Javornikovem guspudorju pa še nes krožijo razne toke butalske smajnsce. – Ajnket je boj parnisui z Maribora sklido pujfra. Pa se mu je v hajši vse kup užgolu, de je bla hajša pol čist čarna. – Rad je kupuvo zvoance, vse sorte pa velikosti. Pol jih je pa navisu pu hajši. Jih je pa tuj puceni predovo, či je dau hteu kappit. – V gošo je bojde včos šau s trajmi porami vuolo pa s trajmi pudilami. Pudile je pol tak razvarstu nu naštajmo, de se je drevu, ku je podlu, samu nalužajlu, pa mu savajde majnde tuj vse pulumajlu. – Enkrat mu pa naj blu več za živet, je pa riku, de se bo ubisu. Doama boj vse lepu puškrupaj nu pužigna, paržge svajčo, pol pa gre v gošo pa jiše, kam bi se ubisu. Te si pa zbere eno toko bul karhko vijo pa se sproji vor najo. Savajde, težek je biu, tista vija se udlumi, ded se pa skutalaj daptanat pu bregi. Te je boj ninki strašnu zajomro: »Ne, teaga pa nekul več; bi se še skor bviu!«¹⁴

O divjem lovcu ali »rabšicu« Mlakarju sta pripovedovala zdaj že pokojna brata Karel in Ignac Ošlak naslednje:¹⁵

Kteri je že v Ostruši žagi rezal tavun? Ja, en Mlakar. Tisti je kar meso jedel. Je blo tam nad žago tako mlado košovje, takle ene štir do pet metrov visoko, ko so nasadli. Je blo pa strašno gosto. Tam not so mu zmerom srne gor visele, da je kuhal. Kuhal je pa kar ponoči, ko so ga podnevi kontrolirali. Tisti je nam nosil roge dol. Če si nual trofeje, si kar tistemu rekel. V gošo je šel s praznim rukzakom, domov je pa tak nesel, da so mu oči hotle vun past. – Enkrat sta pa z jagrom skup prišla. Zdaj je bla pa ena debela hoja, se je pa not za hojko zadekalo pa mel španan gvir, jel. Oni, prav jager, je pa tudi tak bil pa tak mel. Zdaj pa, on ni mogel totega vstrelit, toti pa onega ne. Te sta čakala. Ponoči pa vsak na svoj kraj! Ha, ha!

¹⁴ Noč ima svojo moč, št. 407.

¹⁵ Glej knjigo Noč ima svojo moč ..., Kmečki glas, 1995, zgodba 250, zapis v pogovornem jeziku.

Rudi Vidmar je pravil:¹⁶

Nekoč so *dedi* veliko *furali plohe* dol s Pohorja. Do Tijeka nad Zrečami so prišli, potem so se ga pa dol napili pa denar tudi zapili. Ženske so bile seveda jezne. Tako je enkrat bilo tudi pri *Tileku*. Neke nedelje mu je žena Mina rekla: »Jaz grem k maši. Tule sem dala kuhat, ti pa kuri, da bo v redu za *župo*.« *Ded* kuri, kuri. *Proba*. Vse trdo v *piskru*. Potem pa le vzame vilice pa pogleda, zakaj je meso tako trdo. Je pa bil notri star cepin. Seveda, on ji ni dal denarja, ga je pa na tak način opomnila.

Ferjanove *dekline* so bile *fest* babe, so pa iz Resnika hodili tja *pebi* gledat pa *plavšat*. Hiška je bila mala, deklini sta bili dve, pa tudi dva okna. Dva se tam menita z njima, *plavšata*. Mesečna noč je bila, svetlo. Tihekov *Dolfa* je pa bil za stražarja, ker ata – *pebi* so rekli, stari – je bil hud in ni pustil, da bi hodili k njima. Rekla sta mu: »Če bi se kakšna luč prižgala, ti samo zakašljaj, da bova vedela pa hitro skočila vstran.« Vsaka hiša je pa včasih imela apneno jamo. Tako je bilo tudi tam. Gor so bile že precej gnile deske. *Dolfa* hodi tam okrog. Nenadoma se mu deska zlomi in on se znajde v apneni jami. Seveda je tudi zropotalo. Onadva to slišita, mislita, da je stari. Skočita z okna in *letita* dol po *paungreti*. *Dolfa* pa za njima, ves bel. Onadva sta pa mislila, da je stari v *gatah*. In bolj ko je ta *letel* za njima, bolj sta bežala. *Priletijo* dol do *grabna*, do nekega mosta. Tam se zaustavita, ker se jima je čudno zdelo, da bi stari tako daleč *letel* za njima. Tam so se potem pogovorili, kaj se je dogajalo. Seveda so se smejali.

Enkrat so cigani prodajali neko posteljnino. Pridejo tu k neki starejši kmetici pa pravijo: »Ti imaš denar, sama si doma, kupi posteljnino. Dal ti bom po polovični ceni.« Da bi se ciganov znebila, je kupila. Drugič prideta dva avta gor. Spet isto nadlegovanje. Hodijo sem in tja po kuhinji. Ona pa, da pač ne bo kupila. Ni vedela, kaj bi. Potem se pa le spomni. Mož je bil pa *jager*, pa je imel puško. Pa gre ona po tisto puško, čeprav sploh ni znala streljati, pa si jo da v kuhinji gor na pult. Ko so cigani zagledali *gvir*, so šli iz kuhinje ko strela, poskakali v avto pa izginili.

¹⁶ Uporabljeno v knjigi "Coprnice so v flaši", 2015.

Na okrogli mizi v Resniku¹⁷ sicer ni bilo slišati kaj posebnega o vilah, divjih ženah in coprnicah, pa o divji jagi, škopniku, škratih in podobnem, so pa domačini pravili o ognjenih pojavih. Nedavno naj bi bili nekateri videli, da se je po glavni cesti gor peljalo nekaj žarečega, kot da bi se bil vžgal avto ... Ob tem so se spomnili vitanjskega graščaka Štajnaverja, ki naj bi se bil po smrti vozil z žarečo kočijo po Vitanju, pa menda tudi po Resniku, saj je tudi tu krivično trgoval z lesom in drugim ... Nekoč prej je šla skupina iz vinograda domov, nekje od Tijeka gor pa so zagledali na travniku neko luč. Seveda jih je postalo strah, izkušena med njimi pa je naredila križ in luč je začela trepetati ter kmalu izginila, skupina pa je mirno šla naprej ...

Kakor drugod, so se tudi v Resniku včasih ljudje radi sami strašili. Zgodilo se je, da je kdo šel domov, pa je za potjo slišal glasno dihanje in sopihanje. Pa ni bila nobena zverina, ampak vinjeni sosed ... So se pa dogajali tudi nenavadna znamenja ali *cahni*. Nekega očeta je spremljala na poti domov čudna ženska. Hodila sta brez besed. Strah ga je postalo šele, ko je nenadoma izginila ... Ena je videla nočno procesijo, in videti je bilo, kot da molijo ... Njeno mamo je nekoč v spalnici obiskala bela ženska, za katero je mislila, da je pokojna Milka, ki ji je bila birmanska botra ... Zanimivo je, da pogosto le eden vidi, drugi ne, da menda ni priče. Tako je recimo sin videl nekoga, ki nosi trugo, mama pa tega ni videla ...

Božo in Ludvik Vidmar sta pravila, da je po vojni po Resniku vandral neki *Tajčmanov* Jožek. Spal je po ruštih. Otroci so se ga bali in se ga izogibali kot vrag križa. Delal ni preveč rad. Pri neki hiši so mu dali prenočišče, spal je na klopi. Ko so mu zjutraj rekli, da bi šel sekat steljo, jo je pa hitro popihal. Nekoč je župniku izmaknil očala, a ta ga je poklical, da jih vrne. Ko ga je vprašal, zakaj mu jih je vzel, je Jože rekel: »Veste, gospod župnik, hudič mi je prišepetaval, naj jih vzamem, pa sem si jih sposodil.«

Terezija Jereb je povedala, da so tudi Resničani seveda nabirali zdravilna zelišča, gozdne sadeže in gobe. Pri tem so marsikaj doživeli. Bali so se srečanja z medvedom ali volkom. Volkovi so

¹⁷ Resnik, 22. januarja 2017.

včasih prej prihajali iz Rusije čez Dravo, ko je ta zamrznila. Zdaj volkov že dolgo ni več, se pa pojavi še kakšen medved. – Kolarjeva Trezika je v mladih letih nabirala mravljiničja jajca, jih sušila in prodajala. Baje so zelo šla v promet kot ptičja hrana. Nekoč je na Klop-nem vrhu srečala medveda. Dejansko je bil medvedji par. Nekaj časa so se nemo gledali, na srečo pa sta se medveda oddaljila in nabiralka si je oddahnila. – Pri neki hiši so opazili obžrte hruške, pa so spravili ven, da hodi tja medved; dejansko pa je tja res hodil fant s priimkom Medved, in sicer k dekletu ...

Kam so šli Javorniki?

Ko je avtor teh zapisov zbiral snov za knjigo ljudskih pripovedi na področju med Celjem in Mariborom, med Pohorjem in Halozami,¹⁸ mu je vodič Rudi Košec, ki živi z družino nad Žičko kartuzijo, veliko govoril o nekih bogatih kmetih v Resniku, ki da so imeli ogromno zemlje in so zgradili tudi šolo itd. Potem ga je popeljal k svojemu znancu Florjanu Rečniku v Razgor (pri Slomškovi Ponikvi; letnik 1932). In ta mu je marsikaj povedal, kar je kasneje dal tudi v omenjeno knjigo. Pa si preberimo.

Zaporedna številka 922 (tu malo razširjeno); Moj stari ata, Jože Rečnik, Poharnikov iz Vitanja, se je priženil k Javornikom v Resniku na Pohorju. Vzel je tako mlado hčerko, da ji je moral leta kupiti. Potem mu je rodila štirinajst otrok. *Grunt* je bil *zapufan*. Čeprav je bil velik, da so imeli svoj lov. Skušal ga je rešiti. Začel je sekati in les voziti v Zreče, kake tri leta, da ga je spravil na čisto, *pufe* splačal, potem pa vse razprodal. Nekaj Windischgrätzu in drugim. Tako je prišel do denarja. Dejansko je bil zadnji Javornik. Potem je kupil *grunt* tu v Žepini, kamor je vzel tudi ženine brate in sestre, vseh je bilo kakih sedem, njihove starše, stare Javornike, povrhu pa še resniškega učitelja. Saj

¹⁸ *Coprnice so v flaši; verjetno bi bil boljši naslov: Narava je polna skrivnosti, kot se glasi eno od poglavij.*

je tudi šolo pomagal postaviti. Staremu Javorniku, ki je bil menda malo čudaka, se je nova domačija v primerjavi z ono v Resniku zdela majhna, nekoč je rekel: »Kaj bo ta *grunt*, tega jaz preščijem!« Potem je moj stari oče v bližini kupil velik gozd, ga posekal in nasejal oves. Bilo ga je ogromno. Tega je potem oddal državi, da bi se tako rešil vojske. – No, kaj sem hotel reči? Ko je moj oče prišel dol s Pohorja, je bil star že deset let. To je bilo leta 1906. Rojen je bil 95. leta. Bil jel najstarejši. Njegova mama, ki je seveda tudi prišla dol, je bila takrat noseča z njegovo sestro, mojo teto. Tista je potem šla v Ameriko, v Kanado, in sploh veliko potovala. In ona je vedno rekla, da zato tako hodi po svetu, ker je že takrat v materinem krilu veliko potovala. Nekateri mislijo, da če nosečnica veliko potuje, da bo potem tudi otrok rad potoval. Pa ne vem, če je kaj na tem. Menda je prazno-verje. Tole z njo pa je bilo res.

Št. 653 (tu v narečju): *Moj star ata je biu vojok na Doberdobu, ja, v parvi svetovni. Sta z ienim vkup bla. Tam so Taljoni tak strejlali të, da gruoza! Tist je tud razlogo viečkrat. – Enkrat je pa blo tak. Punoč, ku so v štol ležol, je pa moj fotar šou scot. Pa je tist cajt prletela granata, pa je tiste kvoje pa vse skup uničla. Njega pa ne, ku je biu zuni. Tak se je rejšu. Bi skor reku, de čudežnu.*

Št. 534: Moj stari oče je veliko *šeftal* z živino. Je nakupil tu okrog pa po Pohorju, potem pa *lifral* naprej na Štore. Tam so jih nalagali na vagon. To *šeftanje* je bilo pa včasih tvegano. Nekoč je tako nakupil štirideset parov volov. Nekaj jih je plačal, nekaj pa ne; je čakal, da bo dobil plačilo, potem bo pa naprej plačal. Dogovorjena sta bila z nekim Judom, da jih bo kupil. Oni vole naložijo na vagone, potem je pa Jud izginil pa ga ni bilo nikjer. To je pa starega očeta *fejst* izučilo, da si je potem komaj opomogel.

Št. 520: Moj *fotar* je večkrat pravil kaj taga, ko je še s konji *fural*. Recimo, da so mu roparji jermene porezali in podobne reči, da bi ga dobili. – Enkrat je peljal trgovce v Krapinske toplice, dol pri Rogaški Slatini. To je bilo še menda pred *vojsko*. Pri Šmarju ga je ustavila policija in je rekla, da naj ne gre naprej, razen če ima kaj s seboj za obrambo, nož ali pištolo. Drugače je pa boljše, da ne pelje naprej. Oče je pa imel pištolo. Pa je šel naprej. Gre, pelja tam. Pa pride

tolpa. Je že mislil streljati, pa se mu je *Ostanki zidu Javornikovega hleva.*
pištola *zakočila*. Pride eden pred konje. *Foto: L. Vidmar*

Tistega so konji polomili, ker so bili divji, s Hrvaškega. Eden se je pa kar držal za *flajšvagn*. Tistega je pa *fotar s teležjekom* udaril, da je padel. Tako ga je *spekel*, da je *flajšvagn* kar odtrgal.

Št. 765: To so se včasih pogovarjali ata. Pri Javorniku na Pohorju so ponoči tako zunaj ležali na takšnih prečkah. Bili so izmučeni, ker so prišli z vožnje. Pravili so, da so videli tam ne vem kaj vse, neko postavo, belo oblečeno. Rekli so, da je to bila smrt. O tem so se pogovarjali že tukaj, kamor so se preselili, pri Rečniku, da so videli gor. Jaz sem pa poslušal.

Št. 852: To je stara zgodba, še dol s Pohorja, kjer so živeli moji predniki. Saj ima tudi skomarski pesnik Vodovnik nekaj podobnega. *Bojda* je iz pridig slavnega pridigarja Janeza Svetokriškega. Mogoče jo bom jaz povedal malo po svoje, ker spomin z leti popušča. – Neka stroga mama je imela lonec medu, mi rečemo *strdi*. To je bilo včasih namesto sladkorja. Da bi ga obvarovala pred sladkosnednim sinkom, mu je zabičala: »Ne jej iz tega lonca, v njem je strup! Če ga poskusiš, lahko umreš.« – Nekega dne je šla na trg in mu naročila, naj pazi na piščeta, da jih ne odnese jastreb. Čeprav je pazil, mu je enega zgrabil in odnesel. Da bi obranil druge, jih je zvezal skupaj,

češ vseh ne bo mogel nesti. Pa se je zgodilo prav to. Fantič je bil ves obupan, kaj bo rekla mama. Odloči se za tisti »strup« v loncu in žalostno čaka. Pride mama, opazi nesrečo in hoče sina s palico po zadnji plati. Toda on jo milo prosi: »Mama, nikar, saj ne bom več dolgo živel, ker sem pojedel ves strup.« Mama seveda ni vedela, ali bi se jezila ali smejala.

Ponovimo še malo drugače in v knjižnem jeziku zgodbice o tem, kako ga je zadnji Javornik lomil. V gozd je rad šel s tremi pari volov in tremi vozmi. Tiste je potem tako razvrstil, da se je drevo samo naložilo nanje, pa seveda vse polomilo. Kupoval je zvonce, da jih je potem prodajal. Nekoč je skoraj zažgal hišo, ker je iz Maribora prinesel skledo smodnika, pa se mu je vse skupaj vžgalo. V težavah se je sklenil obesiti. Izbral je tanko bukovo vejo, ki se mu je seveda odlomila, sam pa se je skotalil po bregu, da je prav boleče zastokal: »Tega pa nikoli več, lahko bi se ubil!«

Padli in pogrešani v prvi in drugi svetovni vojni¹⁹

Prva svetovna je terjala naslednje žrtve:

Jereb, Janez – Lipnik, padel na fronti ...

Navršnik, Janez – Bobikov kočar, »Todov« brat, padel v Srbiji ...

Pačnik, Alojz – Spodnjih Vidmarjev, padel v Srbiji ...

Pačnik, Anton – Spodnjih Vidmarjev, padel v Srbiji ...

Rotovnik, Matija – Zgornji Vidmar, padel verjetno v Galiciji ...

Višnar, Matevž – Vavpot, padel na Doberdobu ...

V drugi svetovni je bilo žrtev več:

Črešnar, Jakob – Način, ostal v ruskem ujetništvu ...

Črešnar, Janez – Gradiški, malo pred koncem vojne izginil ...

Črešnar, Jurij – *Katrin Jura*, umrl za posledicami vojne ...

Gričnik, Janez (Pribilov) – Kumar, padel kot partizan ...

¹⁹ Po kroniki Zapisi in pričevanja sejalcev.

Jakub, Anton – Repnikov Tonček, padel kot partizan ...
 Jereb, Avgust – Jerebov, padel v nemški vojski ...
 Jereb, Jože – Jerebov, padel kot partizan ...
 Kamenik, Jože – Brnikov, ostal v taborišču Mauthausen ...
 Navršnik, Metod – »Tod«, Bobikov kočar, pomotoma ustreljen ...
 Pačnik, Jože – Spodnji Vidmar, ostal v taborišču Mauthausen ...
 Pačnik, Jože ml. – Sp. Vidmarjev, partizan, umrl za posledicami
 vojne ...
 Pačnik, Milka – Sp. Vidmarjeva, umrla za posledicami vojne...
 Pačnik, Stanko – Sp. Vidmarjev, partizan, umrl za posledicami
 vojne...
 Ravnjak, Anton – Škrinjarjev Tunča (polbrat), ostal na ruski
 fronti ...
 Rotovnik, Matevž – Škrinjarjev *Tivža*, ustreljen kot partizan ...
 Višnar, Martin – Vavpotov Martin, padel v nemški vojski ...
 Življenjske »usode« vseh teh so bile težke, nekaterih pa še
 posebno, zato si jih bomo kasneje ogledali.

Nekaj partizanskih drobcev iz Resnika

Na Resniku naj bi med 2. svetovno vojno potekale borbe brigad XIV. divizije. Na Domu krajanov je spominska plošča padlim v NOB. Na hiši pri Zgornjih Vidmarjih je spominska plošča, ki pravi, da se je tukaj leta 1944 zadrževal štab IV. operativne cone.

Ivan Pačnik je pripovedoval, kako je bilo med vojno težko. Kolikokrat je moral obojim, tako partizanom kot Nemcem, v veliki nevarnosti kazati pot! Kako hudo je bilo tistega novembrskega dne leta 1944, ko se je pri njih in sosedih vnela borba in so bili tako rekoč med dvema ognjema! Tomšičeva brigada in del Šercerjeve sta obkolili Nemce pri Vidmarjih. Ogenj je trajal od pol petih zjutraj do treh popoldne. Bilo je osem vozov mrtvih in ranjenih Nemcev, na koše »hilzen« je ležalo naokoli. V duhu je do konca življenja

videl v krvi plavajoči sneg. Ko je nenadoma stopil pod napušč v kolarnico, je tam stoječi ranjeni nemški vojak naperil vanj svojo pištolo, a je strel preprečil oficir. Potem sta s sosedom Francem Vidmarjem peljala dva voza, kakšnih 50-60 ranjenih in mrtvih nemških vojakov v Zreče; šest voz so nemški vojaki vozili samotež. Padle partizane je prekril sneg in so jih na mestu najdbe pokopali šele spomladi.

Partizane je prvič srečal na kraju že omenjene Nemške koče. To so bili člani legendarnega Pohorskega bataljona. On je pripasel živino, domačo in sosedovo, gor proti Rogli. Ko sedi na zidovju Nemške koče, pride k njemu neki partizan. Bil je bolj v civilu kot v kakšni vojaški uniformi, slabo oborožen. Začel ga je spraševati, kdo je in od kod. Seveda mu je povedal. Drugi ali tretji dan so partizani že bili na njegovem domu! Tega se dobro spomni. Med živino je bila tudi sosedova telička, Biba ji je bilo ime. Tista je kar za njim hodila. Živinče je bilo nanj zelo navezano. Seveda je dobila tudi kakšen košček kruha. In ravno tisto so potem prvo odpeljali od sosedov, ko so prišli. Ivanu je bilo kar težko za njo. Pri njih pa so vzeli velik lonec masti. Mama je prosila, da naj vrnejo vsaj lonec. In so ga res. Kasneje je partizane še večkrat srečal. Spomni se Šarha, ki je imel ob sebi dva sinova: eden je bil tako star kot Ivan, drugi pa eno leto starejši. Tista dva je potem v bitki na Osankarici oče sam ustrelil, da ne bi padla Nemcem v roke. Tisti dan je bil Ivan na Gorenju v cerkvi pri maši, petke so opravljali, potem so pa pri Mahih poslušali krvavo pesem mitraljezov in eksplozije ročnih bomb.

Leta '44 so partizani vzeli dva njegova brata, eden je bil star šele 15 let. Iz Resnika so jih takrat pobrali šest. Stanko je bil potem tam nad Vitanjem zajet in odpeljan v Vitanje na *gestapo*, pri *hohpavru* Piklu; to je bil najbolj grob *gestapo* na tem območju. Tam so ga mučili, pretepali po podplatih in povsod. Ko je omedlel, so ga dali v betonsko korito z vodo, da je prišel k sebi, pa spet mučenje. Eden mu je s *šneľfajerco* prebil pljuča. Z osemnajstim letom je šel v grob. Drugi brat, Jože, je prišel sicer živ iz partizanov, pa brez prstov na nogah.

Ko so partizani likvidirali tri Kovšeje, je bil Ivan doma. Videl je,

ko so jih pripeljali. Očeta, 75 let starega, na pol slepega, so prinesli na konju. Pri Zgornjih Vidmarjih so jim menda še nekaj sodili. Pobili so jih pa potem gor višje, v neki kleti. (Tam blizu si je bivši partizan, zdaj že pokojni Franta Komel, zgradil vikend.) Krivi niso bili popolnoma nič. Niso javili v Zreče, da so partizani 13. divizije po nekem spopadu na Paki z Nemci pri njih pustili dva ranjenca. Ampak je bila izdaja. Nemci so tista dva potem odpeljali, pozdravili, obsodili in ustrelili. Partizani pa so se maščevali.

V zajetni knjigi Pohorski bataljon²⁰ beremo med drugim, da se je v noči od 13. na 14. december 1942 bataljon mudil na Resniku. Vas je zasedel in se tu zadrževal skoraj vso noč. Partizani so na improviziranem mitingu govorili vaščanom in prepevali partizanske pesmi. Zadrževali so se predvsem pri posestniku Francu Vidmarju, Resnik 22 /pri Zgornjem Vidmarju/, kjer so se sicer prvič že ustavili spotoma, ko so se namenili 12. oktobra 1942 na Boharino. Tokrat so partizani obiskali tudi Vidmarjeve sosedje, posebej so se zastavili še pri Jožetu Pačniku, kjer pravijo pri Spodnjem Vidmarju. Pačnik je bil zaradi svojih zvez s partizani kasneje tudi aretiran in je tik pred osvoboditvijo umrl v koncentracijskem taborišču Mautausen.

Gospodinja Veronika Vidmar /pri Zgornjem Vidmarju/ se spominja podrobnosti, kako so dekleta iz bataljona ponoči kuhala in se ji je zelo čudno zdelo, da so tudi pri štedilniku ves čas imele pri sebi puške; kako so partizani vso noč peli in plesali ter igrali na harmoniko. Prav tako se gospodinja spominja, kako je Boris Čižmek-Bor, ki je bil takrat v bataljonu na obisku, opazil sredi noči, da pravzaprav sedi v veliki izbi pod Hitlerjevo sliko, kako se je molče dvignil, vzel sliko iz okvira, jo zmečkal, prazen okvir pa obesil nazaj na steno. – Predvsem pa so borci Pohorskega bataljona ostali resniškim vaščanom v spominu po svoji dobri volji, veseljem nastopu in zaupanju, s katerim so jim govorili o svoji borbi in o bodoči svobodi. Baje se je tisto noč mudilo na Resniku 38 partizanov. – Opomba: Število je ostalo v spominu Veroniki Vidmar, ker so partizani po vasi pri kmetih nabrali 37 klobas in je

²⁰ France Filipič, 1979. Glej tudi kroniko *Zapisi in pričevanja sejalcev*.

en partizan ostal brez nje, pa so mu zato pri Vidmarju dali velik kos suhega mesa. Ta podrobnost pa po svoje vsekakor priča o domačnostnem odnosu domačinov do partizanov. – O tej bataljonovi akciji na Resniku, ko je bila tako za eno noč osvobodjena vas, je kasneje bilo tudi govora na štabnih pogovorih 21. decembra 1942. Naslednjega dne po akciji pa je sam »Bundesführer« Steindl pridrvel s krdelom vermanov v vas in zasliševal prebivalstvo v zvezi s partizanskim obiskom. Opomba: Veronika Vidmar pripoveduje, kako jo je Steindl prijemal za to, ker je plesala s partizani. Pravi, da pa ga je kar ugnala, ko mu je zabrusila nazaj, češ, kaj pa bi bil on storil na njenem mestu. – Pri Pačnikovih se spominjajo, da je v tistih dneh nekaj partizanov Pohorskega bataljona odšlo povsem v bližino Zreč k mesarju Višiču in ga prestrašilo zaradi njegovega sodelovanja z Nemci. Na Resniku, na Skomarju, v Gorenjem in v Hudinji je tedaj vrsta kmetov vzdrževala zvezo s Pohorskim bataljonom, tako Avgust Pačnik iz Resnika, Kragenkovi, Spodnji Tiči, Vranjekovi in Pribilovi s Planine na Pohorju ...

Podobne podrobnosti najdemo tudi v knjigi *Pohorski partizani 1943*.²¹

Na primer: V Resniku je bilo 19. maja več partizanov pri kmetih Jožeta Pačnika in Franca Vidmarja. V noči na 21. maj je izvedel bataljon oskrbovalno akcijo pri nekaterih kmetijah na Skomarju, precej robe pa je pridobil v trgovini Kovše. Naslednjega dne so se oskrbovali proti delnemu plačilu v Resniku ... Ko je bataljon zažgal osnovno šolo v Resniku 22. maja 1943, je prišel po pogovoru z Borisom Vinterjem v njegove vrste tudi 22-letni kmečki sin, dezertar iz nemške vojske Anton Višnar-Miha, iz znane partizanske Vavpotove kmetije iz Resnika ... Bataljon je v tem času prenesel svojo dejavnost na južno Pohorje. Pri iskanju in utrjevanju zvez s sodelavci gibanja pa je bil zlasti uspešen domačin Boris Vinter. Iz orožniških poročil je razvidno, da je bataljon 22. maja zbiral hrano v Resniku in zažgal osnovno šolo, potem so od Karla Kovšeta odpeljali proti plačilu tele ... Pozno, 25. maja, je bataljon pri sedmih hišah v Res-

²¹ *Od padca Pohorskega bataljona do ustanovitve Zidanškove – pohorske brigade, Mirko Fajdiga, 1985.*

niku in na Skomarju odnesel vermanšafstske uniforme. V neki hiši so demonstrativno raztrgali Hitlerjevo sliko, v drugi pa oklofutali kmeta, ki je bil za naciste ...

S krvjo požlahtnjena kmetija²²

Dne 15. januarja letos mineva 40 let, odkar je pred očmi svoje ljubljene žene Alojzije in nekaterih izmed svojih desetero otrok, pred svojo lastno domačijo, pokošen od okupatorske brzostrelke, padel in izkrvavel kmet Janez Gričnik, po domače Kumer,²³ komaj 40-letni oče številne družine iz Resnika na Pohorju. Pretresljiva in nadvse tragična zgodba iz našega narodnoosvobodilnega boja – kot tudi mnoge druge, že objavljene in znane – ne bi smela biti nikoli pozabljena, kajti po zaslugi takšnih mož živimo v svobodi, sreči in miru!

Od tistega mrzlega zimskega dne mineva torej že 40 let in pogumna žena in mati Alojzija jih bo štela že osemdeset, toda tistih žalostnih dogodkov se spominja, kot da bi potekali včeraj. Solze v njenih očeh pričajo, da si z vprašanjem dregnil v najbolj bolečo točko njene bogate in izkušene notranjosti.

»To so bili grozno težki časi in mlajši si danes tega sploh ne morejo zamisliti.

Nikoli nisi bil varen, tvoje življenje je

bilo vedno na nitki, vedno si bil v strahu in skrbah, poleg tega pa pomanjkanje, lakota in garanje. Bolje krompir v oblicah enkrat na dan kot pa še kdaj kaj takega!

Janez je bil napreden kmet, močan kot hrast in priden. Rad je imel partizane. Posebej se je veliko družil z mladim Vintarjevim Borisom iz Zreč, kasnejšim komandantom I. bataljona Zidanškove

*Janez Gričnik -
Kumar. Vir: arhiv
A. Gričnika*

²² Odlomek iz moje objave v *Kmečkem glasu*, 9. 1. 1985, in kronike *Zapisi in pričevanja sejalcev*. Glej tudi *Boleče slovo v knjigi Vijoličasto upanje*, 2008, str. 160.

²³ *Roj. 25. 12. 1904 na domačiji Pribil v Planini na Pohorju.*

brigade /Pohorske/ /.../. Temu /.../ ognjevitemu fantu se je kmalu po tragičnem koncu legendarnega Pohorskega bataljona na bližnji Osankarici pridružil tudi Janez. Bil je partizanski kurir /.../ na rajonu Resnik – Pohorje – Planina oz. od Vidmarjev do Gošnjakov. Kot kurir se je lahko večkrat pomudil doma.

Tako je bilo tudi dne 15. 1. 1945. To je bil mrzel ponedeljek. Snega je bilo veliko in nihče ni pričakoval Nemcev. Prišel je s svojim prijateljem in soborcem Alojzom Pečkom – Pavličkom, doma iz Šentlovrenca.²⁴ Starejši otroci so bili z doma, pomagali so mlatiti pri sosedu. Najstarejši sin Tonček je na dvorišču sekal drva. Bila sem ravno v kuhinji z Janezom in sva se mirno pogovarjala. Bilo je okoli desete dopoldne, kar pritečeta v kuhinjo mali Sandi in Ivan in dahneta, da so zunaj bele postave na smučeh ...

Janezu je bilo takoj jasno. Na sebi je imel partizansko obleko, opasač z ročno bombo, municijo. V hipu prebledi, skoči pokonci, zgrabi za puško, za hip zmeden se nekajkrat obrne v krogu, iščeč najboljše možnosti za rešitev. Gotovo je pomislil tudi na partizanska sporočila, ki jih je imel s seboj. Nato sunkovito skoči k vratom proti svinjaku. Na pragu se še enkrat obrne, me pogleda, kot da bi se poslovil. In vedela sem, da ga zadnjič vidim živega ... Komaj je prestopil prag, je že počilo, krogla mu je prebila ramo.

Namesto mimo svinjaka proti bližnjemu gozdu se požene navzdol po sadovnjaku proti kakih sto metrov oddaljenemu »grabnu«. Že je pretekel po visokem snegu kakih šestdeset metrov, že skoraj do roba meje, kar ga pokosi sovražni rafal in Janez omahne v snegu, prerešetan in prerezan od krogel. Ko se je Nemec, mogoče celo domači izdajalec, pripeljal s smučmi k njemu, je imel le še toliko moči, da je skušal iztegniti roki v prošnjo ... Pred očmi mu je zaplesalo slovo, ljubljena žena, dom, otroci, zlasti najmanjši Jurček, ki je štel komaj 17 mesecev ... V odgovor je odjeknil še en strel iz pištole in mu razceftral proseča usta ...«

²⁴ Glej članek avtorja teh zapisov v konjiških Novicah julija 2006, ki prinaša pogovor z njim pod naslovom *Živ spomin na družinsko tragedijo: glej tudi dopolnitev oz. pogovor z Antonom Ločnikarjem malo kasneje: Kumar in Pečko sta prenočila pri Mikekih*.

Gledam solzni obraz izmučene žene in matere, dolgo gledam. Debele solze polzijo po izsušenih licih. Gledam te osivele lase, te žuljave in zgarane kmečke dlani, to izmučeno in zgarano telo. Toda v celem izrazu in v očeh berem neko silno moč, velikanski pogum in neizmerno voljo do življenja, do premagovanja naporov, do dela, do garanja. Iz njene notranjosti sije zvrnanost in ponos, nekaj neznansko klenega in močnega, kot pohorski granit. In kaj je bilo potem?

»Nemci so preiskali vso hišo, vse so premetali in seveda v kleti našli tudi Janezovega soborca. Pretepali so ga, naposled so ga vlekli s seboj in po njegovem lastnem pripovedovanju tako mučili, da je komaj preživel in ima še danes tako mučne živčne napade, da bi bil raje mrtev kot živ. Tončka so odvedli v ovčji hlev, kjer je moral priznavati, da je ovca bandit, sicer jo je skupil. Ludvik je moral pikati z vilami v seno, češ da so tam partizani. Ivana so mučili v kleti ...

Janez je ležal tam doli še do četrtega, kajti nihče si ni upal ponj, ker je bilo tod okrog vedno dosti Nemcev; bila je racija, še zadnjič, tik pred koncem vojne, in njegovo truplo so lahko imeli za vabo. Morala sem ga celo 'zatajiti', sicer bi bili postrelili nas vse in domačijo požgali. Rekla sem, da sta pač prišla dva in se ustavila, da se malo pogrejeta. Pobrala sem nekaj cunj pa otroke, ki so bili doma, in se odpravila z doma. Ko so me zaustavili, sem dejala, da nimam tu kaj početi, ko pa streljajo in ubijajo ... /.../ Po Janeza smo pa lahko šli šele v četrtek. Kakšen je bil videti, je bolje, da ne pravim; saj si lahko mislite ...« je še bridkeje zajokala pogumna Alojzija, mati in žena heroj!

Ostala je sama vsa ta leta, 40 let, ni se ponovno poročila. Z desetero otroki – osmimi fanti in dvema hčerkama – je pogumno vztrajala na veliki kmetiji.

V taborišču groze in smrti²⁵

Obstajajo besede, ki vzbujajo grozo, smrtni strah in obup. Med takšne besede gotovo spada tudi beseda »koncentracijsko taborišče«. /.../

Jože Pačnik, kako rad bi te vprašal, kako je bilo, kolikokrat si bil opljuvan, zasmehovan, s trnjem kronan, križan ...Vse po nedolžnem! Samo zato, ker si ljubil svojo domovino, svoje Pohorje, svojo družino, svojo Sp. Vidmarjevo kmetijo, svoje otroke in svojo ženo, svojo faro in svoj Resnik, ker nisi hotel postati hlapec, ker nisi hotel poklekniti pred tiranom!

Pa si spočetka morda tudi ti mislil, da okupator ne bo tako hud, da bo prinesel kruh in delo, boljše življenje, da ne bo potujčeval, da ne bo zatiral materinega jezika. Ko pa si spoznal podle namene, ko si slišal za talce, si se uprl, se pridružil Osvobodilni fronti in podprl partizane. Koliko partizanske pošte je šlo skozi tvoje roke! Nosil si jo sam, pomagali pa so ti tudi otroci. Kolikokrat so domači prisluškovali, ko je skrivna roka ponoči potrkala na okno in si se dolgo pogovarjal, oddajal in sprejemal važna obvestila. Rabili pa so te tudi Nemci, znal si njihov jezik, določili so te za Blockführerja. Hodil si na sestanke in »poročal«, prejemal navodila. Težka je bila takšna dvojna služba, bal si se izdaje.

Pa je prišla, čeprav si se pazil. Ko si šel januarja 1944 v Zreče na sestanek, so te pridržali. Skoraj bi bil ustreljen že v Zrečah kot talec, pa si se znal izgovoriti. Toda domov nisi več mogel. Odpeljan si bil v Vitanje na gestapo in potem naprej ... Pred teboj je zaplesala črna beseda Dachau ...

Pa zbogom, Pohorje, zbogom rojstna vas, zbogom, prijatelji in znanci, zbogom, mila cerkvena svetega Jakoba, zbogom, dragi zvon, za katerega si se toliko trudil, zbogom, starodavna Sp. Vidmarjeva domačija, rojstna hiša, zbogom, žena Ana in ljubi otroci – Lojzek, Tonček, Jožek, Stanko, Ivan, Milkica, zbogom, kmetija in hlev, zbogom, voliči in krave, zbogom, stari macesen ob hiši, zbogom, dvorišče, plotovi, poti in steze, zbogom, sadovnjak in drevesa, ki si jih s toliko ljubeznijo zasadil, zbogom, polja in travniki, zbogom,

²⁵ Odlomek iz sestavka avtorja teh zapisov v župnijski kroniki.

gozdovi in jasno pohorsko nebo, zbogom, zbogom! Zakaj je tako, da mora človek oditi, da bi se prav zavedel, kaj je imel, kako zelo je vse ljubil, s kakšnim gorkim srcem je na vsem visel! Pa nekaj upanja je le še ostalo: mogoče se pa le še vidimo in takrat bo še vse drugače ...

Dachau! Sopiha jo gre vlak skozi noč, zvezd ni na obzorju, praznina zeva na cilju, praznina. Kako strašno! Tako mora biti nekomu, ki umira brez misli na Boga: odhaja v mrak in mraz, v temno, mračno brezbrežje, brez slehernega upanja! Tu ga je vsaj nekaj. Mogoče pa le preživim, mogoče me pa le ne bodo ubili, me strpali v plinsko celico, me živega zakopali v bunker gladi, mogoče bom pa le dobival dovolj hrane, da bom lahko kos naloženemu delu, mogoče najdem med odurnimi esesovci vendarle kakšnega človeka, mogoče se bo pa kakšen le še spomnil materinih nauk, katehetovih besed, da človek ne sme ubijati, da ne sme mučiti, tlačiti sočloveka, ga ugonabljati kot žival, mogoče bo pa le še komu kaj pomenil Bog, v katerem je resnica, pravica in ljubezen, ki daje človeku pravo pamet in pravo luč v srce! Sopiha jo gre vlak skozi noč, toda nekaj upanja je le ostalo ...

Imamo tri tvoja pisma, sicer scenzurirana in izrezana ter strogo kontrolirana od Blockführerja, po nalogu komandanta taborišča, toda nekaj grozote se iz njih le da razbrati. /.../

Škoda, Jože, da nisi ostal v Dachauu, da nisi tam dočakal tisti 28. april 1945, ko je bila vstaja taboriščnikov in je ameriška vojska prinesla osvoboditev ... V Dachauu bi bil verjetno preživel in se srečen vrnil med svoje. Tako pa si bil prestavljen v drugo, hujše koncentracijsko taborišče, Mauthausen. V neohranjenem pismu si baje sporočil: Dachau je proti Mauthausnu vrtec! /.../

Minilo je od takrat mnogo let. Sedaj je pri tebi že tudi žena Ana. Angelčka Katarina in Vida ter sin Anton, ki se mu je petnajstletnemu razlil slepič, so te itak pričakali – skupaj z dragimi predniki, starši, nečakom Bobikovim Tončkom ... Tvoj sin Jože je umrl kot partizan, Stanko za posledicami partizanstva. Sedaj že tudi Alojza ni več in Milke. Ostal je le še sin Ivan, ki je vreden sin velikega očeta. Tvoja žrtev ni bila zaman. Ne boj se, Jože, kmetija je

*Jože Pačnik –
Sp. Vidmar.
Vir: arhiv A.
Gričnika*

v dobrih rokah, tvoji vnuki so zdravi in živina v hlevu v redu. Tudi sosedje napredujejo in cerkvica sv. Jakoba se blešči v soncu. Vse te pozdravlja! Življenje teče lepše naprej – tudi zaradi tvoje velike žrtve! Hvala ti! In srečen počivaj v Velikem miru!

Podaljšanje vojne groze daleč v svobodo²⁶

Anton Kamenik.
Vir: arhiv A.
Gričnika

Anton Kamenik, Barnkov iz Resnika, je bil med drugo svetovno vojno mobiliziran v nemško vojsko. Ko pa je prišel domov na dopust, se ni več vrnil in se je začel pred Nemci skrivati.

Po osvoboditvi je bil mobiliziran v JLA, kjer je služil do oktobra 1945. Potem je nasedel sovražnim govoricam, češ da bo nova Jugoslavija propadla, da se bo vrnil okupator in kaznoval vsakogar, ki je ubogal ljudsko oblast. Kamenik je sklenil, da bo z nekim svojim tovarišem pobegnil čez mejo. Ta se je kasneje skesal, zato je Kamenik sam izginil in se začel doma skrivati.

V bližini domače hiše je v gozdu izkopal skrivališče, v katerem je, skoraj kakor divja žival, preživel celih osem let. Pri sebi je imel dve pištoli, dve ročni bombi in vojaško puško. Iz brloga se je splazil samo ponoči, da je prišel do sestre, ki mu je dajala hrano. Včasih je na njivah tudi kaj postoril. Njegovi sorodniki so ga proglasili za mrtvega in plačevali zanj maše.

Bledega, ušivega in strganega, že precej načetega zdravja, so ga meseca decembra 1953 po naključju našli domači lovci, ki so ga predali miličnikom. V njegovem bunkerju so našli veliko verskega čtiva, pa tudi Kmečki glas in Našo vas. Omenimo, da je bil Anton od 1. decembra 1933 član Družbe za širjenje vere, svetovne misijonske družbe, katere patron je bil sv. Frančišek Ksaverij. Zelo se je tudi zanimal za novi kazenski zakonik, češ kaj bo z njim, če ga dobijo. Ko ga

²⁶ Po knjigi *Zgodbe moje rojstne župnije*.

miličniki niso ustrelili, kakor je pričakoval, se je silno čudil. Odpeljali so ga v Celje in ga tam vpisali v seznam vojnih obveznikov, potem pa izpustili domov. Takrat je bil star 33 let, torej Kristusove starosti.

Spomladi naslednjega leta je moral v Zemun pri Beogradu na služenje dveletnega vojaškega roka. Mama mu je umrla že leta 1942, oče pa 1956. Prevzel je kmetijo, a je ostal samski, kakor tudi njegove tri sestre in brat. Sedaj so seveda že davno vsi pokojni.

Nepozabni posebneži («božji otroci»)

Martin Kovač, »gozdni mož«²⁷

Župnik Slatinšek je zapisal: Avgusta meseca 1880 sem čul, da v Resniku surovi ljudje z nekim gluhonemim trepom grdo ravnaajo. Pisal sem uradno štajerskemu deželnemu odboru, da kaže vzeti takega revčeta v deželno oskrbnišče. Deželni odbor me je prosil, naj bi mu spisal in poslal življenjepis siromaka. Po natančnem poizvedovanju resniških sosednjih kmetov in pozvanju in opazovanju matere in sina v župnišču sem poslal deželnemu odboru naslednji opis:

»Lebens- und Krankengeschichte des taubstumm geborenen geistesarmen Martin Kovač von Resnik, Gemeinde Padežki Vrh, Bez. Gericht Gonobiz ...« (Sledi moj prevod.) Opis življenja in bolezni gluhonemo rojenega duševnega siromaka Martina Kovača iz Resnika, občina Padeški Vrh, okrajno sodišče Konjice.

Martin Kovač, nezakonski sin kakšnih 60 let službujoče, sedaj 67 let stare Margarete Kovač, je bil rojen 6. novembra 1863 v menda najdlje v osrčje visokega pohorskega prigorovja potisnjenem naselju Resnik 20, župnija Sv. Kunigunda na Pohorju, občina Padeški Vrh. Skozi osemnajst let je mati služila kot dekla po različnih hišah s takim dvojnimi hišnim križem. Sporadične²⁸ po-

²⁷ Po kroniki *Zapisi in pričevanja sejalcov*.

²⁸ sporadičen – redek (urednik).

manjkljive sledi intelekta razodevajoč, ni bil nikoli za kakršenkoli pouk ali omiko, da bi postal v družbi kakorkoli poraben. Neki sosednji kmet je poskušal z njim kot ovčjim pastirjem, vendar ga je postavil njegovi materi po malo dnevih nazaj s tole služnostno konduito:²⁹ »Tvoj pobič je mnogo neumnejši, kot so vse moje ovce skupaj!« Tako je odraščal brez duha kot prežvekujoča žival in kot preizkusni kamen krščanske potrpežljivosti in usmiljenja za mater in občestvo.

Kako vestno pa je priroda pri imenovanem pomanjkanje duhovnih moči nadomestila s tem bolj neuničljivo fizično konstitucijo, je razvidno iz dejstva, da je bil isti do te ure ne glede na letni čas sicer lahko oblečen, vendar vsekdar neobut; in to tu v goratem svetu, ki je zaradi pomenljive višine in izpostavljenosti lege na moč surov.

Tako je na primer 2. februarja 1880 ušel v najhujšem zimskem mrazu materi opolnoči iz stanovanjske kočice za dobro uro daleč čez brezdanje ledene, pečovnate grabne, v lahni letni halji in bos. Našli so ga lahko šele čez tri dni, v neki nenastanjeni, torej nezakurjeni gozdni koči in ga spet bosega pripeljali domov, in to brez slehernega, najmanjšega prehlada ali siceršnje škode za njegovo zdravje.

Kot navadno izgine tudi pozimi skoraj vsak dan za cele ure bos nepoškodovan na prosto.

Ustrezno temu ima tudi skoraj zavidanja vreden železni prebavni trakt. Uživa ne samo vse vrste človeške hrane, ampak se poslužuje v češčem pomanjkanju ali v nezadostni količini le-te še druge, ki se mnogo lažje dobi in je cenejša, kot so to navadne lesene trske iz sušilnic, smrekove, brezove in poljubne druge drevesne skorje, smrekovi in hojevi storži, prepereli drobci lesa in podobno, kar vse izvrstno prežveči in prebavi.

Nekajkrat za poskušnjo in zabavo omamljen, je bil neki zelo razpoložen in po navedbi matere čisto posebno nežen in ljubezniv in je kazal veselje do petja.

Stanuje zadnja tri leta s svojo materjo v stranski izbi neke kmetije, Javornik 7, je zjutraj z njo od milodarov in izgine potem obi-

²⁹ *konduita – spričevalo.*

čajno v bližnje osamljene pohorske goščave, kjer po ves dan čepi v grmovju, gugajoč se sem in tja, udarja – prisluškujoč z ušesi – z železnimi deli in drugimi zvočnimi predmeti, in po medvedji navadi daleč slišno brunda. Neredko si pri opravi scefra s telesa že tako pomanjkljivo obleko do gole golote. Te vrste goščavsko življenje vodi ta posebni človek že kakšnih deset let. Okoli 10. do 11. ure ponoči pride na zgoraj opisan način zasičen spet na spregled.

Kljub takšnemu načinu življenja je bil samo enkrat samkrat v svojem 18. letu življenja 6 tednov bolan za tifusom, ki ga je pa brez vsakršne nege srečno prestal. »Ni ničesar jedel, samo vodo pil,«³⁰ je pripovedovala mati.

Martin ni bil sicer do sedaj – čeprav njegova duševna nemoč baje z leti seveda narašča – posebno divji in brutalen, nič manj pa ni individuum ljudem – ne glede na vse njegove omenjene, ne preveč priporočljive lastnosti, in z leti znatno povečevano podivjanost tudi večajajočo se zaskrbljenost glede požarne in osebne varnosti, zlasti otrok – posebno še zaradi tega v breme, ker odvlači kmetom železne verige in vse mogoče železne in steklene reči, pa posodo in orodje – ker je pač zveneče, njihova stanovanja pa umaže z lastno potrebo. Zaradi tega in zaradi vsega njegovega bremena ga njegova okolica ne čisla previsoko. In ker tudi on ljudi nič manj ne muči, ga tudi oni še bolj mučijo in maltretirajo, potiskajo, pikajo, tepejo, kamenjajo na najslabše in najgršje načine in viže /»ruse mu pipelejo, in kdor ga le more, ga plane, idr.«/³¹ Imel je lepo črno brado in enake bujne lase na glavi.

Končno zatrjujejo kmetje, da bi se reveža, močnega in krepkega, dalo vendarle navaditi na nošenje lesa in drugih grobih bremen in ga na ta način porabiti, toda da se njegova mati ne samo ni nikoli potrudila, da bi ga na to navadila, ampak je to skušala celo preprečevati, ker ji je fant pač pomagal do ugodnega beraškega naslova, kar je gotovo razlog več za sprejem siromaka v kakšno deželno ubožno oskrbnišče.

Slednje navedbe se zdijo tudi opazovalcu matere in sestavljalcu tega življenjepisa, hkrati upravitelju farne ubožne blagajne,

³⁰ To piše sredi nemščine slovensko.

³¹ To piše slovensko; plane – morda: draži.

popolnoma verodostojne. Vse govori za sprejem gozdnega moža v neko ustrezno deželno ustanovo. Premoženja in lastnine nista posedovala nikoli. Obžalovanja vredni javni jezi in dvostranskemu mučenju bi bil s tem dan tolažilni konec. Zaradi tega in v tem smislu se daje najvljudnejša prošnja p. t.³² deželnega odbora.

Knezoškofijski župnijski urad pri Sv. Kunigundi na Pohorju, v avgustu 1880, Anton Slatinšek, župnik.

Takoj je bil Martin Kovač po svojem državnem varuhu, cesarsko-kraljevem sodišču, poslan v Gradec, kjer je okoli 7 let potem umrl.³³

Metod Navršnik – »Tod«

Ivan Pačnik je pravil,³⁴ da je v Resniku živel neki Metod Navršnik, ki so mu rekli »Tod«. Na prvi pogled je bil tak, kot da nič ne ve, pa je bil bistre glave in zelo načitan. Bil je srednje postave in je živel doma z očetom in sestro. Pri Vidmarjih je večkrat sekal drva. Drugače je bil urar, »urmohar«. Rekel je, da bo naredil aeroplan. In je res skonstruiral malo letalo, ki se je dvignilo z mize. V sili je baje jedel mačke, toda samo črne. Ni klel, nikoli ni rekel žal besede, nikoli pa tudi ni šel v cerkev. Govoril je, da ne more verjeti ne v Boga ne v hudiča. Hudič je žleht človek. Imel je tiste kolomonove bukve, s katerimi se da dobiti naprej mrtvega. Znal je dobro vedeževati. Rad je rekel: »Vojne bo kmalu konec, miru na svetu pa ne bo, še dolgo ne. Tepli se bodo tam po tistih krajih, kjer je Kristus hodil ...« »Losval« je tudi na karte in dobro zadel. Jureku je na primer rekel: »Ti se boš vrnil iz nemške vojske, pač pa mene takrat ne bo.« In res je padel, čisto po nedolžnem: Ko se je vračal skozi Boharino domov, so ga Nemci zamenjali za partizana in ostrostrelec ga je zadel točno v glavo. Bilo je takole:

Za časa Nemčije se je vse dobilo, čeprav samo na karte. Nekoč sta si šla v Zreče po *fasngo* ta Tod pa Tomažič iz Skomarja. Bo-

³² *praemisso titulo – na začetku omenjenemu naslovu (urednik).*

³³ *Pripis v slovenščini.*

³⁴ *Za kroniko Zapisi in pričevanja sejalcov in Zlato valetu.*

bikova dekla je še rekla Todu: »Kam pa greš? A ne čuješ, kako poka dol?!« Je pa rekel: »Ah, če bom danes umrl, pa jutri ne bo treba.« Tako je rekel, čeprav je bil zelo strahopeten. Šusa se je neznansko bal. Ko je sekal drva, pa je preletel *stejndl*, se je takoj skril v okno, rekoč: »Veš, ta te vidi, pa ti lahko kaj dol vrže.« No, in tisti dan sta se dobila pa sta šla. Malo gor od sedanje Makarene so ju policisti zavrnil, da morata iti nazaj domov. Seveda, ker so se dol topli Nemci in partizani. Ko sta šla domov, so ju s soslednjega hriba zagledali Nemci. Nekdo je rekel: »Tamle gor pa gresta dva bandita.« Šarfšic, ostromrelec, ju je takoj vzel na muho in oba ubil. Enemu je šel šus skozi usta, drugemu pa skozi vrat.

Kumrov Tonček³⁵

Anton Gričnik, po domače Kumrov Tonček, je imel padavico, zato je ostal samski. (Saj ni čudno, da jo je dobil, ko pa je baje ravno on bil tisti, ki je prvi zagledal okupatorja in o tem obvestil očeta, pa ga je žal izgubil ...) Sicer pa je bil postaven, vesele narave, vedno do ušes nasmejan. Pa šaljiv in dovtipen.

Ko so nekoč neke kosili in bili žejni, je nenadoma vprašal gospodarja, ki je prišel mimo: »Kaj si rekel? Če bi pil?« In pijača je prišla kmalu.

Pri hoji je bil včasih malo neroden. Neke nedelje smo grede k maši prišli s Kumrovimi skupaj pri Mahih. Ko smo šli po Brizni, se ob neki mlaki Tonček nenadoma spotakne in kakor je bil dolg in širok telebne vanjo. Seveda je moral takoj domov.

Njegov brat Karel je pravil, da so nekoč menda imeli furež. Bila je tam tudi svakinja Marta, pa mu je rekla: »Kak je, Tunča, boš prespau cajlo namč?« »Ja, ne,« je riku, »ku je ura polnoči, pol nej več pumoči.«

Karlova žena Rozika se je spomnila: »Anzekov Lojzek je delal pri nas, tamle v žagi sta delala. Mama je čaj skuhala, za zajtrk pa naredila pečena jajca, ki jih je Lojzek imel tako rad. Korlek je prinesel iz kleti pol piskra šnopsa, da bo za čaj. Tonček se je pa tam začel

³⁵ Po kroniki Zapisi in pričevanja sejalcov in ustnem izročilu.

pripravljati, da se bo umil, pa prime tisti 'pisker s šnopsom', vlije v 'labur', pa se je kar umival, ne da bi opazil pomoto. Mama so bili jezni, zakaj je tako neroden, Lojzek se je pa smejal da groza ...«

Marija Pačnik (1911-2004)

Rodila se je v Zečah pri Slov. Konjicah, in sicer kot hči Antona Pačnika, Sp. Vidmarjevega (bratranca Bobikovega Tončka, ki je marca 1899 trileten zmrznil na Rogli). Po mamini smrti 1933 je napisala prvo pesem, odšla od doma, služila pri raznih ljudeh in ostala samska. Proti koncu je pomagala v konjiškem župnišču. Napisala je vsaj 400 pesmi.³⁶

Preberimo si njeno pesem:

Na Resniku

*Sem iz trdne pohorske rodbine,
v Resniku moj rod je doma,
kjer sonce obseva planine,
tam bil je moj oče doma.*

*Kjer sonce obseva planine
kjer rod je veseli doma,
kjer zima le pozno premine,
še poleti nasuje snega.*

*Tam gori pod Pohorja vrhom
moj oče tam bil je doma,
prelepo je gori v Resniku,
deželica moja je ta.*

*Vesela se pesem razlega,
kak' bajno gozdovi pojo,*

³⁶ Več o njej glej v Hvalnici Pohorju in v knjigi o Juriju Vodovniku Po njegovih poteh.

*vso dušo veselje objema,
kak' srečni še kraji so to.*

*Gozdovi šumijo čarobno,
prelesten je nanje pogled.
Le kje je na svetu še lepše,
kot v sinje planine pogled!*

*Kak' srce mi širi radostno
pogled na ta čudežni svet,
čez grabne in brege mi plove
zasanjan in vzhičen pogled.*

*Če gori bi vedno živela,
kak' srečno bi b'lo mi srce,
pod vrhom bi Pohorja pela,
da b' daleč razlegalo se.*

*Očeta je moj'ga dežela,
prelepo je gor bit' doma.
Očeta pa vojna je vzela,
ubila veselje srca.*

*Marija Pačnik. Vir:
prvi zbornik liter-
arnih večerov na
Skomarju, 2007*

Še nekaj pesmi o Resniku, Resničanih in Resniškem

Jaz sem ubogi tkalec

Martin Podgoršek³⁷

*Jaz sem ubogi tkalec,
v Resniku sem doma,
v eni nizki dolgi koči,
ki je v breg postavljena.*

*Tukaj imam družino,
dve hčerki inu ženo,
ena je poročena,
ima en'ga Ptujčana.*

*Ta Ptujčan je še mlad,
pa ni še bil soldat,
zdaj bo pa moral it',
v tovarni delo zapustit'.*

*Ženka se bo jokala,
solze si bo brisala,
svoj'ga sinka var'vala,
na svoj'ga moža mislila.*

³⁷ Martin Podgoršek (1903–1965), po domače so mu rekli »Pohorski Tinček«, je bil »kavc« in ljudski pesnik po vzoru Jurija Vodovnika. Rodil se je v Kraberku nad Špitaličem. S poroko se je preselil v vitanjsko območje. Pletel je platno, žena pa korpice (za hlebe), koše in sevnike. Rodila mu je šest otrok. V družini se je veliko prepevalo (med njegovimi vnuki je znan Zdenko Kovačec). Leta 1941 so si v Resniku, »na nekdanji Lipniski planini, kmalu nad Zrečami, ob poti, ki je povezovala Resnik in Skomarje«, postavili hiško. Ko so čez nekaj let pogoreli, so si postavili novo. Zdaj tam ni ničesar več. Več glej v knjigah: Hvalnica Pohorju, Po njegovih poteh in Zgodbe moje rojstne župnije. O njem je prvi pisal dr. Boris Kuhar (Pohorski Tinčki, Etnologovi zapiski).

*Pa ena je še fraj,
je čedno dekle zdaj,
če bo pametna dovolj,
bom jaz vesel najbolj.*

*Moja žena je bolna
že dolgih sedem let,
domača so zdravila
za to bolezen spet.*

*Ona dela korpe
in krušne korpiče,
vse to je pa iz slame
in vitre leskove.*

*Si denarja mal' zasluži,
al' pa za žito da,
ker je za kmetiča najboljše,
da ji zaslužit' da.*

*Moja žena pridna je,
ona dela pač za vse,
Bog jo ohrani mnogo let
in daj ji zdravje spet.*

Resniška himna

Marija Krajnc

*Resnik, to je vasica,
mi vsi tako ji pravimo,
to naša je pravica,
ker tu rojeni smo.*

*Zgoraj: Martin Podgoršek.
Spodaj: pesnikova družina.
Vir: Etnografski muzej Slovenije*

*Zgoraj: dom tkalca in ljudskega pesnika
Martina Podgorška.*

*Spodaj: Frančiška Podgoršek plete
košare. Vir: Etnografski muzej Slovenije*

*So šolo tu zgradili,
oh kje, oh kje je že vse to,
otroci v njo hodili,
že zdavnaj je to b'lo.*

*So leta vsa minila,
moderna doba je prišla,
učenje opustila
učitelja sta dva.*

*Tudi cerkvico imamo,
to je pa naš zaščitni znak,
po Jakobu poznano,
v njo rad zahaja vsak.*

Nova cesta na Resniku

Marija Krajnc

*Občinski možje so glave skupaj dali,
se zamislili in modrovali,
kje bi denar dobili,
da iz stare ceste bi novo izgradili.*

*Po taki cesti voziti se ni več dalo,
saj je izgledala kot staro skropucalo.
Vse pogostejše luknjice so se pojavljale,
jih bilo je treba vsake toliko časa krpati še.*

*Pa prišli so stroji in s tovarnjaki ropotali,
da še ptičje petje so z dreves pregnali.
Vsi smo mislili, da iz tega ne bo nič,
ker skoraj vsi delavci so bili na ič.*

*Pa se zgodilo je ravno narobe,
pridne roke premagovale vse so tegobe,
meter za metrom iskrili so se na soncu
in nazadnje uspešno pristali so na koncu.*

*Naj bo avto nov ali pa star,
odslej se bo po cesti vozil kakor pav,
zdaj z lahkoto vse ovinke premaguje,
obraba gum in motorja nič več mu ne škoduje.*

*Iz volje, skrbi in truda da se marsikaj narediti,
tudi potrpežljiv moraš večkrat biti,
zdaj ni več besede, cesto belo smo zgradili,
zdaj se sliši pesem, vroči asfalt smo položili.*

Zima na Pohorju

Marija Krajnc

*Vse je ječalo, pokalo in zmrzovalo,
le sonce od iskric na snegu se je bleščalo,
kokoši pa v štali so vse ostale žive
in vsak dan pridno jajca so nosile.*

*Voda je žalostno in otožno zajokala,
ker kar naenkrat po ceveh teči ni več znala.
Decembra in januarja ni bilo snega,
pa je zima v februarju vse nadomestila.*

*Kuriš po vsej hiši ves ljubi dan,
pa vendar imaš kar naprej premrlo dlan
in paziti moraš, da imaš vedno suhe roke,
drugače se ti prsti zalepijo na zunanjo stran kljuke.*

*Ko prične veter na vso moč briti,
po cesti skoraj ne smemo več hoditi.
Veter prepiha ti obraz in glavo,
zraven pa še kosti in vse ostalo.*

*Tudi jaz sem v januarju solato že sejala,
me skušnjava je preveč premagovala,
pa se zima je pošteno razjezila
in pozneje vso jezo iz sebe izstrelila.*

*To je nauk, da narave ne moreš pretentati,
bolje je skloniti glavo in jo spoštovati.
Če bi ljudje malo manj gozdove in čebele uničevali,
pokazali bi več srčne kulture in zemljo bolj zavarovali.*

Pohorski pozdrav

Marija Krajnc

*Živimo mi v takem kraju,
ko vsak človek misli, da je v raju,
pozimi resje iz snega počasi klije,
v dolini pa že pomlad se nam smeje.*

*Resnik, Skomarje, Gorenje,
še do Konjic in Zreč se širijo te meje,
terme, smučišče Rogla znane so po tem,
kar vse to že znano tolikim je ljudem.*

*Ko pa v širne gozdove podaš se na izlet,
si kot ptica, ki z veje na vejo skače spet in spet,
poleti te pozdravlja plavi encijan,
v jeseni pa v trenutku gob imaš polno dlan.*

*In če po tolikih kilometrih žejen si,
se ustaviš in natočiš mrzle vode si v dlani.
Ta te zbistri, da greš spet dalje
trezen, saj ne veš, kaj prinesejo ti pohorske še sanje.*

*Ko med smrekami ozreš v modro se nebo,
misliš si, da vsak trenutek zgodil se čudež bo.
Pa je to le veter, ki veje čez planjave,
ki nosi pohorski pozdrav tja v daljave.*

Domači vasici

Rozalija Jereb – Škrinjarjeva Rozika

*Sredi zelenega Pohorja kot šopek planik
leži majhna vasica Resnik.*

*Sprašujem, če človek že videl je kdaj
kaj lepšega, kot moj rodni je kraj.*

*Tukaj živijo pošteni ljudje,
kjer pridne so roke in pošteno srce.*

*Če pot te zanese kdaj tu naokrog,
se tu boš počutil kot velik gospod.*

*Je voda kristalna in čist je zrak,
tu zdravja nabere lahko si prav vsak.*

*Tud' kmečki turizem tukaj živi,
kjer se ti duša umiri in telo okrepi.*

*Še harmonika, pesem slišita se,
kot sapica rahla ti božata srce.*

*Zato pa, prijatelj, le pridi v naš kraj,
zagotovo rad vračal se k nam boš nazaj.*

Veseli Resničani

Anton Gričnik

*Mi smo veseli Resničani,
vsem Pohorcem prav dobro znani,
pa tudi širše gre naš glas,
vsi romarji poznajo nas.*

*Zaščitnik naš je Jakob sveti,
ki »žegnanje« ima poleti,
takrat pri nas je prav lepo,
saj blagoslavlja nas nebo.*

*Oh, kje so tisti stari časi,
ko fantje peli so na vasi,
še Jur Vodovnik je prišel,
šaljivo pesem nam zapel.*

*Otrok se več je tu rodilo,
v domači šoli se učilo,
pri delu bil je korenjak,
življenje kmečko čislal vsak.*

*Zdaj je v Resniku vse drugače,
vse bolj moderno, manj domače,
pa vendar srečen je naš dan,
vesel še vedno Resničan!*

Cerkev na Rogli

Anton Gričnik

*Mogočni gozdovi, prepolni skrivnosti,
od nekdaj so Rogli lepo kraljevali,
zdaj cerkvica zala se je pridružila,
da kraj bi turistični še povzdignila,
z njo Rogla dobila je piko na i,
krajan se s turistom lahko veseli!*

*Zapojte, zvonovi, zapojte prav milo,
nasujte nam zdravja in sreče obilo,
naj vsakdo še lažje in boljše živi,
naj Rogla na lepše nam vse spremeni!*

*Ta cerkvica nosi ime Spremenjenje,
oznanja nam zmago na poti v Življenje,
v obliki šotora se romanje skriva,
v okolje zeleno čarobno se zliva,
z njo Rogla dobila je piko na i,
krajan se s turistom lahko veseli!*

Zapojte, zvonovi, zapojte prav milo ...

Skumavčevi galeriji in slikarjem

ob 10-letnici kolonije Skumavčevih likovnih dnevor na Resniku.

Anton Gričnik³⁸

*Kje so davni, stari časi,
ko Resnik se je začel,
prvi kmetje zaorali,
sveti Jakob sem prišel!*

³⁸ Ko je to pesmico avtor 29. 1. 2017 pisal, jo je že tudi pel in tako nehote komponiral. Sin Sebastijan jo pripravlja za nastop.

*Tu na tem prijaznem holmu
sonči se že dolgo let,
to je naša Kompostela,
romarjem ta kraj je svet.*

*Pohorje mu pošumeva,
domačinom tu je raj.
Zdaj prišli so sem slikarji,
upodablajo ta kraj.*

*Rišejo naravo zlato,
tihožitja in ljudi.
Jih Vodovnik navdihuje,
izročilo v njih budi.*

*Mnogi zdaj se veselijo
likovnih poletnih dni,
v galeriji pa Skumavca
zbirka pestra se množi.*

*Sveti Jakob jo pozdravlja,
domačini prav tako.
na Resniku sonce sije,
tukaj vedno je lepo!*

Želeli so soustvariti to knjigo

V začetku januarja nas je veselo presenetilo pismo Turističnega društva Resnik – Rogla z umetniškim vabilom na okroglo mizo v nedeljo, 22. 1. 2017, ob 16. uri v Domu krajanov. »Pogovor bo potekal o zgodovini Resnika s krajan in vsemi, ki se še spominjajo česarkoli. Želimo si, da se to tudi zapiše in ostane za naslednje ro-

dove.« Tako je bilo rečeno. Čeprav se je vse snemalo, so posnetki žal bolj slabi, ker je bil mikrofon večinoma preveč oddaljen.

Okrogle mize se je seveda moral udeležiti tudi avtor teh zapisov, čeprav je sestavek že skoraj končal. Zbrani so obujali spomine, kako se je tod živelo nekoč. Srečanja se je udeležilo deset odstotkov prebivalcev naselja; nekaterim je gotovo prehlad preprečil sodelovanje. Ker je Resnik povezan s sosednjim Padeškim Vrhom in Planino na Pohorju, je prišlo nekaj sosedov tudi od tam. Najstarejša udeleženka je bila Frančiška Koprivnik (rojena 1931), pa Tinka Jereb, Alojzija Vetrih, Kolarjeva mama Terezija Jereb, Tina Jereb, pesnica Marija Krajnc, Miran Krajnc, učitelj Ivan Falnoga, fotograf Ludvik Vidmar, Ivan Kovše, izdelovalec cokel Martin Koprivnik, bivša predsednica KS Resnik Vera Boček, predsednica TD Resnik-Rogla Marta Močivnik.

Predsednica društva Marta Močivnik je naredila prisrčen uvod in poudarila, da gre za obujanje spominov, obenem pa tudi za prijetno druženje, ki je v današnjih časih še kako potrebno. Nato je prevzela besedo Valerija Motaln in od dobrot, ki so bile pred nami na mizi, logično peljala pogovor. Praznične jedi Resničanov v večini družin niso bile tako razkošne kot danes. »Pri nas smo za božič jedli ocvirkovo potico, ker orehov ni bilo,« je povedala ena starejših krajank, Terezija Jereb, in jo spekla tudi za to srečanje. Barbara Jereb pa je pripravila krompirjeve štruklje. »To smo jedli vedno za 1. november, pa kislo zelje zraven.« Od hrane so pogovori stekli k lesenim pohorskim coklam, oblačilom, običajem, starim domačijam (v nekaterih več stoletij starih hišah živijo Resničani še danes; neki Konjičan Oblonšek naj bi bil imel neko kroniko, po kateri naj bila ena od najstarejših hiš Zg. Vidmarjeva), pa k posebnežem, ki so nekaj to živeli (recimo neki Tajčmanov Jožek je hodil okrog; podobno neki *Čarni ule*, ki je prodajal zdravilno črno olje, pri tem pa tudi *copral*; pa krošnjar *Kranc Korl*; pesnil je tkalec Martin Podgoršek, v tem je bil podoben Juriju Vodovniku ...). Romali so k Sv. Križu, na Brezje, v Puščavo, na Brinjevo goro. Za pusta so se otroci radi našemili. Miklavž je nosil darila, parkeljni pa strašili. Med babicami je bila znana Kunigunda Črešnar. Tudi avtor teh zapisov

Udeleženci na srečanju 22. 1. 2017.

Foto: Vidmar

je pristavil lonček in tako dobil še nekaj spominov na strahove, »cahne«, »škopnik«, »divjo jago«, »coprnice« in druge pojave starega pohorskega izročila. Kar je pomembnejšega izvedel, je uporabil po področjih v knjigi.

Kljub mrzli zimi zunaj je bilo toplo in prijetno. Radovedno so poslušali še zreški župan mag. Boris Podvršnik, ki je tudi na neki način Resničan (od tu ima ženo in tu ima vikend), njihov župnik z Gorenja Stanko Krajnc, predsednik KUD Vladko Mohorič Zreče Martin Mrzdovnik, animatorka Čebelic Emica Šloser, nosilka dopolnilne dejavnosti na kmetiji (jagode, maline itd.) in predsednica KORK Gorenje Ana Gričnik, ljubiteljski fotograf in filmar, nekdanji resniški šolar Ludvik Vidmar, umetniški vodja Skumavčevih likovnih dnevvov na Resniku Tone Seifert in drugi.³⁹

³⁹ Razširjeno po objavi Valerije Motaln v Novicah 1341, 26. januar 2017.

Nekaj šolskih spominov

Ko so po okrogli mizi ob župniku Stanku Krajncu ostali samo Ludvik Vidmar, Ivan Falnoga, Ana Gričnik in avtor teh zapisov, je ta izvedel še nekaj otroških in šolskih zanimivosti. Ludvik, ljubiteljski fotograf in snemalec, oče dveh sinov (Božo in Boštjan) sicer ni rojen Resničan, je pa hodil s Padeškega Vrha tja v šolo, ker mu je bilo bližje kot v Gorenje. Ivan Falnoga pa je resniški rojak, sicer pa je upokojeni učitelj v zreški kovinarski šoli.

Ivan je opisal, kako so kot otroci delali prve avte. Dve deski, kak meter dvajset, trideset dolgi, so skupaj zbili, tako da je bilo širine kake 30-40 cm. Zadaj so pribili osovino, dali kolesa gor pa »loujenk« noter. Kolesa so bila iz okroglega hloda ali pa iz deske, če so jo lahko dobili. Spredaj je bilo podobno, samo da je bila osovina gibljiva pa na vsaki strani nekoliko daljša, da si lahko dal gor stopala in »ridal«. Pa je šlo dol kje po kakšni strmini, nazaj gor si pa avto nesel. Ponekod so za isti namen uporabljali gladko, meter dolgo desko, ki je bila spredaj zaobljena navzgor, zgoraj pa sta bili počez pribiti dve deščici – ena za sedalo, druga za noge. Ja, deset let stari otroci so delali čuda.

Tudi smučke so delali, v glavnem iz javorja ali pa iz jesena. V gozdu so podrli deblo, ga razsekali, če niso prišli do žage. Del, dolg kak meter sedemdeset, osemdeset, so obdelali nekje na centimeter in pol ter oblikovali smučke. Te so potem kuhali v alfi kaki dve do tri ure, da je bil les mehek, naredili krivino s tem, da so jo vtaknili v posebno napravo iz vrhačev, privezali s »špago« in pustili kaka dva, tri dni, da se je posušilo. Potem si pa nabil gor svinjske kože (gož se ni dobila). Tisti »špeh«, če ga je še kaj bilo, si postrgal, tisto gor nabil, pa si dal nogo noter. Po smučanju si pa smučke pustil kje zunaj, recimo pred hišnimi vrati. Seveda se je zgodilo, da je ponoči prišla lisica in je tisto kožo obglodala ali pa smučke kar odvelkla. Potem si jih pa šel po sledi iskat. Našel si jih kje v kakem grmovju, kjer so se »zahaklale«, tam jih je potem pustila, seveda pa kožo prej poglodala, polizala in »ščikala«.

Ivan se je spomnil na športni dan v šestem razredu. Pohod

je bil od šole pa tja na Planino, mimo Pribilovega križa, na »tisti« travnik (»Kokolov«, je takoj dodal župnik Stanko, da smo se čudili, kako dobro pozna svojo župnijo), potem Lukanja, Osankarica, koča, bojišče Pohorskega bataljona, po zgornji poti na Pesek in Roglo, pa nazaj dol v Resnik. Hodili so ves dan. Pa to ne v takšni pohodni opreми kot zdaj. Za malico si imel kakšno kuhano jajce pa kos kruha, vodo so pa pili kar iz »grabna«, ker je bila voda po Pohorju takrat še čista. Takrat seveda niso imeli na nogah cokel, ki so bile sicer poleti v šoli in tudi sicer glavno obuvalo. To je bil takrat športni dan. So pa šolarje peljali tudi kam drugam, recimo, ko so v kraju delali cesto, so šli gledat, kako izgleda in dela buldožer ...

Ludvik je nato povedal, da so pa oni imeli za športni dan nalogo vzdrževati, čistiti in urejati grobove in spomenike padlih partizanov. Gor proti Rogli jih je pet: na Javorskem »kuglu« sta dva, pod Osikom je eden, na Planjah dva. Za pokop so večinoma poskrbeli Resničani. Vse tiste grobove so z učiteljico vsako leto enkrat do dvakrat obiskali in uredili, opleli, okopali, prinesli so tudi kakšne rože. To lepo vzgojo v domovinski ljubezni so imeli za športni dan.

Ivan je pripovedoval, da so se otroci tudi kopali, kako in kje. V nedeljskem jutru so šli v Gorenje k maši, pa so se zaustavili v »grabnu«. Pri Pitrofovi žagi je bilo zajetje, po domače »bera«; to je bila menda edina žaga, ki je imela od tistega zajetja napeljane cevi. Otroci smo vodo spustili v bero, mrežo, ki je šla v cev, pa »dol zadelali«. Med mašo se je v beri nabralo meter ali meter in pol vode. Ko so šli od maše, so vodo odklopili, se doma najedli, oblekli kakšne raztrgane kratke hlače in so šli v tisto vodo skakat pa se kopat. Seveda samo dečki, deklet ni bilo; saj jih starši tudi ne bi bili pustili. Če je bilo toplo, se je voda že tudi segrela, prav topla pa seveda ni bila nikdar, ker je v »graben« sonce težko prodiralo. Škode ni bilo nobene, edino eden se je moral potem spustiti v vodo, da je tisto odmašil.

Pot k maši je bila zanimiva. Od Falnogov so šli mimo Anzluhov na Pepeka, potem dol v »graben«, na Škrinjarjevo žago, potem gor do Pitrofovega križa pa tja na Ravnjake, po Ravnjakovih Vódelah dol, mimo Višnarjev, Mahov, coklarja Pogačnika pa dol

v »Šenkungoto«, danes Gorenje. Nazaj pa po isti poti. Včasih so šli k maši tudi v Skomarje. Različno so hodili. Ko je bil g. Vereš, so veliko hodili v Skomarje, ker je bilo skorajda malo bliže. Šli so do transformatorja pa kar gor. Gospod Vereš je že imel fauveja – folksvagna, pa je seveda jemal noter bolj deklice, nas »pebe« ne preveč. No, to bolj za šalo kot zares, pa Bog mu daj dobro!

Ko smo poslušali zgodbo o kopanju resniških otrok, se je Ana spomnila pripovedi njenih domačih, zlasti moža Ivana, kaj so nekoč »všpilali« otroci na meji med Marinškovim in Kumrovim. Nad glavno cesto so zajezili potok, menda se mu reče »Filčenek«, gotovo zato, da bi se kopali. Menda je potem voda poškodovala cesto. Logar Mastnak je bil hud, Marinšek (Ludvik) pa je moral na zagovor.

Ludvik je pravil, kako je bilo v Resniku (10. aprila 2015) na srečanju ob dvestoletnici šolstva na Zreškem. Učiteljica, domačinka Zalika Napret, roj. Jereb, je ob diapozitivih predstavila zgodovino šole v Resniku, kar je kasneje zapisala tudi v zborniku. Za svoje izčrpno pripovedovanje je bila nagrajena z obilnim ploskanjem, čestitala pa ji je tudi prisotna, s TV ekranov znana, Angelca Likovič. K besedi sta bili povabljeni tudi bivši resniški učiteljici **Vera Tič** in **Vida Balon, poročena Petelinc**, da dodata kakšno šolsko anekdoto. Ker je Ludvik kasneje poslal posnetek, lahko tukaj dodamo še naslednje šolske spomine. Gospo Vido je avtor teh zapisov poklical, svoj zapis še dopolnil (glej oklepaje) in ji ga poslal v vednost.

Gospa Vera je takrat povedala: »Spomnim se, kako je bilo, ko smo prvič šli po cesti v Zreče, pa smo spotoma srečali velik tovrnjak. Otroci so bili tako začudeni pa presenečeni, da jih je kar potisnilo tja ob rob ceste. Ja, vsemu so se čudili, vse jim je bilo novo. Drugače pa smo veliko pešačili okrog po Pohorju. Pozimi smo se kepali. Veliko pa sem pozabila, ker sem bila takrat še tako mlada!«

Gospa Vida je bila obširnejša. Morala je stopiti naprej, kamor jo je duhovito povabila gospa Zalika, češ da je kabel mikrofona prekratek. S svojim pripovedovanjem je vzbudila salve smeha.

»Po 51. letih mi je prav prijetno priti med vas, saj ste vsi tako veseli in dobrovoljni. Stikov s tem krajem nisem nikdar pretrgala.

Ko smo z družino hodili na Roglo, smo se pogosto oglasili, sicer smo si pa dopisovali, se obiskovali. Bila sem na vsaj dveh obletnicah nekdanjih sošolcev. Na ta kraj me vežejo lepi spomini, slabše stvari pa sem pozabila.

Lansko leto smo imeli 50-letnico mature, pa mi je sošolka rekla: 'Veš, nekaj ti moram zaupati. Ti dejansko nisi bila predvidena za Resnik, ampak jaz. Samo moja mama je bila vplivna, pa mi je **zrihtala** službo v Konjicah, ti si pa morala iti gor ...' Zamislite, da to zvem po petdesetih letih!

Ja, ta Resnik je bil projekt, tako da smo ga vsi iskali, kje je, ker jaz sem čisto z drugega konca. (Dejansko z Bizeljskega, roj. 1944, živi pa v Artičah pri Brežicah.)

Potem je bilo vprašanje, kako priti gor, ker ni bilo nobenega prevoza. Ko sem se odpravila, je šla mama z menoj. Natovorjeni sva bili z vsemi tistimi kovčki. V Celju sva menda skoraj ves dan čakali na avtobus. Potem pa naprej. (Dejansko sta se pripeljali v Zreče. Tu jima je prijazen šofer svetoval, da prenočita pri Pavličih, kjer je tudi sam prenočil. Zjutraj se je pa že pripeljal Ivan Pačnik z avtom in povpraševal, če je nova učiteljica prišla. Ko so se srečali, ju je odpeljal gor.)

Mama je seveda vzela s seboj precej hrane, ker je bila dva tedna pri meni. Bilo jo je strah. Rekla je: 'Jaz nič ne razumem teh ljudi pa kaj se otroci pogovarjajo.' Jaz sem jih pa še kar dobro razumela.

Največji 'hec' pa je bil, ker je mama dala meso med dve okni, ker hladilnikov seveda ni bilo. Pri tem ni opazila, da je bila zunanja šipa razbita. Ponoči pa je nekaj začelo ropotati. Njo je bilo strašno strah, jaz sem pa kar spala. Zjutraj pa je spoznala, kaj je bilo, ko je zagledala stopinje. (Mačka je pojedla skoraj polovico zaloge.)

No, saj je bilo veliko tega. Zelo sem bila presenečena, ko so me moji fantje med vrati 'napadli', češ da sem bila huda. Samo sem morala biti, ker ste bili navihani, če ne bi vi mene ven iz razreda odnesli. Red in disciplina morata biti, mislim pa, da ni nobenemu kaj škodovalo.

Na Roglo vem, da smo hodili partizanske grobove urejevati. Tu na oknih smo imeli rožice, da smo jih tudi lepo okrasili.

Potem smo šli čakati Titovo štafeto dol v ta 'graben'. (Sprejeli so jo od Skomarjanov, odnesli pa potem v Zreče.) Ko smo se vračali, smo pa spotoma ribe lovili. Seveda smo jih tudi pekli in pojedli, da smo imeli pravi ribji piknik.

Enkrat smo šli z igrico gostovat na Kunigundo. (To je bila Krčmarica Mirandolina.) Obleko smo dobili iz celjskega gledališča. Potem smo pa vlačili tiste kovčke, led je bil, sneg, da smo bili veliko na ta zadnji plati.

Ja, še nekaj! Nekoč smo dobili tisti KA15, ko se skoraj zastoni lahko voziš ali kako je že to bilo. Pa sem študirala, kako bi izkoristila karto. Pogovarjali smo se, da bi se nekam peljali z avionom. Bilo je veliko kandidatov. Nazadnje ko je pa to resno 'ratalo', sta pa ostala samo dva, drugi so se prestrašili. In to sta bila oče Višnarjeve Ivce (Anton), pa moj oče. Mi trije smo se potem z avionom peljali iz Zagreba v Titograd. In ko pridemo dol na letališče, je bilo prvo to, da sem šla k okencu in vprašala, kdaj gre avion nazaj v Zagreb. Uslužbenka je pa rekla: 'Pa tek ste došli!'

Gospa je po internetu poslala še »dva spomina«:

»V razredu je stala v kotu lepa lončena peč na drva. Seveda smo morali sami skrbeti zanjo. Tudi med poukom. Nekoč smo dobili obisk. V drveh je namreč domovala miška, ki jo je nekaj pač spodbudilo, da je prišla na plan. Nastal je direndaj, jaz pa sem vsa trda stala pri katedru, pripravljena, da skočim nanj, če bo potrebno. Kdo je bil uspešen lovec, se ne spominjam več.

Ob obisku inšpektorja gospoda Čučka iz Celja smo pri slovenščini iskali pare ženskim in moškim samostalnikom, ki pomenijo bitja (npr. kmet-kmetica). Ko sva po pouku šla na kosilo k Pačnikovim, me je vprašal, kaj je poimenovanje za žensko pri samostalniku župnik. Korak mi je zastal in začutila sem vročino po hrbtu. Mojo zmedo je opazil, še malo počakal, se nasmehnil in rekel: »Mogoče pa je kuharica ...«

Pa še to! Bila sem na 80-letnici Veronike Vidmar, ki se je spominjam še zdaj z vsem spoštovanjem kot izredno razgledane, izjemne, poštene in dobrosrčne gospe. Neštetokrat me je presenetila s kakšnim približkom, saj je kot mama številnih otrok gotovo vedela, kako se počutim na samotni šoli. Še vedno nisem pozabila njenega reka: »Veš,

Vida, Pohorec je zunaj lepo rdeč, v sredini se pa marsikaj skriva.«

Na 50-letnici in prelepem praznovanju pa sem bila pri učencu Ludviku Vidmarju. Njegovo vabilo me je res presenetilo in sem mu hvaležna zanj.«

Za konec pa naj sledi zapis »V spomin na šolo« Zalike Jereb, por. Napret.⁴⁰

»Nepozabni spomini na kraj, kjer narediš prve korake, izgovoriš prve besede, prvič stopiš skozi vrata učenosti, spoznaš sošolce, dobiš prve delovne navade, utrdiš, kaj je tisto prav, k čemur te usmerjajo in vzgajajo starši – vse to je moj rojstni kraj Resnik.

Niso zaman napisane mnoge pesmi in zgodbe o domačih krajih, kako velik pečat pusti tisto zgodnje obdobje v tvojem kasnejšem življenju. Res je, kamorkoli greš, kjerkoli živiš, delaš, vedno se rad vračaš domov in verjamem, da to drži, če so že toliki pred mano to opisovali in o tem pesnili.

In prav zgodnje otroštvo, šolanje na resniški šoli, me je zaznamovalo, da sem tudi sama postala učiteljica. Kako živ je še spomin na šolo, ki sem jo obiskovala prva štiri leta. Zdelo se mi je, kot da smo ena sama velika družina. Sama izhajam iz številne družine: sedem nas je bilo; v šoli nas je pa potem bilo v kombiniranem oddelku deset. Danes bi rekla: pravljica. In pravljica je bila tudi naša učilnica oz. razred. V kotu velika zelena lončena peč, ob peči v zimskem času zložena naša obutev, spredaj oder, da smo lahko nastopali in uprizarjali dramska besedila. Najbolj pa so mi ostali v spominu dnevi, ko smo se sankali po Bobikovih in Lipnikovih njivah (kje kakšni kombinezoni, rokavice); v poletnem času pa igra z žogo. Bobikov Tonček je znal metati take vrtince pri igri med dve-

⁴⁰ V literaturi prispevka Zalike Napret *Zgodovina in razvoj šole na Resniku (zbornik 200 let šolstva na Zreškem)* je navedeno, da je Darko Bezenšek ob 600-letnici Resnika prebral o tem sestavek; v njem je uporabljen tudi podatek prve omembe (1390), ki se po navedbi dr. Blaznika nahaja na nekem dokumentu v Štajerskem deželnem arhivu v Gradcu. Ljubiteljski snemalec Ludvik Vidmar je avtorici omenjenega prispevka o tem posredoval videoposnetek, ki ga je uporabila pri svojem delu. Ob tem razčiščevanju je nastalo več idej. Gospo sem, kot pristno Resničanko in menda prvo učiteljico iz Resnika, prosil za vsaj kratek prispevek (kmalu mi ga je poslala, zraven pa še »lepo misel«, da z dobrim srcem zmoremo vse). Ob tem pa sem izvedel še za staro šolsko kroniko, ki jo je ohranil Ivan Kovše.

ma ognjema, da se mu je bilo nemogoče izogniti. O, kako skrbno smo imeli urejeno okolico šole – zasajene gredice s cvetjem ...

Vse to včasih pripovedujem mojim šolarjem, zelo radi mi prisluhnejo, ker so »žejni« tega preprostega, ne hitrega tempa življenja, ker skorajda nimajo časa oz. možnosti, da bi živeli drug z drugim.

Strinjam se, da so otroci današnjega časa sposobnejši, bistrejši, dojemljivejši ... Žal pa jim bo zmanjkalo časa za tiste preproste, v življenju tako pomembne stvari: nasmeh, iskrenost, potrpežljivost, poštenost za stvari, kjer ne potrebuješ bogastva, denarja, v življenju pa pustijo PRAVO BOGASTVO.

Verjamem, da je nekaj med nebom in zemljo, drugače se mi zdi, da včasih ne bi zmogla vsega, kar nalaga življenje.

Povzetek

Krajevna skupnost Resnik leži na južnem Pohorju, med Skomarjem na zahodu in Padeškim Vrhom ter Planino na vzhodu. Je del občine Zreče, v cerkvenem oziru pa župnije Sv. Kunigunda na Pohorju, s sedežem na Gorenju.

Politični, gospodarski, kulturni in verski utrip je živahen, saj v krajevni skupnosti delujejo turistično društvo, Skumavčeva galerija, vsaj trije kmečki turizmi, po gasilski strani so del Prosto-voljnega gasilskega društva Gorenje, po lovski strani pa so revir Lovske družine Zreče. Domačije si lepo podajajo roko s cerkvico in Domom krajanov, kjer se radi zbirajo. Ne nazadnje spada k Resniku tudi turistični center na Rogli, skupaj s cerkvico Kristusovega spremenjenja.

Resnik je bogat tudi narodopisno, krajina je pestra, starodavne domačije imajo spomine, krasijo jih bogkovi koti, kapele in križi, posebej pa so Resničani ponosni na svojo cerkvico sv. Jakoba in na zvezo s slavnim ljudskim pesnikom Jurijem Vodovnikom iz sosednje vasi Skomarje.

Summary

The local community Resnik lies on the southern side of Pohorje, with Skomarje to the west and Padeški Vrh and Planina to the East. It is a part of the municipality Zreče, and regarding the Church a part of the parish of Saint Kunigunda on Pohorje, with its seat in Gorenje.

The political, economic, cultural and religious heartbeat are vivid in their activity, including a touristic society in the local community, a gallery of the painter Skumavc and at least three agritourisms. The community takes part in voluntary service for the Fireman association Gorenje and the area also is a part of Venerer's family in Zreče. Homesteads are working hand-in-hand with their church and cultural center, where they all like to gather. Belonging to Resnik there is a touristic center atop the Rogla mountain with a church named: Jesus' transfiguration upon the mountain.

Resnik is also ethnographically rich, the landscape is varied with the old homesteads that have resplendent histories. Homesteads are decorated by God's corners, chapels and crosses. What the citizens of Resnik are especially proud of is their church of saint Jacob and the connection with Jurij Vodovnik a famous folk poet from the 19th century that lived in the neighbouring village Skomarje. *(Translated by Kristijan Gričnik, revised by his brother Jurij.)*

Zusammenfassung

Resnik liegt auf der Südseite von Pohorje, zwischen Skomarje im Westen und Padeški Vrh im Osten. Die Lokalgemeinschaft Resnik ist ein Teil der Gemeinde Zreče, in kirchlichem Sinne gehört sie der Pfarre Sv. Kunigunda na Pohorju mit dem Sitz in Gorenje pri Zrečah.

Der politische, ökonomische, kulturelle und religiöse Puls ist lebhaft. In der Lokalgemeinschaft sind tätig: Touristenverein, die Skumavc-Galerie, es gibt wenigstens drei Bauernhöfe, die sich auch mit dem Tourismus beschäftigen; sie ist ein Teil des freiwilligen Feuerwehrvereins Gorenje und des Reviers der Jagdfamilie Zreče. Die Bauernheime sind eng mit ihrer Filialkirche Sv. Jakob und ihrem Kulturheim verbunden, wo sie sich gern versammeln. Zu Resnik gehört auch das Touristenzentrum Rogla mit der Filialkirche Jezusove spremenitve na gori (Kristveränderung) na Rogli.

Resnik ist auch ethnographisch reich, die Landschaft ist bunt, die alte Bauernheime haben Erinnerungen, sie sind mit Gotteswinckeln, Kapellen und Kreuzen geziert, besonders stolz sind aber die Einwohner von Resnik auf ihr Kirchlein des Sv. Jakob und die Verbindung mit dem berühmten Volksdichter Jurij Vodovnik aus dem Nachbarsdorf Skomarje. *(Übersetzt von Anton Gričnik, kontrolliert von Marija Maver.)*

Viri in literatura

- 200 let šolstva na Zreškem*, zbornik, Zreče, 2015.
- 85 let organiziranega lovstva na Zreškem*, zbornik I, Zreče, 1996.
- 95 let lovstva na Zreškem*, zbornik II, Zreče, 2006.
- 106 let lovstva na Zreškem*, 70 let LD Zreče, III. zbornik LD Zreče, 2016
- Badjura, Rudolf: *Pohorje*, Ljubljana, 1924.
- Bedjanič, Mojca, in Jeršek, Miha: *Geološki zakladi Pohorja*, ilustracije: Samo Jenčič, Ljubljana: Prirodoslovni muzej Slovenije, 2009.
- Brinar, Josip: *Pohorske bajke in povesti*, Ljubljana, 1933.
- Curk, Jože: *Sakralni spomeniki na območju občine Slov. Konjice*, Celje, 1967.
- Da ne pozabimo*, Zbornik prispevkov o osamosvajanju Slovenije ..., Celje, 2011.
- Gams, Ivan: *Pohorsko Podravje*, Ljubljana, 1959.
- Gričnik, Anton: *Cirilov studenec*, Ljubljana, 2010.
- Gričnik, Anton: *Coprnice so v flaši*, zbirka folklornih pripovedi, Ljubljana, 2015.
- Gričnik, Anton: *Hvalnica Pohorju*, zbornik, Ljubljana, 2000.
- Gričnik, Anton: *Noč ima svojo moč ...*, pohorske folklorne pripovedi, zbirka Glasovi; Maribor, KG, 1994.
- Gričnik, Anton: *Zapisi in pričevanja sejalccev*, kronika, Ljubljana, 1989.
- Gričnik, Anton: *Zgodbe moje rojstne župnije*, Ljubljana, 2012.
- Gričnik, Anton: *Zlata valeta* (zbornik spominov na staro šolo na Gorenju), Ljubljana, 2014.
- Koprivnik, Janez: *Pohorje*, monografija, Maribor, 1923.
- Krajevni leksikon Dravske banovine*, Ljubljana, 1937.
- Krajevni leksikon Slovenije* I-IV, Ljubljana, 1968-1980.
- Kuzman, Jože: *Leto prej* (o slovenski osamosvojitvi), Slov. Konjice, 2011
- Lajh, Emil: *Občina Zreče v času in prostoru*, Zreče, 2002.
- Mišič, Fran: *Lik in mik zelenega Pohorja*, Maribor, 1953.

- Mišič, Fran: *V žaru in čaru šumovitega Pohorja*, Maribor, 1934.
- Penič, Lojze: *Partizansko Pohorje*, Ptuj, 1981.
- Priročni krajevni leksikon Slovenije*, Ljubljana, 1996.
- Statistični urad Republike Slovenije*, Ljubljana 2016.
- Stegenšek, Avguštin: *Konjiška dekanija*, samozaložba, Maribor, 1909.
- Videozapis*: pripovedi Darka Bezenška ob 600-letnici Resnika (posnel Ludvik Vidmar).
- Zapisi*, ki jih je za potrebe TD Resnik-Rogla zbrala Valerija Motaln (2016).
- Župnijska kronika Sv. Kunigunde na Pohorju* (v nastajanju od leta 1873).

KAZALO

Županov predgovor (mag. Boris Podvršnik)	5
Župnikova spremna beseda (Stanko Krajnc)	6
Zahvala predsednika KS (Borut Pačnik)	8
Avtorjeve uvodne misli	9

I. KRATEK ZEMLJEPISNI IN ZGODOVINSKI ORIS

Pregled nekaterih pomembnejših resniških dogodkov	13
O imenu Resnik	14
Starost kraja	15
Stari katastri in zemljevidi	17
Nekaj o kamninah in podnebjju	19
Razloženo hribovsko naselje	21
Potoki in vzpetine	24
Resniške domačije (po abecedi hišnega imena)	27
O nekaterih domačijah še malo drugače	36
Lesene vodovodne cevi	41
O resniškem gradišču	42
Resniška cerkev sv. Jakoba	43
Svetniška družčina	49
Nekaj dogodkov o cerkvi po letnicah	52
Nekaj o resniški materni župniji in cerkvi	57
Kapele, križi in druga znamenja	58
Dodajo še spominkse plošče in spomenike	62
Naselje s cerkvico na Rogli	65
Resniška šola, zdaj Dom krajanov	68

II. POLITIČNI, GOSPODARSKI, KULTURNI IN VERSKI UTRIP

Nekaj o razvoju uprave in sodstva	73
Ustanovitev Krajevne skupnosti Resnik	74
Resniški prispevek k osamosvojitvi	76
Gospodarske dejavnosti	77
Turistično društvo Resnik–Rogla	81
Prvi predsednik društva in neutrudni kulturni animator	82

Resniška gasilska dejavnost	83
Lovski revir Resnik	84
Praznično leto Resničarov	86
Ročnodelska skupina Čebelice	89
Skumavčeva galerija na Resniku	91

III. NEKAJ NARODOPIISNIH ZANIMIVOSTI

Jurij Vodovnik v Resniku (več pesmi)	99
Risani film Konija Steinbacherja	111
Tončkova pot na Rogljo	113
Bobikovemu Tončku in njegovi sestri v spomin	120
Skušnja gorjanskega dušnega pastirstva	126
Nekaj naravnih in drugih nesreč	127
Včasih je tudi strašilo	129
Kam so šli Javorniki?	137
Padli in pogrešani v prvi in drugi svetovni vojni	140
Nekaj partizanskih drobcev iz Resnika	141
S krvjo požlahtnjena kmetija	145
V taborišču groze in smrti	148
Podaljšanje vojne groze daleč v svobodo	150
Nepozabni posebneži (»božji otroci«)	151
Še nekaj pesmi o Resniku, Resničanih in Resniškem	158
Želeli so soustvariti to knjigo	168
Nekaj šolskih spominov	171
 Povzetek	 178
Summary	179
Zusammenfassung	180
Viri in literatura	181

KRAJEVNA SKUPNOST RESNIK
Ob deseti obletnici Skumavčevih likovnih dni

Avtor besedila Anton Gričnik

Lektorirala Marica Maver

Oblikovala Doroteja Gričnik

Fotografije so prispevali Občina Zreče, Ludvik Vidmar,
Anton Gričnik, Martin Mrzdovnik

Slikovno gradivo na naslovnici razglednica Resnik (J. Zorin),
panorama Resnika (E. Matevžič, 2010), resje (M. Mrzdovnik)

Izdala Občina Zreče

Naklada 400 izvodov

Tisk Bisart d. o. o., Lesno Brdo

Ljubljana, 2017

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

908(497.4Resnik)

GRIČNIK, Anton

Krajevna skupnost Resnik : ob deseti obletnici Skumavčevih
likovnih dni / [avtor besedila] Anton Gričnik ; [fotografije so iz
arhivov Občina Zreče ... et al.]. - Zreče : Občina, 2017

ISBN 978-961-93995-3-8

293111552

Krajevna skupnost Resnik leži na južnem Pohorju, med Skomarjem na zahodu in Padeškim Vrhom ter Planino na vzhodu. Je del občine Zreče, v cerkvenem oziru pa župnije Sv. Kunigunda na Pohorju, s sedežem na Gorenju. Politični, gospodarski, kulturni in verski utrip je živahen, saj v krajevni skupnosti delujejo turistično društvo, Skumavčeva galerija, vsaj trije kmečki turizmi, po gasilski strani so del Prostovoljnega gasilskega društva Gorenje, po lovski strani pa so revir Lovske družine Zreče. Domačije si lepo podajajo roko s cerkvico in Domom krajanov, kjer se radizbirajo. Nenazadnje spada k Resniku tudi turistični center na Rogli, skupaj s cerkvico Kristusovega spremenjenja. Resnik je bogat tudi narodopisno, krajina je pestra, starodavne domačije imajo spomine, krasijo jih bogkovi koti, kapele in križi, posebej pa so Resničani ponosni na svojo cerkvico sv. Jakoba in na zvezo s slavnim ljudskim pesnikom Jurijem Vodovnikom iz sosednje vasi Skomarje.

